



การสร้างแบบฝึกหัดเรื่องวลี

เหตุที่เลือกทำแบบฝึกหัดเรื่องนี้

๑. มีวลีในภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นจำนวนมาก แต่ยังมีใครที่ตั้งข้อสังเกตไว้ เมื่อมีแบบฝึกหัดเรื่องนี้ขึ้น จะช่วยให้ครูและนักเรียนตลอดจนคนทั่ว ๆ ไปให้ความสนใจมากกว่าที่เคยเป็นอยู่
๒. จากประสบการณ์ในการสอนเป็นเวลา ๓ ปี พบว่าครูมักให้ความสำคัญในเรื่องคำและประโยคมากกว่าวลี จึงเข้าใจว่าวลีให้ความหมายไม่สมบูรณ์ สื่อความหมายไม่ได้ ประกอบอยู่ในประโยคเสมอ และมีเพียงประธานหรือภาคแสดงเท่านั้น แบบฝึกหัดเรื่องวลีจึงจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจที่แจ่มแจ้งสามารถแยกวลีออกจากประโยค และรู้จักลักษณะ หน้าที่ กับความหมายของวลีดีขึ้น
๓. วลี มีความสำคัญต่อภาษาไทย เราสามารถพบเห็นได้จับได้ฟังตัวอย่างกลุ่มคำเหล่านี้ได้ทุกแห่ง เพราะเป็นสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับในการใช้ภาษาประจำวันของคนทั่ว ๆ ไป ถึงกาลเวลาจะผ่านไปนานเท่าไร ผู้คนก็ยังใช้ภาษาในรูปของวลีได้เสมอ การใช้เวลาเพื่อสร้างแบบฝึกหัดเรื่องนี้ จึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะจะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ตลอดไป
๔. แบบฝึกหัดประกอบการสอนเรื่องวลียังมีอยู่น้อย และไม่ให้ความรู้โดยละเอียด จึงสร้างแบบฝึกหัดดังกล่าวขึ้น เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน คือนักเรียนจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากแบบเรียน และสามารถนำหลักไปพิจารณาภาษาที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนครูจะใช้เวลาในการสอนน้อยลง และนำเวลาไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาความรู้เรื่องอื่นได้มากขึ้น

๕. นักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาและค้นคว้าเรื่องวลีกันมากขึ้น จึงเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้สร้างแบบฝึกหัดขึ้นมา

๖. การเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้เรียนมักกล่าวว่า น่าเบื่อหน่าย การสร้างแบบฝึกหัดและนำไปใช้ได้จึงอาจเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดังกล่าวน่าสนใจขึ้น โดยเฉพาะเรื่องวลี

๗. ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนจากอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และได้ศึกษาเนื้อหา วิธีสร้างแบบฝึกหัด ตัวอย่างแบบฝึกหัดจากหนังสือทั้งของไทยและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งคาดว่าจะทำได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป็นประโยชน์ทั้งกล่าวข้างต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างแบบฝึกหัดกับวิธีสอน

เนื่องจากภาษาไทย เป็นภาษาที่มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคน การเรียนรู้ภาษาไทย นอกจากจะเป็นการรักษาวัฒนธรรมของชาติไว้แล้ว ยังเป็นเครื่องช่วยในการติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพ และการหาความเพลิดเพลินจากการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนอีกด้วย เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ดังกล่าวครูจึงต้องวางแผนการสอน และหาวิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อใช้ในโอกาสต่าง ๆ การทำเช่นนี้ จะช่วยในด้านการเตรียมตัว การจัดเวลาให้เหมาะสม และนักเรียนสามารถเรียนได้ครบตามเนื้อหา ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความรู้ทั้งที่เป็นกฎเกณฑ์ และความรู้ที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ สิ่งหนึ่งที่จะช่วยการสอนของครูให้ประสบความสำเร็จได้ ก็คือแบบฝึกหัด เพราะการใช้แบบฝึกหัดที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จะช่วยท่นเวลาในการสอนกฎเกณฑ์ การยกตัวอย่าง ทั้งยังเป็นการวัดผลการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องด้วย แบบฝึกหัดควรมีส่วนสัมพันธ์กับวิธีสอนดังนี้

๑. การสอนโดยไขกฎเกณฑ์ โดยวิธีนี้แบบฝึกหัดควรมีคำชี้แจงส่วนที่เป็นความรู้โดยย่อ และยกตัวอย่างให้เป็นที่เข้าใจ เมื่อนักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดแล้ว เขาจะเกิดความรู้ความเข้าใจ โดยไม่ต้องท่องจำ เพราะได้ทำแบบฝึกหัดซ้ำ ๆ จนเกิดความแม่นยำ

๒. การสอนโดยให้รู้จักสังเกต วิธีสอนแบบนี้จะใช้การยกตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่างมาให้พิจารณา และหัดสังเกตรูปแบบ โครงสร้าง หรือลักษณะที่ปรากฏอยู่ เพื่อสรุปออกมาให้เป็นกฎเกณฑ์ ไม่เพียงแต่สังเกตตัวอย่างที่ครูยกมาให้ดูเท่านั้น หากแต่ยังต้องสังเกตการใ้ภาษาจากบุคคลหรือมวลชนต่าง ๆ ด้วย การให้ทำแบบฝึกหัดก็ช่วยให้นักเรียนรู้จักสังเกต ทำความเข้าใจ สามารถแยกแยะสิ่งที่ต้องการออกจากสิ่งอื่นได้ บอกเค้าโครง บอกความรู้ที่ได้รับ และจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เขาจะนำไปเป็นหลักในการสังเกตสิ่งที่อยู่รอบตัว แล้วรวบรวมตัวอย่างประกอบ หรือนำไปวิเคราะห์ให้เกิดเป็นความรู้กว้างขวางต่อไป

๓. การสอนโดยจัดกิจกรรม วิธีนี้ช่วยให้การเรียนการสอนสนุกสนานขึ้น เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในบทเรียน และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและความสามารถของตน ได้รวมกิจกรรมกับผู้อื่น ได้ฝึกความรับผิดชอบร่วมกับหมู่คณะในการใช้แบบฝึกหัด สามารถนำกิจกรรมเข้าไปประกอบให้เกิดความเพลิดเพลินขึ้นได้ แทนการเขียนเพียงอย่างเดียว อาจตอบคววาวจา อาจแข่งขันกัน อาจเล่นเกม และทำอื่น ๆ ได้ตามแต่ครูจะพยายามจัดให้เหมาะกับวัย ระดับชั้น และความต้องการโดยธรรมชาติของเด็กวัยนั้น ทั้งนี้เพื่อให้เขาได้รับทั้งความรู้ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

๔. การสอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เนื้อหาที่ใช้สอนในแต่ละเรื่องควรเป็นสิ่งที่มีความหมาย และอยู่ใกล้ตัวเขา เช่น เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องวลีเขาก็สามารถพิจารณาได้ว่าวลีมีใช้อยู่ในภาษาไทยมากน้อยเพียงไร เขาใช้ภาษาคำหรือประโยคเป็นส่วนใหญ่ ชื่อต่าง ๆ ที่เขาพบเห็นปรากฏอยู่ในรูปของวลี

ชนิดใด เป็นต้น เพื่อให้การสอนเนื้อหาและกฎเกณฑ์ตกอยู่ในใจนักเรียนไค่นาน การให้ทำแบบฝึกหัดจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้มองเห็นความสำคัญของวลีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ถ้าแบบฝึกหัดนั้นเปิดโอกาสให้ศึกษาด้วยตนเองได้ ให้อุจกัคนควารวมรวมให้ตอบควยตัวอย่างที่พบเห็นขอย ๆ หรือที่ตัวเองเคยใช้ จะยิ่งช่วยให้เข้าใจเรื่องไค่นามากขึ้น ผลพลอยไค่คือ เขาจะรู้จักนำความรู้ไปใช้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์ และมองเห็นภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความหมายตอเขาตลอดไป

๕. การสอนโดยใช่อุปกรณ์ โดยทั่วไปแล้ว การบรรยายซักถามเท่านั้นไม่ทำให้บทเรียนน่าสนใจ เเทกัก็มีอุปกรณ์การสอนประกอบ ครูและนักเรียนอาจรวมกันทำอุปกรณ์ขึ้นมาโดยไม่ตองลงทุนมากนัก เช่นการศึกษข้อความหรือหัวข้อขาวจากหนังสือพิมพ์เก็บไว้ในสมุดรวบรวม จัดทำแผนภูมิ รูปภาพ ภาพลลิก บัตรคำ เป็นต้น แบบฝึกหัดไค่ถือว่าเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งของครูอยู่แล้ว ไค่ไค่จัดทำอุปกรณ์ขึ้นมาประกอบการใช้แบบฝึกหัดควย ก็จะทำให้แบบฝึกหัดน่าสนใจมากขึ้น ยกตัวอย่างเรื่องวลี อาจมีแผนภูมิแสดงชนิด หน้าที่และความหมายของวลี หรือมีสมุดเก็บวลีที่ใช้โดยลำพังเป็นหมู่พวก หรือมีข้อความชนิดต่าง ๆ มาให้นักเรียนแข่งขันกันชี้คเสนไค่วลีที่กำหนดให้ เป็นต้น นักเรียนที่ททำแบบฝึกหัดประกอบกิจกรรมและอุปกรณ์ จะสนใจเรียนและไค่ความรู้ไปมากกว่า การเรียนเฉพาะกฎเกณฑ์และการท่องจำเท่านั้น

จากวิธีสอนคังกล่าว ๕ วิธีนี้ จะเห็นไค่ว่าเราสามารถนำแบบฝึกหัดมาใช้ให้สัมพันธ์กันไค่ทั้งสิ้น เพื่อให้การสอนเป็นที่น่าสนใจ และได้ผลสมบูรณ์ ครูจึงควรพยายามสร้างแบบฝึกหัดประกอบการสอนไค่มากที่สุดเท่าที่ทำได้ และหมั่นปรับปรุงให้มึคุณภาพยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

การดำเนินการสร้างแบบฝึกหัด

๑. ศึกษาเนื้อหาเรื่องวลี จากผู้เขียนตำราหลักภาษาไทย และเนื้อหาตามแนวภาษาศาสตร์ ของ ดร.วิจิตร ภูมิพงศ์ ตามที่ได้อ้างไว้ในบทที่ ๒^๑ รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกหัดจากหนังสือ Language and Language Learning ของ บรูคส์^๒ (Brooks) และดัดแปลงให้เข้ากับความมุ่งหมายระดับชั้น และนักเรียนไทย
๓. ศึกษาตัวอย่างจากหนังสือแบบฝึกหัดหลักภาษา การใช้ภาษา, แบบทดสอบ ตลอดจนแบบฝึกต่าง ๆ ทั้งในภาษาไทย และต่างประเทศ
๔. รวบรวมตัวอย่างวลีจากหนังสือพิมพ์ วารสาร เอกสาร วิทยุ และสถานที่ต่าง ๆ บางตัวอย่างได้คิดขึ้นเอง ตามความเหมาะสม
๕. ศึกษาสำนวนไทยที่เป็นวลีจากหนังสือพจนานุกรมสำนวนไทย^๓ และชุมนุมทางภาษาไทย^๔

^๑ บทที่ ๒ หน้า ๕๒ - ๕๔, ๕๖.

^๒ Nelson Brooks, Language and Language Learning (2 nd ed., New York : Harcourt, Brace & World, 1960), pp. 72 - 279.

^๓ เจื้อ สตะเวทิน, พจนานุกรมสำนวนไทยสำหรับครูและนักเรียน (พระนคร : สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๑๖), ๑๐๘ หน้า.

^๔ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, " ถ้อยคำสำนวนไทย," ชุมนุมทางภาษาไทย, (พระนคร : กรุงเทพการพิมพ์, ๒๕๑๓), หน้า ๕๔ - ๖๓.

๖. สร้างแบบทดสอบพื้นความรู้เรื่องวลี เพื่อศึกษาปัญหาสำหรับสร้างแบบฝึกหัด

๗. ตั้งความมุ่งหมายในการสร้างแบบฝึกหัด

ความมุ่งหมายที่ตั้งขึ้นแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

- ก. ความมุ่งหมายทั่วไป
- ข. ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ก. ความมุ่งหมายทั่วไป

๑. เพื่อให้นักศึกษาทราบความสำคัญของวลี
๒. เพื่อให้นักศึกษาเห็นความแตกต่างของวลี คำประสม และ

ประโยค

๓. เพื่อให้ศึกษาทราบชนิด หน้าที่ และความหมายของวลี
๔. เพื่อให้ศึกษารู้อัจฉรวรรณ ค้นคว้า วลีชนิดต่าง ๆ ไว้เป็นหมู่มาก
๕. เพื่อให้ศึกษานำประโยชน์จากการเรียนเรื่องวลีมาใช้ในชีวิต

ประจำวัน

ข. ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้กล่าวไว้ก่อนแบบฝึกหัดแต่ละเรื่อง การตั้งความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมขึ้น นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกันแล้ว ยังมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ด้วย

๑. เพื่อให้ครูผู้สอนทราบจุดมุ่งหมายที่แน่นอนก่อนใช้แบบฝึกหัด
๒. เพื่อให้นักเรียนทราบวาทนกำลังเรียนรู้เรื่องอะไร และจะสามารถ

แสดงความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงไร

๓. เพื่อประโยชน์ในการวัดผลหลังการทำแบบฝึกหัดแต่ละเรื่องว่า การมีการปรับปรุงการเรียนการสอนเรื่องใดบ้าง

๔. ศึกษาหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับกฎเกณฑ์การเรียนรู้^๕ (Law of Learning) และหลักการจูงใจ^๖ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสร้างแบบฝึกหัด

๕. สร้างแบบฝึกหัด

ปัญหาที่พบจากการสอบถามผู้มีความรู้

ผู้วิจัยได้สอบถามผู้มีความรู้ของนักศึกษาที่ก่อสร้างแบบฝึกหัด พบว่ามีปัญหา มากน้อยเรียงตามลำดับดังนี้

- ๑. การนำภาษาศาสตร์เข้ามาใช้ในเรื่องกริยาวลี
- ๒. ความแตกต่างของวลีกับคำประสม
- ๓. ลักษณะ ชนิด หน้าที่ และความหมายของวิเศษณ์วลี
- ๔. ลักษณะ ชนิด และหน้าที่ของบุพบทวลี
- ๕. ลักษณะ ชนิด และหน้าที่ของสันธานวลี

^๕ เคโซ สวานานท์, จิตวิทยาทั่วไป (พระนคร : โรงพิมพ์โอเคียนสโตร์, ๒๕๑๐), หน้า ๑๕๕ - ๒๒.

^๖ เคือน สันตพันธ์ประทุม, "การจูงใจ," เอกสารประกอบการสอน วิชาจิตวิทยาการศึกษาเบื้องต้น, (แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๑๑๒ - ๑๕.

- ๖. ลักษณะ ชนิด และหน้าที่ของสรรพนามวลี
- ๗. ความหมายชั้นเดียว และความหมายสองชั้น
- ๘. ลักษณะและหน้าที่ของกริยาสภาวะมาลา
- ๘. ลักษณะของอุทานวลีเสริมบท
- ๑๐. หน้าที่ของนามวลีที่เป็นบทวิภक्तिการก

หลักในการสร้างแบบฝึกหัด

การสร้างแบบฝึกหัด โค้ชหลักทางจิตวิทยาครั้งนี้

๑. กฎแห่งการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์^๗ (Thorndike) ที่กล่าวว่า " ถ้าสิ่งเร้าและสิ่งตอบสนองเชื่อมโยงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน " จากกฎข้อนี้ผู้วิจัยจึงสร้างแบบฝึกหัดโดยคำนึงถึงรูปแบบให้แตกต่างกันไป และคำนึงถึงความยากง่ายให้พอเหมาะแก่กับวัย และระดับชั้น แม้จะได้ศึกษาตัวอย่างจากแบบฝึกหัดของไวบากรณภาษาอังกฤษ ก็ได้ดัดแปลงให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของหลักภาษาไทย โดยวิธีนี้ผู้เรียนจะสนใจทำแบบฝึกหัดมากขึ้น ถ้าผู้เรียนมีโอกาสตอบถูกมากที่สุด จะทำให้เขาเกิดความพอใจและขี้ขลาดให้ขี้ขลาดทำต่อไป โอกาสนี้เองครูอาจนำแบบฝึกหัดที่ยากขึ้นมาให้เขาทำเพื่อเสริมความรู้เพิ่มขึ้นได้

๒. การรู้ผลความก้าวหน้าของตนเอง โค้ชการเฉลยคำตอบให้ทราบ เพื่อให้ผู้เรียนทราบผลงานของตนว่า ต้องปรับปรุงแก้ไข หรือมีความก้าวหน้าในด้านใด การสร้างแบบฝึกหัดจึงต้องมีคำเฉลยประกอบกัน อีกประการหนึ่ง จะเป็นเครื่องช่วยให้เขาฝึกฝนและหาความรู้ใดด้วยตนเอง

๓. การจูงใจผู้เรียน หลักในข้อนี้นำมาใช้ โดยจัดแบบฝึกหัดเรียงจากง่ายไปหายาก เพราะถ้าเด็กทำข้อที่ง่ายไปก่อน ผลสำเร็จนั้นจะขี้ขลาดให้เขาเกิดกำลังใจ

^๗ เคโซ สนวนานนท์, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ใจทำข้อที่ยากต่อไป การจูงใจอีกวิธีหนึ่งที่นำมาใช้ คือพยายามยกตัวอย่างจากสิ่งที่อยู่รอบตัวเขา เพื่อให้เข้าใจต่อความเข้าใจ แบบฝึกหัดที่ชวนให้ตื่นเต้น ชวนให้สนใจ ชวนให้ติดตาม มีสิ่งที่น่าสนใจแปลกและใหม่จะจูงใจผู้เรียนให้ทำแบบฝึกหัดไปได้โดยไม่เบื่อหน่าย

๔. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้ผู้เรียนทดลองทำ สิ่งที่มีความหมายในเรื่องวลี คือภาษาที่ใช้พูดและใช้เขียนในชีวิตประจำวัน เมื่อผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกหัดในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเอง นอกจากจะจำได้แม่นยำแล้ว เขายังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อีกด้วย

๕. หลักของการฝึกฝน แบบฝึกหัดนี้พยายามสร้างเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกในเรื่องวลีชนิดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ความรู้ที่ได้รับหลังจากการทำแบบฝึกหัดในข้อหนึ่งๆ อาจนำไปใช้ทำแบบฝึกหัดข้อต่อ ๆ ไปได้ เช่น เมื่อทำแบบฝึกหัดเรื่องนามวลีแล้วสามารถแยกนามวลีออกจากกริยาวลี วิเศษณ์วลี หรือเรื่องอื่น ๆ ได้ง่าย การฝึกจึงเป็นไปในทำนองฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องนั้น เพื่อให้เกิดความรู้และความแม่นยำขึ้น

หลักในการเลือกเนื้อหา

การเลือกเนื้อหาเพื่อสร้างแบบฝึกหัด ใ้คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความรู้พื้นฐานเรื่องวลี คือความรู้เรื่องคำชนิดต่าง ๆ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และ คำอุทาน นอกจากนี้ยังมีความรู้เรื่องคำมูล คำประสม และประโยคมากพอสมควร

๒. การนำแนวความคิดทางวิชาภาษาศาสตร์มาเพิ่มเติมบ้างเล็กน้อย เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าทางการศึกษาภาษาไทยในปัจจุบัน

๓. เนื้อหาครอบคลุมชนิด หน้าที่ และความหมายของวลี มีความยากง่ายพอเหมาะกับระดับสติปัญญา และระดับชั้น

๔. เนื้อหาและแบบฝึกหัดส่วนใหญ่สร้างขึ้นจากปัญหาที่พบในการสอบถาม
 ทัศนความรู้ เพื่อฝึกในเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะ ส่วนที่นอกเหนือจากนั้นเป็นส่วนที่เพิ่มเติม
 เพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ลักษณะของแบบฝึกหัดที่ดี

- สำหรับแบบฝึกหัดที่เป็นข้อเขียน มีผู้กล่าวถึงน้อยที่สุด ส่วนใหญ่จะพบแต่หลัก-
 เกณฑ์การสร้างแบบฝึก และแบบฝึกหัดในการสนทนา อย่างไรก็ตาม บาร์เน็ต
 (Barnett) และเพื่อน ได้ให้คำแนะนำไว้ว่า แบบฝึกหัดที่ดีควรจะจะมีข้อแนะนำ
 ในการใช้ ควรมีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบโดยเสรี คำสั่งหรือตัวอย่าง
 ที่ยกมาเป็นข้อถามหรือเป็นแบบฝึก ไม่ควรจะยาวเกินไป และยากแก่การเข้าใจ ถ้าต้อง
 การศึกษาด้วยตนเอง ตัวแบบฝึกหัดนั้นควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายต่อผู้ฝึกหัดทำ

ทักเกอร์ (Tucker) ให้ความเห็นเรื่องแบบฝึกหัดประกอบแบบเรียนว่า
 แบบฝึกหัดควรมีรูปแบบและโครงสร้างที่จะฝึกอย่างพอเพียง ทุกแบบฝึกหัดต้องมี
 ความหมายเหมาะสมตามจุดมุ่งหมาย และควรดำรงอยู่ได้นานที่สุด แบบฝึกหัดที่มาก
 มายเกินไป หรือที่คำสั่งเป็นประโยคยาว ๆ ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกได้ง่าย
 เรื่องของปริมาณไม่จำเป็นเท่าคุณภาพ ส่วนภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่ง่าย เหมาะกับ
 ระดับผู้ฝึกหัด

J. A. Barnett, Geoffrey Broughton, and Thomas Green-
 wood, Teachers' Handbook 2 (Middlesex : Penguin Books Ltd.,
 1969), p. 11.

C. Allen Tucker, "Evaluating Beginning Textbooks,"
English Teaching Forum, 6 (September-October, 1968), p.10.

ส่วนบิลโลว์ส^{๑๐} (Billows) มีความเห็นว่า หนังสือแบบฝึกหัดมีมากก็จริง แต่มักเป็นประเภทผสมปนเปกัน ทำให้ความคิดกระจัดกระจายไม่รวมอยู่ในเรื่องเดียวกัน ครูจึงควรสร้างแบบฝึกหัดสำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นฝึกเด็กโดยเฉพาะ จะช่วยให้เด็กกระตือรือร้น และสนใจที่จะทำมากกว่า ครูควรใช้ภาษาที่สื่อความหมาย และควรเหมาะสมกับวัย วัฒนธรรมประเพณี และภูมิหลังทางภาษาของเด็ก

ขอเสนอแนะสำหรับแบบฝึกหัดที่ดี

เมื่อผู้วิจัยคัดแปลงการสร้างแบบฝึกหัดจากแนวความคิดของบาร์เน็ต, ทักเกอร์ และบิลโลว์ส ให้เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งเป็นคนไทยแล้ว ให้นำไปทดลองใช้ พบว่าแบบฝึกหัดที่นักศึกษาสนใจ และกระตือรือร้นที่จะทำ เป็นแบบฝึกหัดที่มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้หลักจิตวิทยา
๒. สำนวนภาษาง่าย
๓. ให้ความหมายต่อชีวิต
๔. คิดได้เร็วและสนุก
๕. ปลุกความสนใจ
๖. เหมาะกับวัยและความสามารถ
๗. อาจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

^{๑๐} F.L. Billows, "The Teacher Works Out His Own Exercises," The Techniques of Language Teaching, (London : Longmans, Green and Co. Ltd., 1962), p. 174 - 75.

ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแก่ครู และผู้สนใจว่า นอกจากการวางแผนการสอน, การเตรียมเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์แล้ว ครูควรรู้จักใช้เวลาอย่างประหยัด เพื่อให้มีเวลาไปศึกษาหาความรู้ และเตรียมการสอนให้เต็มที่ ควบคู่การสร้างแบบฝึกหัดขึ้นตามวิธีการข้างต้น แบบฝึกหัดนี้จะเสริมความรู้ให้นักเรียน จะใช้เป็นแบบทดสอบได้ และจะช่วยเหลือครูที่ต่องเข้สอนแทนได้เป็นอย่างดี ถ้าครูสนใจที่จะสร้างแบบฝึกหัดอย่างแท้จริงแล้ว วิธีการหรือหลักเกณฑ์จะไม่ใช่อยากอีกต่อไป

รูปแบบของแบบฝึกหัด

รูปแบบที่เลือกมาสร้างแบบฝึกหัด มีดังนี้

๑. แบบเลือกตอบ
๒. แบบจับคู่
๓. แบบเรียงลำดับข้อความ
๔. แบบเรียงลำดับส่วนของประโยค
๕. แบบแต่งวลีหรือประโยคตามรูปแบบหรือคำสั่ง
๖. แบบเติมคำหรือวลีให้สมบูรณ์
๗. แบบใช้ตัวเลขหรือตัวอักษรแทนคำตอบ
๘. แบบแยกวลีที่ต่องการออกจากกลุ่มคำอื่น
๙. แบบตอบโดยเสรี
๑๐. แบบแยกกลุ่มคำออกเป็นคำตามรูปแบบที่กำหนดให้
๑๑. แบบชี้คําเครื่องหมาย ✓ และ ✗ แทนคำตอบ
๑๒. แบบนำคำตอบไปเติมลงในข้อความที่กำหนดให้

แผนการสร้างแบบฝึกหัด

- ก. เขียนแผนภูมิแสดงความมุ่งหมายในการเรียนเรื่องวลี
- ข. เขียนโครงร่างของแบบฝึกหัด

ข. โครงร่างของแบบฝึกหัด



แบบฝึกหัดคานาวลี

แบบฝึกหัด ก.

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะและชนิดของนามวลี โดยเขียนวงกลมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่คำตอบที่ถูกต้อง (multiple choice ๑๐ ข้อ)
๒. ถามความรู้เรื่องคำมูลคำประสม โดยยกตัวอย่างนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำกึ่งกลาง เช่น นก....., นามบัตร
๓. แต่งกลุ่มคำตามรูปแบบที่กำหนดให้ เช่น นาม + บุพบท + นาม

แบบฝึกหัด ข.

๑. ให้เรียงลำดับถ้อยคำที่เป็นสำนวน เป็นนามวลีที่ถูกต้อง เช่น ปาก ภูเขา
คอก
๒. ให้เติมวลีที่ขาดไป เพื่อให้เป็นสำนวนไทยชนิดนามวลี ข้อนี้แบ่งเป็นประเภทมีเสียงสัมผัส ๔ คำ, ๕ - ๖ คำ และไม่มีเสียงสัมผัส
๓. ให้นำกลุ่มคำที่เป็นนามวลีไปเติมลงในช่องว่าง เพื่อให้ข้อความที่ตัดตอนมามีความสมบูรณ์
๔. ตอบเรื่องความหมายชั้นเดียว และความหมาย ๒ ชั้น โดยเขียนเลข ๑ หรือเลข ๒ ลงหน้าข้อความที่มีนามวลีดังกล่าว ทั้งหมดมี ๑๕ ข้อ เช่น (.๒.) ความ-สกลปรกของนักการเมืองบางคน
๕. บอกหน้าที่ของนามวลีที่ใช้โดยลำพังได้ โดยยกตัวอย่างจากชื่อหนังสือ ชื่อภาพยนตร์ ชื่อเพลง ชื่อนิثرรศการ และชื่อคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์

แบบฝึกหัด ค.

๑. ให้อ่านข้อความแล้วขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่เป็นนามวลีให้ครบ
๒. แยกกลุ่มคำชนิดอื่น ออกจากกลุ่มคำที่เป็นนามวลี โดยขีดเส้นใต้กลุ่มคำดังกล่าว เช่น ไทสยามครึ่งหนึ่ง พระราชทานรัฐธรรมนูญ ตำรวจ ๖ จังหวัด
๓. บอกหน้าที่ของนามวลี ที่ประกอบเข้าในประโยค โดยนำตัวเลขของคำตอบทางขวามือ มาใส่หน้าข้อความที่มีนามวลีชนิดนั้น ๆ ทำหน้าที่ในประโยค
๔. ใ้ใช้นามวลีที่กำหนดให้มาแต่งประโยค โดยมีหน้าที่ตามที่กำหนดให้ เช่น เป็นบทประธาน และบทกรรม
๕. นำคำนำหน้าคำประสมบางชนิด เช่น การ, ความ, ผู้, ที่, เครื่องมานำหน้าคำกริยา เพื่อทำให้เป็นวลี เช่น การไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ และนำคำ เรือง, กรณีย์ นำหน้าคำอื่น ๆ ให้ทราบต้นเค้าโดยย่อ เช่น เรื่องการก่อการจลาจลที่พลับพลาชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดสรรพนามวลี

แบบฝึกหัด ก.

๑. ตอบคำถามแบบเลือกคำตอบที่เป็นสรรพนามวลีที่เหมาะสม เติมลงในช่องว่างของประโยค
๒. จับคู่ โดยนำตัวเลขบอกชนิดของสรรพนามวลี ไปใส่หน้าข้อความที่มีสรรพนามวลีนั้น ๆ อยู่ในประโยค
๓. กำหนดกลุ่มคำให้ขอละ ๓ กลุ่มคำ เลือกขีดเส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นสรรพนามวลีเท่านั้น เช่น ข้าพระองค์ ข้าหลวงแกะนั้น ข้าในราชสำนัก

แบบฝึกหัด ข.

๑. อ่านข้อความทั้งหมด แล้วเลือกขีดเส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นสรรพนามวลีให้ครบ ๑๐ กลุ่มคำ
๒. จับคู่ โดยนำตัวเลขบอกหน้าที่ของสรรพนามวลี ไปใส่หน้าข้อความที่มีสรรพนามวลีนั้น ๆ ทำหน้าที่อยู่ในประโยค
๓. นำสรรพนามวลีที่กำหนดมาให้มาแต่งประโยคโดยมีหน้าที่ตามที่เว้นช่องว่างให้แต่ง เช่น ท่านทั้งปวง

บทประพันธ์

บทกรรม

ท่านทั้งปวง จงตั้งอยู่ในความสงบ

คู่มือวิทย์ฯ ม.๕-๖
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดกริยาวลี

แบบฝึกหัด ก.

๑. ให้เรียงลำดับกริยาวลีที่เป็นสำนวนไทยให้ถูกต้อง เช่น ออก ผล คอก
เกิด
๒. ให้เติมวลีที่ขาดหายไป เพื่อให้เป็นสำนวนไทยที่สมบูรณ์ แบ่งเป็นประเภท
มีเสียงสัมผัส เช่น ง่วงเหงา.....และประเภทไม่มีเสียงสัมผัสเช่น อคม้อกินมือ
๓. ให้ความรู้เรื่องอกรรมกริยา สกรรมกริยา และทวิกรรมกริยา ตาม
แนวภาษาศาสตร์ แล้วให้เขียนอักษร อ หรือ ส หรือ ท หน้าประโยคที่มีกลุ่ม
คำนั้น ๆ อยู่
๔. ให้ความรู้เรื่องคำหน้ากริยา คำกริยาแท้และคำหลังกริยา ตามแนวภาษา
ศาสตร์ แล้วให้แต่งกริยาวลีตามรูปแบบดังกล่าว

แบบฝึกหัด ข.

๑. ให้แยกกลุ่มคำ ออกเป็นคำหน้ากริยา คำกริยาแท้ คำหลังกริยา เช่น
มาคิดดู แยกเป็น มา คิด ดู ใส่งตามช่องที่กำหนดให้
๒. ให้ความรู้เรื่องกริยานุเคราะห์ และคำกริยาแท้ แล้วให้แยกกลุ่มคำออก
เป็นคำ ๆ ใส่งตามช่องที่กำหนดให้ เช่น จะพึงอยู่แล้ว แยกเป็น จะ พึง อยู่แล้ว
๓. ให้นำคำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำเชื่อม และคำกริยานุเคราะห์ที่กำหนด
ให้ เติมลงในช่องว่าง เพื่อให้คำกริยาและข้อความที่ต่อกันเป็นกริยาวลี
๔. ให้ความรู้เรื่องวิภทธรกริยา แล้วให้เลือกขีดเส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่
เป็นกริยาวลีชนิดวิภทธรกริยา เช่น เขาคงจะเป็นนายรัฐมนตรี
๕. บอกชนิดของกริยาวลี โดยการจับคู่คำตอบให้ตรงกับกริยาวลีชนิดนั้น

แบบฝึกหัด ค.

๑. ให้อ่านข้อความ แล้วขีดเส้นใต้เฉพาะกริยาวลีให้ครบ ๑๐ กลุ่มคำ
๒. ให้เขียนคำคอบลงในวงเล็บหน้าข้อความใดในประโยคหนึ่ง ๆ มีกริยาวลีที่เป็นคำกริยาล้วน ๆ ก็คำเช่น เราชวนกันออกไปนั่งตากลมชมจันทร์ที่ระเบียง
๓. คอบโครงสร้างกริยาวลีที่เป็นคำกริยาซ้ำกัน โดยเลือกกริยาวลีที่กำหนดให้ไปเติมลงในช่องว่างของประโยค เช่น นักมวยทั้งคู่ตางขึ้นจุด ๆ จ้อง ๆ กันกลาง-เวที
๔. บอกความหมายของกริยาวลี โดยเขียนเลข ๑ หรือ ๒ หน้าประโยคที่มี ความหมายชั้นเดียว และความหมาย ๒ ชั้น เช่น
(...) ก่อนหน้าเทหาคงคุณคนผ่านไปมาเสียก่อน
(...) ของชายก็เป็นหน้าเทหาทุกวัน

แบบฝึกหัด ง.

๑. ในแต่ละข้อมี ๓ กลุ่มคำ ให้ขีดเส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นกริยาวลีเท่านั้น เช่น ขึ้นเหนือล่องใต้ น้ำศักดิ์ห้วยแก้ว ประเทศเขตแดน
๒. บอกหน้าที่ของกริยาสภาวะมาลาที่ประกอบอยู่ในประโยคว่าทำหน้าที่เป็น บทประธาน หรือบทกรรม
๓. ให้นำตัวเลขหน้าข้อที่เป็นหน้าที่ของกริยาวลี ไปใส่หน้าประโยคที่มีกริยาวลีอยู่

แบบฝึกหัดวิเศษวรรลี

แบบฝึกหัด ก.

๑. มี ๓ หมวด คือ หมวด ก. หมวด ข. และหมวด ค. ให้จับคู่
วิเศษวรรลี ตามชนิดของคำวิเศษวรรลี นั้น ๆ

หมวด ก. และหมวด ค. มีวิเศษวรรลีหมวดละ ๓ ชนิด

หมวด ข. มีวิเศษวรรลี ๔ ชนิด

๒. ให้เติมวรรลีที่ขาดไป เพื่อให้สำนวนไทยสมบูรณ์ มีทั้งประเภทที่มีเสียง
สัมผัส และไม่มีเสียงสัมผัส เช่น กว้างใหญ่ไพศาล มากหมอมากความ

๓. เลือกคำวิเศษวรรลีคำใดคำหนึ่งเติมลงในช่องว่าง เพื่อให้ข้อความที่ขีด
เส้นใต้ทั้งหมดเป็นวิเศษวรรลี เช่น

แม่สาวไซกลาน กระตวมกระเต็ยม อยู่ในห้องรับแขก (กระเตาะกระ-
แตะ, กระตวมกระเต็ยม, กระตุงกระตึง)

๔. ให้ขีดเส้นใต้เฉพาะสำนวนที่เป็นวิเศษวรรลี เช่น ร่มโพธิ์ร่มไทร
ยากจนจนแคณ กุกฎีปีศาจ

๕. ให้หาคำวิเศษวรรลีขึ้นต้นด้วย " กระ " มาแต่งเป็นวิเศษวรรลี เช่น
กระตวมกระเต็ยมใจมาก

แบบฝึกหัด ข.

๑. ขีดเส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นวิเศษวรรลี ให้ครบ ๑๐ กลุ่มคำ

๒. นำตัวเลขทางซ้ายมือไปตอบหน้าที่ของวิเศษวรรลีที่อยู่ในประโยคทาง
ซ้ายมือ

๓. ให้ออกความหมายชั้นเดียว และความหมายสองชั้น โดยใส่เลข ๑ หรือ ๒ แทนคำตอบ เช่น

(..?) ฉันเห็นมาชุนอกคอก

๔. ให้ออกเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่มีวิเศษณ์ลีทั้ง ๓ กลุ่ม เช่น

(..✓) จี๊ดจ๊าดไม่เป็นรส ดูคนคาบคตา คคเคี้ยวไปมา

๕. นำวิเศษณ์ลีบอกกาลที่กำหนดให้ ไปแต่งเป็นประโยคแล้วขีดเส้นใต้ วิเศษณ์ลีนั้น ๆ เช่น เขาจะมาวันจันทร์หน้า



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดพบทวลี

แบบฝึกหัด ก.

๑. ให้หาคำพบพจนานุกรมในสำนวนไทย เช่น ใกล้เกลือกินคาง
๒. ให้ขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่เป็นบุพบทวลีจากสำนวนไทยทั้ง ๑๐ สำนวน
เช่น หากินตามชายฝอย
๓. มีคำตอบแบบ ๔ ตัว เลือก ให้เลือกบุพบทวลีที่เป็นคำตอบเพียงข้อเดียว
มาเติมลงในช่องว่างของประโยคแต่ละข้อ
๔. จับคู่ประเภทของคำบุพบท และบุพบทวลีให้ตรงกัน

แบบฝึกหัด ข.

๑. ให้อ่านข้อความ แล้วขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่เป็นบุพบทวลีให้ครบ ๑๐ กลุ่มคำ
๒. ใช้ตัวอักษร ล คอบหน้าข้อความที่มีบุพบทวลีใช้โดยลำพัง และใช้ตัว
อักษร ป คอบหน้าประโยคที่มีบุพบทวลีประกอบอยู่ในประโยค เช่น
 - ...ล. เนื้อแผ่นดินไทย
 - ...ป. นกเกาะบนกิ่งไม้
๓. บอกหน้าที่ของบุพบทวลี โดยนำเฉพาะตัวเลขบอกหน้าที่ไปใส่หน้า
ประโยคที่มีบุพบทวลีนั้น ๆ ประกอบอยู่
๔. ให้แต่งบุพบทวลีจากคำที่กำหนดให้ เช่น สำหรับภิกษุและสามเณร

แบบฝึกหัดสันธานวลี

แบบฝึกหัด ก.

๑. เลือกสันธานวลีกลุ่มหนึ่งจาก ๓ กลุ่มที่กำหนดให้ในแต่ละข้อ เติมลงในช่องว่างของประโยค ๒ ประโยค

๒. ให้เรียงลำดับหน้า-หลังของประโยค และเชื่อมด้วยสันธานวลี เช่น
 แต่ถึงกระนั้น น้องชายฉันยังชอบเธอ หน้าที่เธอไม่สะอาดนัก เป็น
 หน้าที่เธอไม่สะอาดนัก แต่ถึงกระนั้น น้องชายฉันยังชอบเธอ

๓. ให้นำตัวเลขหน้าสันธานวลี และส่วนต่าง ๆ ของประโยค มาเรียงลำดับกัน โดยใช้สันธานวลีเชื่อมประโยคอย่างถูกต้อง เช่น

- | | |
|----------------------|--------------------|
| ๑. ฉันแหวะซ็อกกับขาว | ๒. ฉันจึงไม่พบเธอ |
| ๓. เหตุฉะนี้ | ๔. หลังเลิกงานแล้ว |

๔ ๑ ๓ ๒

๔. ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าประโยคที่มีสันธานวลีเป็นเครื่องเชื่อม และ
 ขีดเครื่องหมาย X หน้าประโยคที่ไม่มีสันธานวลี

๕. จับคู่หน้าที่ของสันธานวลีให้ตรงกับสันธานวลีที่มีอยู่ในประโยคแต่ละประโยค

๖. ให้ขีดเส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นสันธานวลี เช่น
ถึงอย่างไรก็ตาม ถึงไม่ถึงก็ช่าง มาถึงเมื่อวานนี้

แบบฝึกหัดอุทานวลี

๑. ให้นำตัวเลขแสดงความรู้สึกไปใส่หน้าข้อความที่มีอุทานวลีชนิดนั้น
๒. ให้อุทานวลีแสดงความรู้สึกมาข้อละ ๓ กลุ่มคำ ชี้คั่นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เหมาะสมกับคำถามเท่านั้น เช่น

เมื่อได้รับความเจ็บปวด เรามักจะร้องอุทานว่า (แหม / เจ็บจัง, โอย / เจ็บจัง, เออ / เจ็บจัง)

๓. ชี้คั่นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นอุทานวลีเสริมบท เช่น
ไม่กินไม่อยู่ ไม่ไปไม่เบียด ไม่รักไม่ชอบ
๔. ใ้บอกอุทานวลีแสดงอาการสงสาร หรือปลอบโยนสัก ๕ กลุ่มคำ
๕. ให้นำคำอุทานที่กำหนดให้ ไปสร้างเป็นกลุ่มคำอุทานวลีหรือประโยค เช่น โอโฮ / ยอดไปเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้แบบฝึกหัด

เพื่อให้การใช้แบบฝึกหัดนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์
ต่อผู้เรียนผู้สอนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอเสนอวิธีใช้ดังต่อไปนี้

๑. นำไปใช้หลังการสอนเรื่องวลีจบทั้งหน่วยแล้ว โดยเลือกเฉพาะ
ข้อที่เหมาะสมในแบบฝึกหัดแต่ละเรื่องให้นักเรียนทำส่งเป็นการบ้าน
๒. นำไปใช้หลังจบบทเรียนเรื่องวลีแต่ละเรื่อง แล้วเลือกข้อที่เหมาะสม
ให้นักเรียนทำ แต่วิธีนี้จะกินเวลาในการสอนให้มากเกินไป ครูมีเวลาในการสอน
น้อยอยู่แล้ว ไม่สามารถจะสอนเรื่องวลีพร้อมกับทำแบบฝึกหัดทุกครั้งได้ จึงอาจใช้
วิธีที่ ๓
๓. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเอง โดยเลือกข้อที่ครูต้องการ เน้นสำหรับ
เรื่องวลีแต่ละชนิด แล้วให้นักเรียนทำมา ครูเป็นผู้ตรวจ หรือนักเรียนตรวจจากคำ
เฉลย ครูทดสอบความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง โดยการซักถาม หรือเลือกแบบฝึกหัดข้อที่จะ
ทดสอบไต่ถามให้ทำพร้อมกัน วิธีนี้ทำให้สอนไต่รวดเร็ว และทดสอบความเข้าใจ ความสนใจ
ได้พอสมควร
๔. เลือกแบบฝึกหัดบางข้อไว้ประกอบการสอนเรื่องอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน
เช่น เรื่องคำมูล คำประสม และประโยค จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจดียิ่งขึ้น และมองเห็น
ความแตกต่างของคำประสมกับประโยค และวลีได้เร็วขึ้น
๕. แบบฝึกหัดเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และการสอนที่ดี ควรจะจัด
กิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน และได้มีโอกาสแสดงความสามารถ
ในทางที่ถนัด ครูผู้สอนจึงอาจกำหนดกิจกรรมประกอบการใช้แบบฝึกหัด เพื่อ
ให้นักเรียนสนุกสนานขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น กิจกรรมดังกล่าว
อาจเป็นการแข่งขันกันเลือกกลุ่มคำที่ต้องการ แข่งขันกันสร้างประโยคหรือวลีที่กำหนดให้
รวบรวมกลุ่มคำชนิดต่าง ๆ เข้าพวกเดียวกันภายในเวลาที่กำหนดให้และอาจช่วยกันรวบรวม
รวมกลุ่มคำเป็นรูปเล่มหลังจากเรียนจบหน่วยแล้วก็ได้

๖. ผลงานของนักเรียนที่โดดเด่นที่สุด หรือได้รับคำชมเชยมากที่สุด ควรนำมาตีพิมพ์ประกาศ หรือกระดานสำลีสื่อ หรือแสดงไว้ในที่ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจน

๗. ถ้าให้คำเฉลยไปพร้อมกับแบบฝึกหัด แม่นักเรียนจะทำถูกหมด ครูก็ควรนำมาตรวจอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูแลความเรียบร้อย และให้คำชมเชย หรือแก้ไข ขอบบพร่อง การทำเช่นนี้ เป็นการเอาใจใส่และติดตามผลงานที่สั่งให้ทำ นักเรียนจะได้อะไรจากความสำคัญของแบบฝึกหัด ถ้าไม่ให้คำเฉลยไป อาจนำคำเฉลยมาตีพิมพ์ ประกาศ ยกเว้นข้อที่ให้อะไรแก่ประโยชน์หรือกลุ่มคำ ที่ครูควรตรวจด้วยตนเอง เพื่อทราบ ข้อผิดพลาดของนักเรียน และช่วยแก้ไข

เนื้อหาประกอบการสอนเรื่องวลีโดยสรุป

เนื่องจากมีเนื้อหาบางตอนได้กล่าวไว้เป็นคำชี้แจงก่อนลงมือทำแบบฝึกหัด แต่ละเรื่อง แต่ละข้อแล้ว เนื้อหาที่จะเสนอต่อไปนี้จะกล่าวโดยย่อเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ประกอบการสอนก่อนทำแบบฝึกหัดตามสมควร

เนื้อหาสำหรับสอนเรื่องวลี ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ๒ เรื่องคือ

๑. ความแตกต่างระหว่างวลี คำประสม และประโยค

๒. ความหมายชนิดและหน้าที่ของวลีต่าง ๆ ได้แก่

๒.๑ นามวลี

๒.๒ สรรพนามวลี

๒.๓ กริยาวลี

๒.๔ วิเศษณ์วลี

๒.๕ บุพบทวลี

๒.๖ สันธานวลี

๒.๗ อุทาหวลี

๑. ความแตกต่างระหว่างวลี คำประสม และประโยค

ก. ความแตกต่างระหว่างวลีกับคำประสม

วลี	คำประสม
๑. เมื่อนำคำมาเรียงติดต่อกัน ไม่เกิดความหมายใหม่ อาจเพียงช่วยขยายความให้ชัดเจนขึ้น	๑. เมื่อนำคำมาเรียงติดต่อกัน ทำให้เกิดความหมายใหม่
๒. คำแต่ละคำที่นำมาเรียงกัน มีความหมายเฉพาะคำ เมื่อแยกคำออกจะได้ความหมายเท่าเดิม	๒. ถ้าแยกคำที่มาประสมกันออกไป แต่ละคำมีความหมายของตนเอง เมื่อรวมคำแล้วจึงจะได้ความหมายตามที่ต้องการ
๓. วลีประกอบด้วยคำชนิดต่าง ๆ มาเรียงกันเป็นกลุ่มคำ อาจจะมีคำประสมอยู่ภายในหรือไม่ก็ได้	๓. คำประสมทุกคำนำมาประกอบด้วยคำอื่นเป็นวลีได้
๔. วลีเรียกชื่อตามชนิดของคำที่นำหน้า	๔. คำประสมไม่มีชื่อเรียกเฉพาะ แต่มีวิธีการสร้างคำหลายแบบด้วยกัน

ข. ความแตกต่างระหว่างวลีกับประโยค

วลี	ประโยค
<p>๑. วลีอาจจะมีเพียงภาคประธาน ภาคแสดง บทขยาย หรือบทเชื่อมเท่านั้น</p>	<p>๑. ประโยคประกอบด้วยภาคประธานและภาคแสดง จะมีบทขยายและบทเชื่อมเพิ่มขึ้นก็ได้ ยกเว้นข้อความที่เป็นคำสั่ง คำขอร้อง คำห้าม คำชักชวน คำถาม หรือข้อความที่เป็นที่เข้าใจกันในขณะใช้ภาษานั้นด้วยกัน ที่อาจจะขาดภาคใดภาคหนึ่งไป แต่ถือว่าเป็นประโยคได้</p>
<p>๒. วลีให้ความหมายเป็นที่เข้าใจกันเพียงบางส่วน ยังไม่แจ่มแจ้งทั้งหมด</p>	<p>๒. ประโยคให้ความหมายที่สมบูรณ์</p>
<p>๓. วลีอาจใช้เป็นส่วนประกอบของประโยคเพื่อทำให้ประโยคนั้นสมบูรณ์</p>	<p>๓. ประโยคหนึ่ง ๆ จะมีวลีเป็นส่วนประกอบหรือไม่ก็ได้</p>
<p>๔. วลีอาจมีข้อความยืดยาวมาก แต่ไม่มีความหมายซับซ้อน</p>	<p>๔. ประโยคใดมีข้อความยืดยาวมาก ประโยคนั้นจะยังมีความหมายซับซ้อนยิ่งขึ้น</p>
<p>๕. วลีที่มีจำนวนคำมากให้ความหมายชัดเจนกว่าวลีที่มีจำนวนคำน้อย</p>	<p>๕. ประโยคที่มีจำนวนคำน้อย แต่ใจความสมบูรณ์ให้คความหมายที่เข้าใจได้ง่ายกว่าประโยคที่มีจำนวนคำมาก</p>

๒. ความหมาย ชนิด และหน้าที่ของวลี

๒.๑ นามวลี

นามวลี คือ กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำนามชนิดใดก็ได้ และมีคำชนิดอื่นมาเชื่อมติดต่อกัน มีความหมายเกี่ยวของกัน แต่ไม่มีความสมบูรณ์พอที่จะเป็นประโยค

โครงสร้างของวลี

๑. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำนามชนิดใดก็ได้ และมีคำอื่น ๆ เช่น คำบุพบท คำขยาย คำบอกจำนวน คำลักษณะนาม คำบอกกำหนด มาเรียงติดต่อกันเป็นกลุ่มคำ ยกตัวอย่าง คนหลายคน รถคันหลัง บ้านสวยหลังโน้น จุดหมายจากคุณแม่ หนังสือหลายเล่มในห้องสมุด แนวคอมโซบนหลังคานั่น เป็นต้น

๒. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำมูล หรือคำประสม มากพียงคณง นอย พียงคณง ตามหลังด้วยคำชนิดอื่นเรียงติดต่อกันไปอีกพอสมควร ยกตัวอย่าง รั้วของชาติ, ตำรวจตามชายแดน, พาหนะในการเดินทาง, โรงเรียนประชาบาล ดูวาราชการจังหวัดคนใหม่ เป็นต้น

๓. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำประสมที่ย่อมาจากใจความมาก เช่น ผู้, ที่, เครื่อง, นัก, ช่าง, หอง ยกตัวอย่าง ผู้ยังรู้คืนฟ้ามหาสมุทร, ที่เก็บกักน้ำของชลประทาน, เครื่องคำนวณตัวเลข, นักคนควาทางโบราณคดี ชาวเขียนในสมัยรัชกาลที่ ๕, หองประชุมทางวิชาการ เป็นต้น

๔. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำออกตนเคว หรือความเป็นไปโดยชอ เช่น เรื่อง, กรณี, ชาว ยกตัวอย่าง เรื่องการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี, กรณีมุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ, ชาวโจรภาคใต้จับครูสตรี เป็นต้น

๕. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วย คำกรหรือความตามด้วยคำกริยา แต่ คำกริยานั้น ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง คำที่เริ่ม ถัดจากคำกริยาจะเป็นคำชนิดใด ก็ได้ แต่ต้องไม่ทำให้กลุ่มคำไทยเป็นประโยคขึ้น ยกตัวอย่าง การแสวงหาข้อเท็จจริง, ความรับผิดชอบครอบครัว เป็นต้น และยังมีคำ การ ประเภทที่นำหน้านาม ทั้งที่เป็นคำไทย และคำบาลีสันสกฤต ยกตัวอย่าง ชื่อหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น การป่าไม้, การท่าเรือ, การพลังงานแห่งชาติ เป็นต้น

๖. โครงสร้างที่เป็นสำนวนไทย

ก. ประเภท ๓ คำไม่มีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง เงาตามตัว, นอกสองหัว, สัตว์หน้าชน เป็นต้น

ข. ประเภท ๔ คำ ไม่มีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง รอยโครอย-
เกวียน, แม่สื่อแม่ซัก, คอหอยลูกกระเดือก, เงิน ๆ ทอง ๆ, จักร ๆ วงศ์ ๆ,
แกวสารพัดนึก, ทาสในเรือนเบี้ย, ผู้ดีแปดสาแหรก เป็นต้น

ค. ประเภท ๕ คำขึ้นไปไม่มีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง
ชายขาวเปลือก หญิงขาวสาร, ชายสามโบสถ์ หญิงสามนิ้ว, หัวมงกุฎ หายมังกร
เป็นต้น

ง. ประเภท ๔ คำมีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง ชาวคอกคอกไม้,
คูเวียงเคียงหมอน, ดินฐานบ้านรอง, หมูเห็ดเป็ดไก่; คีกลือเหนือไค้ เป็นต้น

จ. ประเภท ๕ - ๗ คำ มีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง คอตั้ง-
สันหลังเหล็ก, ไฟฟ้าชาแผนดิน, ชาสองเจ้าบ่าวสองนาย, ไทต่างดาว ทาวต่างแดน
เป็นต้น

ฉ. ประเภท ๔ คำมีเสียงสัมผัส ไค้แก๊ ช่างสาร ภูเขา -
ชาเกา เมียรัก

ความหมายของนามวลี

- ก. ความหมายชั้นเดียว ได้แก่ นามวลีที่มีความหมายตรงตามตัวอักษร
 ข. ความหมายสองชั้น ได้แก่ นามวลีที่มีความหมายเป็นเชิงเปรียบเทียบ

ยกตัวอย่าง : มือที่สาม, รมโพธิ์รมไทร, ลูกนก ลูกกา

ความหมายชั้นเดียว	ความหมายสองชั้น
๑. ถ้าฉันมี <u>มือที่สาม</u> ฉันคงทำงานเสร็จเร็วกว่านี้	๑. เขาเป็น <u>มือที่สาม</u> ที่คอยยุแหย่ให้เราแตกกัน
๒. เราอาศัยรมเงาจาก <u>รมโพธิ์รมไทร</u> ข้างทางเดิน	๒. พ่อแม่เป็น <u>รมโพธิ์รมไทร</u> ของลูก
๓. เด็กดีไม่ควรทำอันตรายแก่ <u>ลูกนก</u> <u>ลูกกา</u>	๓. อย่าทำอะไรฉันทันเลย นี่กว่าปลอย <u>ลูกนก</u> <u>ลูกกา</u> ไปเถิด

หน้าที่ของนามวลี

- ก. ใช้เติมคำพ้อง เป็นชื่อเรื่อง หรือหัวข้อ
 ข. เป็นบทประธาน
 ค. เป็นบทกรรม
 ง. เป็นบทวิภาคการก
 จ. เป็นบทรับใช้ให้ทำกริยาสำคัญ

ก. ใ้ตามลำพัง เป็นชื่อเรื่อง หรือหัวข้อ

๑. หัวข้อเรียงความ เช่น ครั้งหนึ่งในชีวิต, พระประมุขของชาติไทย การท่องเที่ยวทางรถไฟ เป็นต้น

๒. หัวข้อปาฐกถา การอภิปราย เช่น การเยือนประเทศอังกฤษ, สิทธิของสตรีตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

๓. ข้อบทความ เช่น การวางแผนอนาคต, การสร้างคำในภาษาไทย, การปฏิรูปการสอน เป็นต้น

๔. ข้อคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ เช่น สายธารแห่งศรัทธา, สโมสร - นักสู้, สังคมภูมิภาค, ภัยของคนเมืองหลวง เป็นต้น

๕. ข้อนิทรรศการ เช่น ประวัติศาสตร์ประชาชน, มหกรรมทางการเมือง, การศึกษาประชาบาล, มุมมืดของเยาวชนไทย เป็นต้น

๖. ข้อหนังสือ เช่น คำวนพุทธเจดีย์, จดหมายจากวางหว้า, ชีวิตและงานของสุนทรภู่ เป็นต้น

๗. ข้อเพลง เช่น ความฝันอันสูงสุด, แสงเทียน, ต้นตระกูลไทย, แผ่นดินของเรา เป็นต้น

๘. ข้อรายการทางวิทยุ เช่น มหาวิทยาลัยทางอากาศ, ภาษาไทยของเรา, อาณาจักรนักเพลง เป็นต้น

๙. ข้อภาพยนตร์ เช่น ทางสายใหม่, แหวนทองเหลือง, ตลาด - อารมณ์ เป็นต้น

ข. เป็นบทประชาชน

ยกตัวอย่าง ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวนา, น้ำตกเอราวัณสวยงามมาก, ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ, คณะรัฐบาลจะบริหารประเทศอย่างดีที่สุด เป็นต้น

ค. เป็นบทกรรม

ยกตัวอย่าง เขาขอความเห็นใจจากเพื่อนบ้าน, เด็กไล่ตอนฝูงวัวควาย
ไปกลางทุ่งนา, ประชาชนบริจาคทรัพย์และสิ่งของจำนวนมาก เป็นต้น

ง. เป็นบทวิกิตติการก

๑. ตามหลังคำวิกิตติการก "เป็น เหมือน คล้าย เทา คือ "

ยกตัวอย่าง เขาอาจเหมือนอาของเขาก็ได้, ความสูงของหลอนเทากับนางสาวไทย
คนล่าสุด, คุณคือพ่อพระในดวงใจของฉัน เป็นต้น

๒. แทนคำนามที่เป็นประธานข้างหน้า ยกตัวอย่าง ประพจน์นายอำเภอ
ข้อดีถูกสั่งย้ายกระชั้นทัน, เจ้าแถมแมวตัวโปรดของน้องหายไปจากบ้านเสียแล้ว
เป็นต้น

๓. แทนคำนามข้างหน้าที่เป็นกรรม ยกตัวอย่าง ศาลสั่งประหารชีวิต-
เล็ดหาญจอมโจร ๓ จังหวัด, เราชื่อของขวัญให้ครูสุนทรียะครูประจำชั้นของเรา เป็นต้น

จ. เป็นบทวิชัยให้ทำกริยาสำคัญ

นามวลีจะตามหลังคำกริยา "ให้" เพื่อทำหน้าที่เป็นบทประธานของ
คำกริยาสำคัญตัวต่อไป ยกตัวอย่าง ครูสั่งนักเรียนให้ทำการบ้านมาส่ง, เขามอกคนรับใช้
ให้จัดเสื้อผ้าลงกระเป๋า, แมชอรองลูก ๆ ทุกคนให้รักใครกันเป็นอันดี เป็นต้น

๒.๒ สรรพนามวลี

สรรพนามวลี คือกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำสรรพนามชนิดใดก็ได้
แต่ที่พบเห็นกันมาก มักจะเป็นสรรพนามที่ชี้แทนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นคำถาม และใช้
แทนนามที่ไม่กำหนดแน่ชัดว่าเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ กลุ่มคำ ทั้ง ๓ ชนิดนี้ โดยรูปคำของมัน
จัดว่าเป็นสรรพนามวลีอยู่แล้ว เช่น ข้าพระพุทธเจ้า, ไตฝ่าพระบาท, ผู้นั่งผู้ใด, ใคร
คนใดคนหนึ่ง, เป็นต้น แต่ถ้านำคำอื่น ๆ มาเรียงต่อกจากคำสรรพนามให้เป็นสรรพนาม
วลี ก็ทำได้บาง เช่น พวกเราเอง, พวกท่านในที่นี้ เป็นต้น

ตัวอย่างสรรพนามวลีที่ชี้แทนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกลากระหม่อมฉัน, พวกกระผม, ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย, ไต่เทากรุณา, ไต่ฝ่าละอองธุลีพระบาท, พวกเขอทั้งหลาย, พวกเราทั้งหมด, เป็นต้น

ตัวอย่างสรรพนามวลีที่ชี้เป็นคำถาม ได้แก่ ใครต่อใคร, ใครคนหนึ่ง, อะไรต่ออะไร, ที่ไหนต่อที่นั่น, อันใดอันหนึ่ง เป็นต้น

ตัวอย่างสรรพนามวลีที่ชี้แทนนามที่ไม่กำหนดแน่นอนว่า เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้มีรูปแบบเดียวกับสรรพนามวลีที่ชี้เป็นคำถาม แต่สรรพนามวลีที่ชี้แทนนามไม่กำหนดแน่นอนนี้ จะใช้ในประโยคบอกเล่า

หน้าที่ของสรรพนามวลี

- ก. เป็นบทประธาน
- ข. เป็นบทกรรม
- ค. เป็นบทวิภक्तिการก
- ง. เป็นบทर्मชี้ให้ทำกริยาสำคัญ

ก. เป็นบทประธาน ยกตัวอย่าง ใครต่อใครคิดว่าฉันเป็นคนดี, อะไรต่ออะไรอยู่ในห้องนั้นทั้งนั้น, ใครคนใดคนหนึ่งจะไปบอกเขาหรือ เป็นต้น

ข. เป็นบทกรรม ยกตัวอย่าง เขาควบคุมพวกเราทั้งหมด, ฉันเกลียดพวกแกทุกคน, เขอจงเก็บอันใดอันหนึ่งไว้สำหรับเขอ, เขอลืมสิ่งหนึ่งสิ่งใดไว้หรือจะ เป็นต้น

ค. เป็นบทวิภक्तिการก ได้แก่สรรพนามวลีที่ตามหลังวิภक्तिกริยา เป็น, เหมือน, คล้าย, เท่า, คือ " ยกตัวอย่าง เขาต้องเป็นใครคนหนึ่งในพวกเราแนวการแต่งกายของหลอนเหมือนพวกเราทุกคน, รูปร่างหน้าตาเรากลายเหมือนหนึ่งผู้ใดหรือ, กำนั่งสำคัญของชาติคือพวกท่านทั้งหลายนี้เอง เป็นต้น

ง. เป็นบทรับใช้ให้ทำการศึกษาสำคัญ ได้แก่สรรพนามวลีที่ตามหลังคำกริยา "ให้" เพื่อทำหน้าที่เป็นบทประธานของคำกริยาสำคัญตัวถัดไป ยกตัวอย่าง
อย่าให้พวกมันทั้งหมดครุความดีเรื่องนี้, แม้สั่งให้ใครคนใดคนหนึ่งขึ้นไปหา, คุณอยาก
ให้อะไรอะไรดีกว่านี้ไหม, เป็นต้น

๒.๓. กริยาวลี

กริยาวลี คือกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยาชนิดใดก็ได้ และมีคำกริยา
อื่น ๆ หรือคำชนิดอื่นมาเรียงต่อกันไปจนพอจะสื่อความหมายได้

โครงสร้างของกริยาวลี

๑. โครงสร้างที่นำด้วยกริยากรรม กริยากรรม กริยาวิกรรม
(กริยาที่มีนามเป็นกรรม ๒ ตัว) กริยานุเคราะห์ และวิกตรรถกริยา จะมีคำกริยา
ต่อให้ยาวออกไป หรือนำคำชนิดอื่นมาต่อให้มีความยาวและความหมายเพิ่มขึ้น ก็นับว่า
เป็นกริยาวลีได้ ยกตัวอย่าง ถ้าตองยื่นไปตลอดทาง, รีบเข้ามานั่งไต่ลมไม้, ควร-
จะซื้ออะไรดีก็มีมา, คงจะไม่เหมือนเมื่อวานนี้, อย่าทำเลย, ตองไปอยู่แล้ว,
บอกคะแนนนักเรียน, เติมน้ำมันรถ เป็นต้น

๒. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยานุเคราะห์ มีคำกริยาประสม และ
กริยาหรือคำอื่นเรียงต่อมา เช่น เคยเข้าใจมากก่อน, อาจเดินทางวันนี้, คงจะดีใจ
มาก เป็นต้น

๓. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำหน้ากริยา ๑๑ ไป, มา เรียงต่อมาด้วย

๑๑ นอกจากจะใช้กริยานุเคราะห์นำหน้ากริยาชนิดอื่นแล้ว ยังมีคำกริยาแท้ที่อีกพวก
หนึ่งเรียงอยู่หน้าและหลังคำกริยาสำคัญ เรียก คำหน้ากริยา และคำหลังกริยา (ตามแนว
การคนควาเรื่อง " โครงสร้างของหน่วยแกนของกริยาวลี " ของ นววรรณ พันธุเมธา
(เชิงอรรถอ้างแล้วในบทที่ ๒ หน้า ๕๕.)

คำกริยาแท้ และคำหลังกริยา (ไป, มา, ไว้, เสีย, ขึ้น, ลง, เข้า, ออก, ดู, เอา) ยกตัวอย่าง ไปเก็บไว้, มายกลง, ไปว่ายนํ้ามา, มาขอไป, มาจับดู เป็นต้น

๔. โครงสร้างที่ประกอบด้วยคำวิเศษณ์ แต่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาได้ เรียกริยาอาการขอย ยกตัวอย่าง คงจะสวย, คงจะหวาน, คงจะอร่อย, คงจะเก่ง, คงจะเผ็ด เป็นต้น

๕. โครงสร้างที่ประกอบด้วยกลุ่มคำกริยาล้วน ๆ ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป ยกตัวอย่าง กำลังเดินกอดมอยู่, ต้องคุกเขาลง, สั่งให้เดินกลับไป, ตะโกน-เรียกให้ไปหา เป็นต้น

กริยาลีประเภนี้ อาจมีคำอื่นมาแทรกอยู่ระหว่างคำกริยามั้ง เช่น เรียกเขาไปเที่ยว, พวกนั้นหัวเราะ เจ็บท้องจนจะคลอດ, จับจ่ายไซสอย-เงินทอง, ทรงกายลุกขึ้นยืน เป็นต้น

๖. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยาซ้ำ ๆ ๒ คำมาเรียงกัน ยกตัวอย่าง ค่อม ๆ มอง ๆ แถวหน้าบาน, ปวด ๆ เมื่อย ๆ แขนขา, หิง ๆ ข้าง ๆ , นั่ง ๆ นอน ๆ ทุกวัน, หลับ ๆ ตื่น ๆ ตลอดเวลา เป็นต้น

๗. โครงสร้างที่ขึ้นต้นด้วยกริยาสภาวะมาลา

กริยาสภาวะมาลา ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำนาม คือเป็นได้ทั้ง บทประธาน และบทกรรม ยกตัวอย่างกริยาลีที่เป็นกริยาสภาวะมาลา คือ รับประทานมากเกินไป เป็นผลเสียแก่ร่างกาย, รับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นสิ่งที่ควรกระทำ, เขาไม่ชอบทำงานหนัก เขาจึงต้องเปลี่ยนงาน, เธอชอบแต่งตัวเกินงาม เธอจึงไม่สวยเท่าที่ควร เป็นต้น

๔. โครงสร้างที่เป็นสำนวนไทย

ก. กลุ่มคำซ้อนเสียงไม่สัมผัส ยกตัวอย่าง เล่นหูเล่นตา, หาเช้ากินค่ำ, จับตัววางตาย เป็นต้น

ข. เป็นสำนวนไทย เสียงไม่สัมผัส ยกตัวอย่าง สร้างวิมาน-ในอากาศ, ตีสองหน้า, ชักแม่น้ำทั้งห้า เป็นต้น

ค. เป็นสำนวน มีเสียงสัมผัส ตั้งแต่ ๔ คำขึ้นไป ยกตัวอย่าง เขานอกอกใน, ตักพอกตอวา, ทอความยาวสาวความยืด, ผูกพยามาทาคาคพยาเวร เป็นต้น

ความหมายของกริยาวลี

ก. ความหมายชั้นเดียว ได้แก่กริยาวลีที่มีความหมายตรงตามตัวอักษร

ข. ความหมายสองชั้น ได้แก่กริยาวลีที่มีความหมายเป็นเชิงเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ลอยแพ, ทอดสะพาน, คิคมัณูซี

ความหมายชั้นเดียว	ความหมายสองชั้น
๑. นางกาก็ถูกท้าวพรหมทัตจับ ลอยแพ	๑. ครูโรงเรียนราษฎรถูกลอยแพ
๒. เมื่อถึงหน้าน้ำเขามักทอดสะพาน ให้คนเดิน	๒. เชอขายหูขายตาเพื่อทอดสะพาน ให้เขา
๓. พอคาคิคมัณูซีร้ายรัยวาย	๓. เขาขอคิคมัณูซีเพื่อนร่วมงานของเขา

หน้าที่ของกริยาวลี

- ก. ใช้ตามลำพัง เป็นชื่อเรื่องหรือหัวข้อ
- ข. เป็นบทกริยา
- ค. เป็นบทขยายกริยาโดยมีคำบุพบทนำ
- ง. กริยาสภาวะมาลาทำหน้าที่เป็นบทประธานและบทกรรม

ก. ใช้ตามลำพัง เป็นชื่อเรื่อง หรือหัวข้อ

- ๑. เป็นชื่อหนังสือ ยกตัวอย่าง เทียวเมืองพม่า, เกิดวังปารุสก, ไปสู่อิมพลี เป็นต้น
- ๒. เป็นชื่อภาพยนตร์ ยกตัวอย่าง กราบที่ดวงใจ, สวัสดิ์คุณครู, รักระหว่างรบ เป็นต้น
- ๓. เป็นชื่อเพลง ยกตัวอย่าง ซ่องจิต, ไม่เคยใจคำ, อโหสิกรรม เป็นต้น
- ๔. เป็นชื่อรายการ ยกตัวอย่าง เพลินเพลงรุ่งอรุณ, รัยวันใหม่, วิเคราะห์ชาวต่างแดน เป็นต้น

ข. เป็นบทกริยา ยกตัวอย่าง เขาจะไม่มาอย่างแน่นอน, เราจะออกเดินทางกันพรุ่งนี้, พอพาพวกเราไปเที่ยวชายทะเล, เธอไม่ควรจะมาทะเลาะเบาะแว้งกันที่นี่ เป็นต้น

ค. เป็นบทขยายกริยาโดยมีคำบุพบทนำ ยกตัวอย่าง เขารีบกลับบ้านเพื่อมาดูแล, เขาถูกไล่ออกโดยปราศจากความผิด, เขาปลุกกล้วยไม้เพื่อขายเป็นสินค้าออก เป็นต้น

ง. กริยาสภาวะมาทำหน้าที่เป็นบทประธานและบทกรรม ยกตัวอย่าง
รักษาตัวรอดเป็นยอดดี, ดักลอบ ทองหมื่นกู เป็นเจ้า ชูทองหมื่นเกี้ยว, คนคนดี
เป็นศรีแก่ตัว คนคนชั่ว อัปราชัย, เธอชอบ เอาแต่ใจตัวเอง เพื่อนฝูงจึงไม่อยาก
คบค้า, หลอนเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย หลอนจึงเก็บเงินไป เป็นคน

๒.๔ วิเศษวลี

วิเศษวลี คือกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำวิเศษชนิดใดก็ได้ มีคำอื่น ๆ
มาเรียงต่อกันออกไปจนมีความยาวมากกว่า ๒ คำขึ้นไป และมีความหมายเพิ่มขึ้น
วลีชนิดนี้ไม่ได้เป็นทั้งภาคประธาน หรือภาคแสดง แต่เป็นบทขยายเท่านั้น

ชนิดและโครงสร้างของวิเศษวลี

๑. วิเศษวลีบอกลักษณะ อาจเป็นคำบอกชนิด ขนาด สันฐาน สี
เสียง กลิ่น รส อากาณ และสัมผัส ใดๆ ใดอย่างหนึ่งก็ได้ ยกตัวอย่าง ชั่วอย่าง
เขา, กลมเหมือนผลส้ม, หนาวเย็นดุจหิมครมดา, ฉลาดปราดเปรียวจริง, อย่าง
ไฟเพราะเพราะพริ้ง เป็นต้น
๒. วิเศษวลีบอกกาลเวลา ยกตัวอย่าง เมื่อ ๔ ทุ่ม,
วันอาทิตย์ที่จะถึง, เวลาบ่ายวันเสาร์, กาลภายหน้า เป็นต้น
๓. วิเศษวลีบอกสถานที่ ยกตัวอย่าง ไกลจากย่านชุมชน,
เหนือขึ้นไปอีก ๒ ชั้น, ดงใต้ เรือ ไป, ไกลแค่มือคว่ำ เป็นต้น
๔. วิเศษวลีบอกจำนวน ยกตัวอย่าง มากมายหลายอย่าง, จุ เกิน ไป,
ทั้งหมด กองนี้, ทั้ง หลาย ทั้ง ปวง, ครั้งที่ ๖ เป็นต้น
๕. วิเศษวลีบอกกำหนดแน่นอน ยกตัวอย่าง อย่าง แน่นอน ที่สุด, อย่าง
นั้น แหละ, อย่าง จริง แท้ แน่นอน เป็นต้น

๖. วิเศษณ์วลีบอกกำหนดไม่แน่นอน ยกตัวอย่าง อะไรก็ได้, ก็ครั้ง-
ก็หน, ส่วนไหนของประเทศ เป็นต้น

๗. วิเศษณ์วลีบอกคำถาม ยกตัวอย่าง อยากรึที่หนอ, อะไรกัน-
หรือ, ทำไมหนอ, ลักก็ครั้งกันเล่า เป็นต้น

๘. วิเศษณ์วลีแสดงการตอบรับหรือโต้ตอบ ยกตัวอย่าง เจาคะเจ้า-
ชา, ขอรับเจ้านาย, เคยพระบารมีปกเกล้า ๆ, เจาคะทาน เป็นต้น

๙. วิเศษณ์วลีบอกความปฏิเสธ ยกตัวอย่าง อย่างไม่มีเชื้อไข,
อย่างไม่รุนแรงนัก, ไม่งดงามเท่าที่ควร เป็นต้น

๑๐. วิเศษณ์วลีใช้แทนคำวิเศษณ์ที่ติดต่อกัน ยกตัวอย่าง อย่างที่คาด
ไม่ถึง, ซึ่งไม่ควรเก็บไว้กับตัว, อันเป็นเหตุให้ต้องขยับ เป็นต้น

โครงสร้างของวิเศษณ์วลี

๑. โครงสร้างที่มีคำซ้ำกันเป็นคู่ ยกตัวอย่าง คิบ ๆ สุก ๆ ,
สูง ๆ ต่ำ ๆ, คำ ๆ ชาว ๆ, เขียว ๆ แดง, ดี ๆ ชั่ว ๆ, ดี ๆ คื่น ๆ เป็นต้น

๒. โครงสร้างที่เป็นสำนวนไทย

ก. ประเภท ๒ คำขึ้นไปไม่มีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง
นอกคอก, เต็มประตู, ไม่เต็มเต็ง, ชั่วทริบตา, ส้มบุกสมบัน, หามรุ่งหามค่ำ
 เป็นต้น

ข. ประเภท ๔ คำขึ้นไปไม่มีเสียงสัมผัส ยกตัวอย่าง กล่าหาญ-
ชาญชัย, ฉับพลันทันควัน, อึ้งตึ้งนั่ง, คลื่นซอ งอในกระตูก, ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน
 เป็นต้น

ความหมายของวิเศษณ์

อักษร
เทียบ

- ก. ความหมายชั้นเดียว ได้แก่ วิเศษณ์ที่มีความหมายตรงตามตัวอักษร
 - ข. ความหมายสองชั้น ได้แก่ วิเศษณ์ที่มีความหมายเป็นเชิงเปรียบเทียบ
- ยกตัวอย่าง เชี่ยว ๆ แดง ๆ, หัวแค้น, ไวไฟ

ความหมายชั้นเดียว	ความหมายสองชั้น
๑. เด็ก ๆ ชอบดูกวางคัส <u>เชียว</u> ๆ แดง ๆ	๑. พวก <u>เชียว</u> ๆ แดง ๆ กลุ่มนั้นเป็นพวกเราเอง
๒. ถ้าโคคะแนนอีก <u>หัวแค้น</u> เธอจึงจะสอบได้	๒. เธอไม่น่าไป <u>ทำหน้าแค้น</u> กลางงานเลี้ยงคืนนั้นเลย
๓. ห้ามสูบบุหรี่ใกล้ <u>น้ำมันไวไฟ</u>	๓. เธอเป็นสาว <u>ไวไฟ</u> ที่ชายอยากรู้จัก

หน้าที่ของวิเศษณ์

- ก. ไขตามคำฟัง เป็นหัวข้อหรือชื่อเรื่อง
- ข. เป็นกริยาอาการย่อยของประโยค
- ค. ประกอบคำนามและคำสรรพนาม
- ง. ประกอบคำกริยา
- จ. ประกอบคำวิเศษณ์

ก. ใ้ตามลำพัง เป็นหัวข้อเรื่องหรือชื่อเรื่อง ยกตัวอย่าง ร้อยแปด-
ผู้หญิง, สี่แผ่นดิน, สามพี่น้อง, หลายชีวิต, สุดขอบฟ้า เป็นต้น

ข. เป็นกริยากรรมย่อยของประโยค ยกตัวอย่าง คงสนุกมาก, สวยที่-
สุดแล้ว, คงจะเปรี้ยวเหลือเกิน, ไม่น่าจะยากเลย, คงจะดีกว่านี้ เป็นต้น

ค. ประกอบคำนามและคำสรรพนาม ยกตัวอย่าง คนเก่งอย่างคุณ,
บ้านใหญ่โตนักหนา, อะไรใหญ่กว่า, ชวคกลมไบนั่น, สัตว์ป่าทั้งหมด เป็นต้น

ง. ประกอบคำกริยา ยกตัวอย่าง ทำใจ ๆ แบบนั้น, วิ่งเต็มฝีเท้า,
เดินเข้าเหลือเกิน, อย่าพูดเหลวไหลอย่างนั้นอีก เป็นต้น

จ. ประกอบคำวิเศษณ์ ยกตัวอย่าง อรอยนารับประทานมาก,
ไ้เพราะกองกังวาน, ใหญ่โตมโหฬาร, แหบเครือไม้नाฟ้ง เป็นต้น

๒.๕ บุพพทวลี

บุพพทวลี คือกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำบุพพทประเภทใดก็ได้ และมีคำ
อื่นมาต่อท้ายทำให้ข้อความและคางามหมายเพิ่มขึ้น บุพพทวลีเป็นเพียงบทเชื่อมชนิดหนึ่ง
ซึ่งไม่เป็นทั้งบทประธาน หรือบทแสดง

โครงสร้างของบุพพทวลี

๑. โครงสร้างที่เป็นบุพพทนำหน้ากรรม ยกตัวอย่าง เห็นแก่คำขอร้อง-
ของแม่, เห็นแก่เงินเพียงเล็กน้อย, เห็นแก่ประชาชน เป็นต้น

๒. โครงสร้างที่เป็นบุพพทนำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ ยกตัวอย่าง
กษัตริย์แห่งกรุงโกสัมพี, สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย, ชีวิตของสัตว์ทะเลทราย,
การกระทำของนายทุน เป็นต้น

๓. โครงสร้างที่เป็นบุพพหน้าหน้าพบอกลักษณะ ยกตัวอย่าง ตีควยไม้
คมแฝก, เขียนกับมือ, จอกตามชายฝั่ง, บริจาคเงินแกยูเคราหาราย, ไปโดยสวัสดิ-
ภาพ, จัดไว้เฉพาะสภาพสตรี, ไปทั้งบาน, ถวายแด่เจ้าฟ้าหญิง, ร้องเรียนตอญูงกับ-
บัญชา, ทำทุกอย่างเพื่อเขา, อาหารสำหรับแขก ๕ คน เป็นต้น

๔. โครงสร้างที่เป็นบุพพหน้าหน้าพบอกเวลา ยกตัวอย่าง เมื่อวานขึ้น,
ในภาคฤดูร้อน, ตั้งแต่เช้าวัน, จนกระทั่งเย็น, สำหรับวันใหม่, เฉพาะเวลานี้
เป็นต้น

๕. โครงสร้างที่เป็นบุพพหน้าหน้าพบอกสถาน ยกตัวอย่าง ใต้เตียง
ในลิ้นชัก, เหนือกฎหมาย, บนท้องฟ้า, ข้างทางเดิน, ริมทางรถไฟ, ใกล้ชายแดน,
ใกล้พ่อแม่, ทางแหล่งน้ำ, ซีกเวที, จากท่าน, ถึงท่าน้ำ, สู่ประชาชน เป็นต้น

๖. โครงสร้างที่เป็นบุพพหน้าหน้าพบอกกำหนดไม่แน่นอน ยกตัวอย่าง
หมกทั้งงาน, ตลอดปี, พออาทิตย์หนึ่ง, เกือบ ๓ ชั่วโมง, ประมาณ ๕ กิโลเมตร,
สัก ๒ เดือน, ราว ๑๕ นาที เป็นต้น

๗. โครงสร้างที่เป็นสำนวนไทย ยกตัวอย่าง นอนกลางคืน กินกลาง-
ทราย, สวรรค์ในอก นรกในใจ, กินอยู่กับปาก อยากอยู่กับทอง, กินน้ำใต้ศอก,
อย่าอวดรู้แก่คนพาล, คางคกโตกะลาครอบ, หักค้ำพราดวยเขา เป็นต้น

หน้าที่ของบุพพทวลี

- ก. ใช้ตามลำพังเป็นชื่อเรื่อง หรือหัวข้อ
- ข. เป็นบทขยายประธานของประโยค
- ค. เป็นบทขยายกริยาของประโยค
- ง. เป็นบทขยายกรรมของประโยค

ก. ใช้ตามลำพังเป็นชื่อเรื่อง หรือหัวข้อ ยกตัวอย่าง รอบอาณาจักร, เพื่อมาตุภูมิ, แด่คุณครูด้วยดวงใจ, สู่สันติภาพ, จากรัสเซียด้วยรัก, ในห้วง-
อวกาศ เป็นต้น

ข. เป็นบทขยายประธานของประโยค ยกตัวอย่าง เด็กที่บ้าน, คนรับใช้-
ของเธอ, ผู้มาพักในท้องนี้, ผู้อำนวยการเครื่องจักรกล, เมฆหมอกบนท้องฟ้า เป็นต้น

ค. เป็นบทขยายกริยาของประโยค ยกตัวอย่าง นำอาหารเข้ามาในบริเวณ
นี้, นอนไม่หลับเพราะคำพูดของเธอ, ยืนท่ามกลางมิตรสหาย, ออกไปพบเขต-
อันตรายน, รอคอยมายั้งแต่เมื่อวานนี้ เป็นต้น

ง. เป็นบทขยายกรรมของประโยค ยกตัวอย่าง ขยายถนนนอกตัวเมือง,
รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ, ชมภาพวาดบนฝาผนัง, ขอเยี่ยมอุปกรณ์ในห้อง
ภาษาไทย, กราบพระเหนือหิ้งบูชา เป็นต้น

๒.๖ สันธานวลี

สันธานวลี คือกลุ่มคำของคำสันธาน มีคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป
อาจเป็นสันธานวลีที่เป็นกลุ่มคำเดียวกัน หรือเป็นสันธานวลีที่มีคำอื่นคั่นบ้าง เรียก
สันธานวลีคาว ก็ได้ วลีชนิดนี้ไม่ได้เป็นทั้งภาคประธานและภาคแสดง ทำหน้าที่เป็นบท
เชื่อมเท่านั้น

ตำแหน่งของสันธานวลี

ก. วางอยู่หน้าประโยคหรือข้อความ ยกตัวอย่าง เช่น อย่างไรก็ตาม, อย่างไรก็ตาม, อันที่จริง, ถ้าแม้ว่า, คงเป็นเพราะว่า, หากไม่เป็นเพราะ
เป็นต้น

ข. วางอยู่ระหว่างประโยคหรือข้อความ ยกตัวอย่าง เช่น เพราะ-
 ฉะนั้น, เพราะฉะนั้น.....จึง, ค่ายเหตุนี้, หรือไม่ก็, ไม่เช่นนั้น, เพราะเหตุว่า,
 เพื่อที่จะ เป็นต้น

ประเภทของสันธานวิ

ก. เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน ได้แก่ เพราะฉะนั้น, ฉะนั้น,
 ค่ายเหตุนี้.....จึง, เช่นนั้นดี.....จึง, เพื่อที่จะ, เพื่อให้ เพื่อว่า, เพราะ...
 เลย, เพราะ.....ฉะนั้น, เพราะถึงอย่างไร, เหตุก็เพราะว่า เป็นต้น

ข. เชื่อมความให้สละสลวยขึ้น ได้แก่ อย่างไรก็ตาม, อย่างไรก็ตาม,
 ถึงอย่างไร, ถึงอย่างไรก็ตาม, อันที่จริง, ถึงกระนั้นก็ดี เป็นต้น

ค. เชื่อมความเพื่อบอกความคาดคะเนหรือแบ่งรับแบ่งสู้ ได้แก่ เว้น-
 แแต่, เว้นแต่, ถ้าหากว่า, ถ้าไม่เป็นเพราะว่า, หากเป็นเพราะ, หากไม่เป็นเพราะ,
 คงจะเป็นเพราะว่า, แม.....ก็, ถ้าแม้ว่า เป็นต้น

ง. เชื่อมความให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ มิฉะนั้น, ไม่เช่น-
 นั้น, ไม่อย่างนั้น, หรือมิฉะนั้น, หาไม่ก็, หรือไม่ก็, เป็นต้น

จ. เชื่อมความในเชิงเปรียบเทียบ ได้แก่ ราวกับว่า, เหมือนกับว่า,
 อย่างกับว่า, ปานประหนึ่งว่า เป็นต้น

ฉ. เชื่อมความเกี่ยวกับเวลา ได้แก่ จนกระทั่ง, จนกว่า, จนถึง,
 จนกว่าจะถึง เป็นต้น

ช. เชื่อมความคล้อยตามกัน ได้แก่ คู่เหมือนจ๋า, ยิ่ง.....ก็ยิ่ง,
 ภายหลังจากนั้น, ทั้ง ๆ ที่ เป็นต้น

ช. เชื่อมความที่ขัดแย้งกัน ไคแก แททวา, แทวา, แททจริง,
 แทเพราะวา, แททจริงแล้ว, แทถึงกระนั้น, แทถึงอย่างไร, แทจะอย่างไรก็ตาม,
 เป็นต้น

ฉ. เชื่อมความเพื่อบอกความต่อเนื่อง ไคแก นอกจาก, นอกจากนั้น,
 นอกจากนั้น, นอกจากนั้นแล้ว เป็นต้น

๒.๗ อุทานวลี

อุทานวลี คือกลุ่มคำของคำอุทาน ซึ่งบอกความรู้สึก หรือนิสัย
 ใจคอ ไม่ต้องการความแปลเหมือนคำอื่น แบ่งเป็นอุทานวลี บอกอาการ และ
 อุทานวลีเสริมบท

อุทานวลีบอกอาการ

๑. แสดงอาการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว เช่น เฮ้ย! โอ้เจ้านั้นนั่นนะ,
 แน่! เจ้าหนูน้อย, นี่แน่! พอมหาจำเวร

๒. แสดงอาการโกรธเคือง เช่น คุณู! ทำกันได้, เหม! ไอ้ตัวดี,
 ชะชะ! ไอ้ปากพลอย, ชีชะ! ไอ้คนอกตัญญู, ชักชา! จะมากไปแล้ว

๓. แสดงอาการตกใจ หรือประหลาดใจ เช่น อู๋! คุณพระช่วย,
 อู๋ตาย! อกอีแป้นแตก, แม่เจ้าโว้ย! เป็นไปได้รี, เออแน่! ไม่น่าเชื่อเลย,
 อูแมเอ๋ย! งานจริงหนอ, เออเออ! เค็ดจริง ๆ, โอโฮ! ยอกเยียมไปเลย,
 ตายแล้ว! ลูกแม, ทรวยควยเจ้าชา!, อีตาบ้า! ออกไป, อู๋ตายตาย!
 ตายละวา! เป็นต้น

๔. แสดงอาการสงสารหรือปลอบโยน เช่น โถ! ลูกแม่, พุทโธเอ๋ย!
 พุทโธ พุทริ่ง อนิจจัง อนิจจา! , อนิจจาเอ๋ย! น้องเอ๋ยน้องของพี่! เป็นต้น
๕. แสดงอาการเข้าใจหรือรับรู้ เช่น เออ เออเนะ! ออ! เข้าใจ-
 ละ, เออวะ! ปลอยซาเอง, เออหีวะ! เป็นต้น
๖. แสดงอาการเจ็บปวด เช่น โอ๊ย! เจ็บจัง, โอ๊ย! พอแล้ว
๗. แสดงอาการขุ่นเคือง อาฆาต เช่น บะแลวกัน! คีละมิง!
 เอาเดอะวะ!
๘. แสดงอาการรำพึง เช่น คิวเราหนอ! ไอ้ไอ้กระไรเลย!,
 ไอ้อกเอ๋ย!
๙. แสดงอาการสะใจตนเอง เช่น ช่างห่ามันวะ! ช่างปะไร!
๑๐. แสดงอาการถูกดูถูกเหยียดหยาม เขาะเขี่ย เช่น เขอะ! นำหน้า
 คนพรรคนั้น, หนอย! คนอย่างเอ็งนะรี, สมน้ำหน้า! ฮะฮ่า! นำชั้นจริง,
 โธเอ๋ย! คนพรรคนั้น, กุยกุยกุ! หน้าไม่อาย

อุทานวลีเสริมบท

อุทานวลีชนิดนี้มีคำที่เติมเข้ามาโดยไม่ต้องการความหมายของ
 คำนั้น มีทั้งเติมข้างหน้า และเติมข้างหลัง รูปกลุ่มคำคล้ายคำซ้อนในสำนวนไทย
 ต้องดูเจตนาของผู้พูดจึงทราบว่า ต้องการให้เป็นอุทานวลีเสริมบท หรือเป็นคำซ้อน

ยกตัวอย่างอุทานวลีเสริมบทดังนี้ คุรดูคุรา, ไล่เสือไล่แสง,
 หนังสือทั้งหา, ไม่ไปไม่เบียด, กางมุ้งกางมาน, เป็นลมเป็นแล้ง, โบราณบานบุรี,
 ผาผอนทอนสไบ, หัวเราะหัวไ้, ตกน้ำตกท่า, กินเหล้ากินยา, จมูกจะปาก,
 คุละเม็งละคร, กระจกกระดาน, โรงรำโรงเรียน, หามคหาหมอ, หนูหยงหนูหญิง,
 หนูกขนม, เตรียมหยุกเตรียมยา, กะโหลกกะดา, กลางค้ำกลางคืน เป็นต้น

แบบฝึกหัดเรื่องวลี

จากการศึกษาปัญหา การวางแผนงาน และเนื้อหาทั้งกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งความ
มุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเฉพาะเรื่องขึ้น และสร้างแบบฝึกหัดพร้อมกับจัดทำคำเฉลย
ไวทายเป็นแบบฝึกหัดแต่ละเรื่อง เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อครูในการตรวจแบบฝึกหัด และ
เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง

แบบฝึกหัดและคำเฉลยมีดังต่อไปนี้



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดเรื่อง นามวลี

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนามวลีได้
 ๒. บอกลักษณะของคำนามและนามวลีได้
 ๓. บอกไวยากรณ์นามวลีชนิดใดมาจากคำนามชนิดใดบ้าง
 ๔. แต่งข้อความที่เป็นนามวลีให้มีโครงสร้างตามรูปแบบที่กำหนดให้ได้
 ๕. ยกตัวอย่างนามวลีที่มาจากคำมูล คำประสมได้
 ๖. เรียงลำดับถ้อยคำที่เป็นส่วนนให้เป็นนามวลีที่ต้องการ
 ๗. นำวลีที่ขาดไปมาเติมให้เป็นส่วนนไทยที่สมบูรณ์ได้
 ๘. เลือกกลุ่มคำที่เป็นนามวลีมาเติมลงในช่องว่างของข้อความได้อย่างเหมาะสม
 ๙. บอกไวยากรณ์นามวลีกลุ่มใดมีความหมายชั้นเดียว หรือกุ่มใดมีความหมายสองชั้น
 ๑๐. ยกตัวอย่างนามวลีที่ใช้โดยลำพังได้
 ๑๑. แยกกลุ่มคำที่เป็นนามวลีออกจากข้อความอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง
 ๑๒. บอกหน้าที่ของนามวลีได้
 ๑๓. แต่งประโยคโดยใช้นามวลีที่กำหนดให้ ทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
 ๑๔. ยกตัวอย่างการใช้คำ " การ, ความ, ผู้, ที่, เรื่อง และกรณี "
- ประกอบเป็นรูปวลีได้ถูกต้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด . ก.

(๑.) จงเขียน ล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อความที่มีคำตอบที่ถูกต้อง

๑. คำนามคือคำชนิดใด

- ก. คำที่ใช้เรียกชื่อสิ่งที่มีรูปร่าง
- ข. คำที่ใช้เรียกชื่อสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง
- ค. คำที่ใช้เรียกชื่อคนสัตว์สิ่งของ และอื่น ๆ
- ง. คำที่ใช้เรียกชื่อทั่วไป หรือชื่อเฉพาะ
- จ. คำที่ใช้เรียกแทนชื่อสิ่งต่าง ๆ

๒. นามวลี คือคำชนิดใด

- ก. กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำ เรียกชื่อสิ่งที่มีรูปร่าง
- ข. กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำ เรียกชื่อสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง
- ค. กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำ เรียกชื่อคนสัตว์สิ่งของและอื่น ๆ
- ง. กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำ เรียกชื่อทั่วไป หรือชื่อเฉพาะ
- จ. กลุ่มคำที่ขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยคำแทนชื่อสิ่งต่าง ๆ

๓. ข้อใดมีนามวลีอยู่หน้าประโยค

- ก. ผลไม้ในเมืองไทยมีรสดี
- ข. พวกเราจะไปเที่ยวกัน
- ค. เขาไม่ได้สนใจเรื่องนี้
- ง. บนหลังคามีนกเกาะ
- จ. แลแล้วแต่พวกท่านจะคิดกัน

๔. ข้อใดมีนามวลีที่มาจากคำสมุหนาม

- ก. หนังสือพิมพ์ ๒ - ๓ ฉบับ ประโคมข่าว
- ข. ครู ๓ จังหวัดภาคใต้กำลังประท้วง
- ค. กลุ่มคน แทนข่าวนา เขาพบนายกรัฐมนตรี
- ง. ชาวไร่ชาวนา เค็ดครอนมาก
- จ. ตำรวจอำเภอเมือง สอบปากคำผู้ต้องหา

๕. ข้อใดมีนามวลีที่มาจากคำวิสามานยนาม

- ก. นักร้องชื่อ คังกinyaตาย
- ข. ประเทศไทย เปิดตลาดการค้ากับจีนแดง
- ค. นาฬิกา จับเวลาไม่เดิน
- ง. พวกนักกีฬา โหรงในสนาม
- จ. ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย

๖. ข้อใดมีนามวลีที่มาจากคำสามานยนาม

- ก. สโมสรวัฒนธรรม รับอบรมแม่บ้าน
- ข. โซลงข้าง ป่าอาละวาดอย่างหนัก
- ค. การนินทา ร้าย เป็นสิ่งไม่ควรประพาศิ
- ง. อำเภอพระพุทธรบาท อยู่ในจังหวัดสระบุรี
- จ. ราคาข้าว เปลือกตกต่ำมาก

๗. ข้อใดมีนามวลีที่มาจากคำอาการนาม

- ก. คณะนักเรียน บริจาคเงินช่วยคนยากจน
- ข. โรงเรียนประจำ จังหวัดประกาศรับนักเรียนใหม่
- ค. ความรักชาติ บ้านเมืองแสดงได้หลายทาง
- ง. กรุงเทพมหานคร มีประชากรมาก
- จ. ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลประสาทลาออก

๘. ข้อใดมีนามวลีที่มาจากคำลักษณนาม
- ข้ออะไรก็ตามมีมา ๒ - ๓ อย่างก็ได้
 - เราพวกเดียวกันต้องรักกัน
 - มีเรือลำเดียวเท่านั้นน้อยารอต่อไปเลย
 - โคที่เท่าไรก็ไม่ว่าขอให้ออมโคเกิด
 - ทั้งหมดที่เห็นนี้เป็นของของเขหรือ
๙. ข้อใดจัดเป็นนามวลีที่อาจใช้เป็นหัวข้อได้โดยลำพัง
- วรรณคดีหลายเรื่องที่สวยงามไป
 - ภาษาและวรรณกรรมในรัชกาลที่ ๒
 - ข้าราชการและประชาชนพากันแสดงประชามติ
 - พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่รักของปวงชน
 - การเล่นเพลงขาวนิยมกันมากในสมัยโบราณ
๑๐. ข้อใดไม่ใช่ชื่อนามวลีล้วน
- พระราชกรณียกิจวันนี้
 - ชาวในพระราชสำนัก
 - บทเพลงพระราชนิพนธ์
 - นักเขียนบางท่านสิ้นชีวิตไปแล้ว
 - การเพิ่มประสิทธิภาพทางเครื่องจักร

(๒) คำชี้แจง

นามวลี คือกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำนามชนิดต่าง ๆ คำนามที่มานำหน้าคำอื่น ๆ นั้น อาจเป็นคำมูลที่มี ๑ พยางค์ เช่น นา พอ ลม ฯลฯ หรืออาจเป็นคำมูลที่มี ๒ พยางค์ขึ้นไป เช่น ดอกไม้ แจกัน นาฬิกา สามะโนคร้ว ฯลฯ หรืออาจเป็นคำประสม ๒ คำขึ้นไป เช่น หางเสือ คินสอพอง ยูแทนราษฎร ฯลฯ

เมื่อนำคำอื่น ๆ มาเติม จะทำให้วลียาวขึ้น และมีความหมายเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่าง

- นามวลีที่มาจากคำมูล ๑ พยางค์ + คำชนิดอื่น เช่น นาไกลบ้าน
- นามวลีที่มาจากคำมูล ๒ พยางค์ + คำชนิดอื่น เช่น ดอกไม้กับแมลง
- นามวลีที่มาจากคำมูล ๓ พยางค์ + คำชนิดอื่น เช่น ลับประจจากไร่
- นามวลีที่มาจากคำประสม + คำชนิดอื่น เช่น กระเป๋าเดินทางบนหลังตุ

จงยกตัวอย่างวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำมูลและคำประสม ตามคำสั่งของแต่ละข้อ และมีคำประกอบบางตามสมควร ขอละ ๓ วลี

ก. ยกตัวอย่างนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำมูล ๒ พยางค์

๑.

๒.

๓.

ข. ยกตัวอย่างนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำมูล ๓ พยางค์

๑.

๒.

๓.

ค. ยกตัวอย่างนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำประสม

- ๑.
- ๒.
- ๓.

(๓) คำชี้แจง

นามวลี มีโครงสร้างแตกต่างกันตามรูปคำที่มาประกอบกันเป็นวลี คำที่มาประกอบกับคำนามที่นำหน้านั้น อาจเป็นคำชนิดต่าง ๆ เช่น คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ หรือคำบุพบท

จงแตงนามวลีใหม่มีโครงสร้างตามรูปแบบที่กำหนดให้ต่อไปนี้ ข้อละ ๓ วลี

ก. คำนาม + คำบุพบท + คำนาม เช่น จดหมายจากเขา

- ๑. นก +
- ๒. ประชากร +
- ๓. นามบัตร +

ข. คำประสม + คำขยาย + คำบอกจำนวน เช่น ผ้าปูโต๊ะสี่ขาวผืนเดียว

- ๑.
- ๒.
- ๓.

ค. คำนาม + คำขยาย + คำบอกจำนวน + คำบุพบท + คำนาม เช่น บ้านใหญ่สามหลังบนภูเขา

- ๑.
- ๒.
- ๓.

แบบฝึกหัด ข.

(๑) จงเรียงลำดับถ้อยคำที่เป็นสำนวนต่อไปนี้ให้เป็นนามวลีที่ถูกต้อง

- ก. ปาก หนา ลอก เป็น _____
- ข. เหลือง ชาย ฟ้า เป็น _____
- ค. คม คาว สอง เป็น _____
- ง. หิน ไซ ใน เป็น _____
- จ. เมื่อ เด็ก วานขึ้น เป็น _____
- ฉ. ดอกไม้ ทาง ริม เป็น _____
- ช. ประคอง เจ้าชู ดิน เป็น _____
- ซ. พุง ทอง กระสอบ ยุง เป็น _____
- ฌ. หมอ ถอด มด ผี เป็น _____
- ฎ. ไท ราม ถ้าย ราม เป็น _____

(๒) จงเติมวลีที่ขาดไป เพื่อให้สำนวนไทยต่อไปนี้สมบูรณ์

ก. ประเพณีเสียงสัมผัส ๔ คำ

๑. เลือกเนื้อ _____
๒. เคราะห์หาม _____
๓. เครื่องไซ _____
๔. ภูเขา _____
๕. ชาวตอก _____

ข. ประเภทมีเสียงสัมผัส ๕ - ๖ คำ

๑. _____ ข้าแผนดิน
๒. _____ แม่ปลาซอน
๓. _____ ลินในน้ำ
๔. _____ นรกในใจ
๕. _____ นองรวมใส

ค. ประเภทไม่มีเสียงสัมผัส

๑. กระโถน _____
๒. หัวเคียว _____
๓. คอหอย _____
๔. หัวมงกุฏ _____
๕. ชายขาวเปลือก _____

(๓) จากกลุ่มคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้จงนำตัวเอกหน้ากลุ่มคำไปเติมลงใน
ช่องว่างของข้อความให้ข้อความเหมาะสม

- | | | |
|------------------------|---------------------|-----------------|
| ๑. คนใจหนาเซอ | ๒. หน้าผากของคนเจ็บ | ๓. ผีเทาอันเบา |
| ๔. บุตรีสุดศวางท | ๕. ความรักของท่าน | ๖. ตาอันแคงกำ |
| ๗. มือยาวใหญ่ | ๘. ชายร่างผึ่งผาย | ๙. ประสาทของนิจ |
| ๑๐. การจุมพิตอันรอนธาว | | |

เคาหนาของบิคาเมื่อเห็น _____ นอนอยู่บนเตียง มี _____ นั่งเฝ้าอยู่คนเดียว
นั้น เหลือวิสัยที่จะบรรยายให้ถูกตองใด ทานคอย ๆ เคนหยงควย _____ จนไมนา
เชื่อว่า _____ และชิงชังนั้นจะทำได้ เขาไปถึงหน้าเตียง _____ และลำสันตะ _____
แลวกลมจุมพิต กิริยาอันเต็มไปควย _____ ผู้มีรูปร่างใหญ่โตนี้คุกยิ่งนัก ครั้นแลวประคจ
_____ ไคถูกปลุกให้ตื่นขึ้น เพราะ _____ นิจลิม _____ ขึ้น ริมผีปากเผยอแลวกลับหุบลง
พรอมกับถอนใจยาว . จากเรื่อง " นิจ " ของคอกไม้สด

(๘) ในประโยคหรือข้อความต่อไปนี้ มีนามวลีที่มีความหมายชั้นเดียว
(ความหมายตรงตัวอักษร) และนามวลีที่มีความหมายสองชั้น (ความหมายเชิง
เปรียบเทียบ)

จงใส่เลข ๑ หน้าประโยคหรือข้อความที่มีนามวลีเป็นความหมายชั้น
เดียว และใส่เลข ๒ หน้าประโยคหรือข้อความที่มีนามวลีเป็นความหมายสองชั้น
ยกตัวอย่าง

- ก. (.๑.) เราจะเริ่มเรียนบทเรียนที่ ๑ ก่อน (ความหมายชั้นเดียว)
 ข. (.๒.) ฉันจะจำเหตุการณ์นี้ไว้เป็นบทเรียน (ความหมายสองชั้น)
๑. (...) พรรคการเมืองเริ่มมีการสาคโคลนเข้าหากัน
 ๒. (...) เขาชื่อเพชรเม้งคงามาทำหัจแหวน
 ๓. (...) คืนนี้ฟ้าค้างลงมากเหลือเกิน
 ๔. (...) พ่อแม่เป็นรมโพธิ์รมไทรของลูก
 ๕. (...) เทศบาลจัดความสกปรกบนท้องถนน
 ๖. (...) ความสกปรกของนักรการเมืองบางคน
 ๗. (...) แม่เทพธิดาในหัวใจของฉัน
 ๘. (...) เราต้องค้นหาเพชรน้ำหนึ่งในวงการกีฬา
 ๙. (...) เชลลงเรือจ้างหน้าวัดอรุณราชวราราม
 ๑๐. (...) เรือจ้างกำลังจะลนคลอง เพราะผลิตโคคราวละหลายร้อยคน
 ๑๑. (...) เล็บมือนางเป็นพิศพันไม่เลื้อย
 ๑๒. (...) ไม่เลื้อยอย่างเชอน ไกลสิ่งไหนก็เกาะสิ่งนั้น
 ๑๓. (...) ตาเขาหวัง เดินมาโน่นแล้ว
 ๑๔. (...) ขี้ก่าดังจะเปลี่ยนทุกตาหน้ารถเป็นอัญชสี
 ๑๕. (...) ทุกตาหน้ารถคันนั้นสวยเหมือนคนจริง ๆ

(๕) จงยกตัวอย่างนามวลีที่อยู่ตามลำพังได้ ตามหัวข้อต่อไปนี้

ก. เป็นชื่อหนังสือ ๓ ชื่อ เช่น ทรัพย์สินในดิน

๑.

๒.

๓.

ข. เป็นชื่อภาพยนตร์ ๓ เรื่อง เช่น สัตว์โลกล้านปี

๑.

๒.

๓.

ค. เป็นชื่อเพลง ๓ เพลง เช่น คนสองใจ

๑.

๒.

๓.

ง. เป็นชื่อการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ๓ ชื่อ เช่น นิทรรศการการประกวดภาพถ่าย

๑.

๒.

๓.

จ. เป็นชื่อคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ ๓ ชื่อ เช่น สตรีในจักรวาล

๑.

๒.

๓.

แบบฝึกหัด ค.

(๑) ในข้อความต่อไปนี้ มีกลุ่มคำที่เป็นนามวลีอยู่ ๑๐ กลุ่ม
จงขีดเส้นใต้กลุ่มคำดังกล่าวให้ครบจำนวน

สมัยรัชกาลที่ ๕ มีช่างเขียนชาวตะวันตกเข้ามาทำงานกันหลายคน เช่น นายวิโกดี้ ได้เป็นผู้เขียนภาพตามแบบร่างของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ไว้หลายแห่ง การเขียนภาพระบายสีให้มีบรรยากาศเป็นอย่างธรรมชาตินั้น ภายหลังกลายเป็นความนิยมอย่างมาก จนถึงการเขียนภาพในระเบียบชุดพระศรีรัตนศาสดาราม.....

จากเรื่อง " ศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ "

ของ วิทย์ พิศนังเงิน

(๒) กลุ่มคำต่อไปนี้ ๓ กลุ่ม เป็นนามวลี ๒ กลุ่ม อีกกลุ่มหนึ่ง
เป็นวลีชนิดหนึ่ง ในแต่ละข้อจงขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่ไม่ใช่นามวลีเพียงกลุ่มเดียว
ยกตัวอย่าง

ดอกไม้เมืองไทย	เพาะปลูกพืชผล	ชาวกล้าในนา
๑. ไทยยามครึ่งหมื่น	พระราชทานรัฐธรรมนูญ	ตำรวจ ๖ จังหวัด
๒. กองทัพเคนตาย	ตลาดพรหมจรรย์	ร้อยแปดคูหญิง
๓. กรองภาษาและวรรณกรรม	พจนานุกรมสำนวนไทย	วรรณคดีของปวงชน
๔. การเกิดจันทร์ปราศ	ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ	ในท้องฟ้าจำลอง
๕. วัฒนธรรมไทยปัจจุบัน	เป็นสาวคราวเดียว	ประเพณีไทยแท้
๖. กงเกวียนกำเกวียน	กิ่งทองใบหยก	สูง เข็มเทียมฟ้า
๗. สูงสุดเอื้อม	น้ำตาลกลมกล่อม	ขวัญใจนักเรียน

๘. สี่แผ่นดิน	ชัยชนะของหลวงนฤบาล	ความรักครั้งสุดท้าย
๙. เบื้องหลังมือปืน	กฎหมายที่คืน	เปิดโปงความชั่ว
๑๐. จิตใต้สำนึก	ก้าวทันโลก	โลกในความฝัน

(๓) คำชี้แจง

นามวลี มีหน้าที่เช่นเดียวกับคำนาม คือ

๑. เป็นบทประธานของประโยค เช่น ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ
๒. เป็นบทกรรมของประโยค เช่น เขารองเชิญลูกค้าทั้งชายและหญิง
เข้ามาในร้าน
๓. เป็นบทวิภक्तिการก คือนามวลีที่ทำหน้าที่ดังนี้

- ก. ตามหลังคำวิภक्तिการก " เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ " เพื่อทำให้ประโยคมีใจความสมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ
- ข. แทนคำนามข้างหน้าที่เป็นบทประธาน ตัวอย่าง เช่น สุพรรณิการ์ร้องชื่อดัง
ถูกยิงตาย
- ค. แทนคำนามข้างหน้าที่เป็นบทกรรม ตัวอย่างเช่น ตำรวจจับนายมี
นักวิ่งราว

๔. เป็นบทบริบทให้ทำกริยาสำคัญ คือนามวลีที่ตามหลังคำกริยา " ให้ " เพื่อทำหน้าที่เป็นประธานของคำกริยาสำคัญตัวต่อไป ตัวอย่างเช่น ครูให้หัวหน้าชั้น ม.ศ. ๒
เก็บการบ้านมาส่ง

คำที่กำหนดให้

๑. หนังสืออ่านนอกเวลา

ก. ทำหน้าที่เป็นประธาน _____

ข. ทำหน้าที่เป็นบทกรรม _____

๒. เลื่อนมาชุกใหม่

ก. ทำหน้าที่เป็นบทประธาน _____

ข. ทำหน้าที่เป็นบทกรรม _____

๓. เพลงไพเราะ

ก. ทำหน้าที่เป็นบทประธาน _____

ข. ทำหน้าที่เป็นบทกรรม _____

๔. โจรฉวย

ก. ทำหน้าที่เป็นบทประธาน _____

ข. ทำหน้าที่เป็นบทกรรม _____

๕. แม่น้ำลำคลอง

ก. ทำหน้าที่เป็นบทประธาน _____

ข. ทำหน้าที่เป็นบทกรรม _____

(๕) ก. คำ " การ " หรือ " ความ " ที่ใช้ประกอบคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ให้เป็นอาการนามนั้น ถ้าได้ข้อความให้ยึดยาวออกไป อาจมีคำกริยาประกอบอยู่ แต่คำกริยานั้นไม่ได้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยค กลุ่มคำที่มีคำ " การ " หรือ " ความ " นำหน้าเช่นนั้น จะเป็นนามวลีชนิดหนึ่ง

จงยกตัวอย่างกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำ " การ " และ " ความ " ในฐานะ
ที่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของประโยคมาอย่างละ ๒ วลี

ตัวอย่าง คำ " การ " การ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่
คำ " ความ " ความ เห็นแก่ตัวของคนในเมืองหลวง

คำ " การ " ๑.

๒.

คำ " ความ " ๑.

๒.

ข. คำ " ผู้ , ที่ , เครื่อง " ที่ใช้ประกอบคำนาม คำกริยาหรือคำ
วิเศษณ์ให้เป็นคำประสมใดนั้น ถ้าใส่ข้อความให้ยืดยาวออกไป กลุ่มคำที่มีคำ " ผู้ , ที่
เครื่อง " นำหน้าเช่นนั้น จะเป็นนามวลีอีกชนิดหนึ่ง

ตัวอย่าง คำ " ผู้ " ผู้ บุกเบิกการเดินทางในอวกาศ
คำ " ที่ " ที่ วางรองเท้าของเด็ก
คำ " เครื่อง " เครื่อง วัตรระดับสติปัญญา

จงยกตัวอย่างกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยคำ " ผู้ , ที่ , เครื่อง " ในฐานะที่เป็น
ส่วนหนึ่งของประโยคมาอย่างละ ๒ วลี

คำ " ผู้ " ๑.

๒.

คำ " ที่ " ๑.

๒.

คำ " เครื่อง " ๑.

๒.

ก. คำ " เรื่อง , กรณี " มักใช้นำหน้าคำชนิดต่าง ๆ ให้ทราบต้น
เค้าหรือความเป็นไปโดยย่อ เช่น

เรื่องการก่อกองจรจลาจลที่พลับพลาชัย
กรณีพิพาทระหว่างสองตระกูล

จงยกตัวอย่างกลมคำที่ขึ้นต้นด้วย คำ " เรื่อง , กรณี " ในฐานะที่เป็น
ส่วนหนึ่งของประโยคมาอย่างละ ๒ วลี

- คำ " เรื่อง " ๑.
 ๒.
- คำ " กรณี " ๑.
 ๒.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำตอบ

แบบฝึกหัดเรื่อง นามวลีแบบฝึกหัด ก.

- (๑)
- | | | |
|--------|-------|-------|
| ๑. ก. | ๒. ก. | ๓. ก. |
| ๔. ก. | ๕. ข. | ๖. จ. |
| ๗. ก. | ๘. ก. | ๙. ข. |
| ๑๐. ง. | | |

(๒) ตัวอย่างการแตงนามวลี

- ก. ๑. กระโปรงในร้านนั้น
๒. กระเป๋าใบโต
๓. กวยเตี่ยวขามใหญ่
- ข. ๑. นาฬิกาของพ่อ
๒. การเกกในสวน
๓. ไม้บรรทัดบนโต๊ะ
- ค. ๑. นักเรียนชั้น ม.ศ. ๓
๒. ไม้ขีดไฟ ๒ กัด
๓. แมมคเจ้าเสนา

(๓) ตัวอย่างการแตงนามวลี

- ก. ๑. นกในกรง ๒. ประชากรของประเทศ ๓. นามบัตรบนโต๊ะ
- ข. ๑. น้ำค้างบริสุทธิ์หยดเดียว ๒. นางพยาบาลใจดี ๒ คน
๓. หัวหน้ากองร่างใหญ่ ๓ คน
- ค. ๑. สุนัขคู่ ๒ ตัวในบ้าน ๒. ผู้หญิงสวย ๓ - ๔ คนบนรถโดยสาร
๓. ดอกไม้แรกแย้ม ๒ ดอกริมทางเดิน

(๕) ตัวอย่างนามวลีที่ใช้คำลำพัง

- ก. ๑. กัศรุของเจ้าหลอน
- ๒. ความผิดครั้งแรก
- ๓. พระราชพิธีสิบสองเดือน
- ข. ๑. ป้อมปืนนาวาโขน
- ๒. จีนแผ่นดินใหญ่
- ๓. นักเลงเทวคา
- ค. ๑. จอมนางในดวงใจ
- ๒. ดวงใจในฝัน
- ๓. ทาสเทวี
- ง. ๑. มหกรรมทางการเมือง
- ๒. นิทรรศการทางวิชาการ
- ๓. วรรณกรรมปัจจุบันกับเหตุการณ์หลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖
- จ. ๑. หนึ่งวันนี้
- ๒. ปัญหาการาโลก
- ๓. สนามการเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด ค.

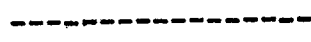
- (๑) ๑. สมัยรัตนโกสินทร์ ๕ ๒. ช่างเขียนชาวตะวันตก
๓. นายวิโกสิทธิ์ ๔. ผู้เขียนภาพตามแบบร่าง
๕. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
๖. การเขียนภาพพระบายสี ๗. บรรยากาศเป็นอย่างธรรมชาติ
๘. ความนิยมอย่างมาก ๘. การเขียนภาพ
๑๐. ระเบียบวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- (๒) ๑. พระราชทานรัฐธรรมนูญ ๒. รอยแปดผู้หญิง
๓. กรองภาษาและวรรณกรรม ๔. ในท้องฟ้าจำลอง
๕. เป็นสาวคราวเดียว ๖. สูง เยี่ยม เทียมฟ้า
๗. สูงสุดเอื้อม ๘. สีสันดิน
๘. เปิดโปงความชั่ว ๑๐. ก้าวทันโลก
- (๓) (๒) ก. (๑) ข. (๓) ค.
(๓) ง. (๒) จ. (๔) ฉ.
(๑) ช. (๓) ซ. (๔) ฉ.
(๓) ฉ.
- (๔) ตัวอย่างการแต่งประโยค
๑. ก. หนังสืออ่านนอกเวลา ให้ความรู้ต่างกันไป
ข. เราอ่านหนังสือนอกเวลา เมื่อวานนี้
๒. ก. เสื้อผาชุดใหม่ ขาดเสียแล้ว
ข. เธอสวมเสื้อผาชุดใหม่ ไปทำงาน
๓. ก. เพลงไฟเระ กำลังดังขึ้นแว่ว ๆ
ข. ฉันฟังเพลงไฟเระ จากแดนเสียง

- ๔. ก. โจรผู้ร้าย ออกปล้นจี้ตามร้านค้า
- ข. ตำรวจจับโจรผู้ร้าย เป็นการใหญ่
- ๕. ก. แม่น้ำลำคลอง ต้นเห็บมากขึ้น
- ข. ชาวบ้านช่วยกันรักษาแม่น้ำลำคลอง

(๕) ตัวอย่างการตอบ

- ก. ๑. การแบ่งปันสิ่งของ ในวงญาติ
- ๒. การสนิทสนมกับคนแปลกหน้า
- ๑. ความเปลี่ยนแปลง ในวงสังคม
- ๒. ความคิดริเริ่ม ในทางก้าวหน้า
- ข. ๑. ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์
- ๒. ผู้ใหญ่แสงสว่าง ทางปัญญา
- ๓. ที่เก็บกักน้ำ ของชลประทาน
- ๒. ที่รับแจ้งเรื่อง รวบรวม ๆ
- ๑. เครื่องทดสอบ ความกดดันของอากาศ
- ๒. เครื่องจับเท็จ ในผู้ผิดกฎหมาย
- ก. ๑. เรื่องการลักลอบขน ขาวทางภาคใต้
- ๒. เรื่องการเรียก ร้องค่าแรงงาน
- ๑. กรณียก เว้นภาษีเงินได้
- ๒. กรณี นายทุนกดขี่ผู้ใช้แรงงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แบบฝึกหัด เรื่อง สรรพนามวลี

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. เติมสรรพนามวลีที่เหมาะสมลงในช่องว่างของประโยคได้
๒. บอกชนิดของสรรพนามวลีได้
๓. แยกสรรพนามวลีออกจากข้อความหรือกลุ่มคำอื่นได้
๔. บอกหน้าที่ของสรรพนามวลีได้
๕. นำสรรพนามวลีที่กำหนดให้ไปแต่งประโยคให้มีหน้าที่ตามคำสั่งได้



คุนยวิทยทรพยากร
จุพาลงกรณมหาวิทยาฬย

คำชี้แจง

คำสรรพนามคือคำที่ใช้แทนคำนามหรือข้อความที่กล่าวมาแล้ว
 คำเหล่านี้ได้แก่ เขา กระผม พระองค์ ที่ ซึ่ง อัน ใคร อะไร อื่น ๆ ต่าง เป็นต้น
 เมื่อนำคำสรรพนามมานำหน้าคำ หรือข้อความอื่น เป็นกลุ่มคำที่ยาวขึ้น หรือนำคำ
 สรรพนามนั้นให้แยกออกไปจากคำสรรพนามเดิม เช่น ผม เป็น เกลากระผม
 ท่าน เป็น ไต่เท้า เป็น ไต่ฝ่าพระบาท ใคร เป็น ใครคนหนึ่ง เป็นต้น
 คำสรรพนามที่ถูกปรุงแต่งด้วยวิธีการดังกล่าวแล้ว จะเป็นสรรพนามวลีไป

จงทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

แบบฝึกหัด ก.

(๑.) จงเลือกกลุ่มคำที่เป็นสรรพนามวลีที่เหมาะสมที่สุดเติมลงในช่องว่าง
ของประโยคต่อไปนี้

๑.คงจะเห็นพ้องกับความคิดของข้าพเจ้า
 - ก. เราทั้งหลาย
 - ข. ท่านทั้งหลาย
 - ค. ข้าพเจ้าทั้งหลาย
 - ง. มันทั้งหลาย
 - จ. ผู้เจ้าทั้งหลาย
๒. ถ้าใครคิดร้ายต่อชาติ เราจะปล่อยให้.....มีชีวิตอยู่
 - ก. พวกเราทั้งหลาย
 - ข. พวกท่านทั้งหลาย
 - ค. พวกข้าพเจ้าทั้งหลาย
 - ง. พวกมันทั้งหลาย
 - จ. พวกผู้เจ้าทั้งหลาย

๙.ขอถวายชีวิตเป็นราชพลี
- ก. พวกเกล้ากระผมทั้งหมด
 - ข. ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 - ค. ข้าพเจ้าทั้งปวง
 - ง. พวกเข่าทั้งสิ้น
 - จ. พวกเรา ๔ - ๕ คนนี้
๑๐. ถึงหน้าวังคังหนึ่งใจจะขาด คิดถึง.....
- ก. บาทยกอุบลสนอง
 - ข. บาทมังกษมพศรี
 - ค. บาทมังกษมทมาลย์
 - ง. บาทมพิตรอคิศร
 - จ. เบื้องพระบาทมคินทร์

(๒) คำชี้แจง

คำสรรพนาม มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามชนิดและหน้าที่ของคำ บางชนิดเป็นคำสรรพนามชี้แทนตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพูดจากัน เรียกว่า บุรุษสรรพนาม เช่น อันหม่อมฉันอันที่คี่และชั่ว บางชนิด เป็นคำสรรพนามทำหน้าที่เป็นคำถาม เรียกว่า ปฤจฉาสรรพนาม เช่น เขาเรียนที่ไหน บางชนิด เป็นคำสรรพนามชี้แทนนามที่ไม่กำหนดแน่ชัดว่า เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ เรียกว่า อนิยมสรรพนาม เช่น ที่ไหนเขาก็อยู่ได้

ปฤจฉาสรรพนามและอนิยมสรรพนาม ส่วนมากจะมีคำเหมือนกัน เช่น ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร ฯลฯ ต้องดูที่การใช้ หากเป็นปฤจฉาสรรพนามจะใช้เป็นคำถาม ส่วนอนิยมสรรพนามใช้บอกเล่าตามธรรมดา

เมื่อนำคำสรรพนามพวกนี้มาแต่งให้มีข้อความแปลกไปจากเดิมหรือมีความยาวเพิ่มขึ้น จะเรียกว่าสรรพนามวลีทั้งสิ้น เช่น เกล้ากระหม่อมฉัน, ที่ไหนต่อที่ไหน ใครต่อใคร เป็นต้น

จากหลักข้างต้นนี้ จงบอกชนิดของสรรพนามวลี โดยนำเฉพาะตัวเลขหน้า
ข้อความทางขวามือ มาใส่หน้าตัวอักษรของข้อความที่มีสรรพนามวลีชนิดต่าง ๆ ทาง
ซ้ายมือให้ถูกต้อง

<u>สรรพนามวลี</u>	<u>ชนิดของสรรพนามวลี</u>
... ก. <u>น้องเก็บอะไรทำอะไรออกไป</u> แล้วหรือ	๑. บุรุษสรรพนาม
... ข. <u>ฉันไม่ชอบบังคับใครต่อใครให้มา</u> ทำตามฉัน	๒. ปฤจฉาสรรพนาม
... ค. <u>กลางกระแอมจะนำความไปบอก</u> เขาเดี๋ยวนี้	๓. อนิยมสรรพนาม
... ง. <u>ฉันชอบที่ไหนต่อที่ไหนอีกหลายแห่ง</u> ในภาคใต้	
... จ. <u>เขาทั้งหมดจะเป็นพลเมืองดีของ</u> ชาติต่อไป	
... ฉ. <u>กระแอมจะไม่ลืมนำพระเดชพระคุณท่าน</u> กรุณาต่อกระแอมมาก	
... ช. <u>ถ้าลูกชอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็เอาเงินไปซื้อ</u> เองเถิด	
... ซ. <u>คงไม่มีผู้อื่นใครรังเกียจผมซะใหม่</u>	
... ฅ. <u>ครูไม่ต้องการให้ใครคนใดคนหนึ่ง</u> ถูกลงโทษเลย	
... ฉ. <u>อำเภอฉันอยู่ที่ใดที่หนึ่งบนแผนที่</u> หรือเปล่า	

(๓) จงชี้คําสอนในคำกลุมคำที่เป็นสรรพนามวลีเพียงข้อใด ๑ กลุมคำ

ตัวอย่างเช่น

ออกสุกแกใจ	สุเจ้าทั้งหลาย	จอมโจรเปาะสุ
๑. ข้าพชบาทเอง	ชาหลวงเกานัน	ชาในราชสำนัก
๒. ไตพินดินลงไป	ไตผาพระบาท	ไตพระพุทชบาทจำลอง
๓. พระพุทชเจ้าหลวง	พระคณของเจ้าเมือง	พระคณเจ้าผู้ทรงศีล
๔. เขาหลวงชางหนา	เขาทั้งหลายนี้แหละ	เขากวางคาวคูนั้น
๕. เกลาณมมวชขึ้น	เกลากระณมทุกคน	อชูเหนือเคียรเกลา
๖. ในศาลเจ้า	จาวณณดินใหญ่	เจ้าทั้งหลายนะหรือ
๗. อาตมภาพชูชรา	คนหนุคนสาว	ลูกเค็กเล็กแดง
๘. กระหมอมณันเอง	ควยเกลาควยกระหมอม	หมอมในรั้วในวัง
๙. มาจากเมืองชอก	พวกคณชางนอก	นอกจากตัวเขา
๑๐. พวกเอ็งที่นี้	เป็นพวกเคียวคิน	ณคพวกณคพอง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด ข.

(๑) จงขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่เป็นสรรพนามวลีให้ครบทั้ง ๑๐ กลุ่มคำ

ฉันกับเพื่อน ๆ พวกกันไปเที่ยวจังหวัดจันทบุรี พวกเรารวม ๕ คนโดยสารรถประจำทางไป เมื่อรถแล่นเข้าเขตจังหวัดชลบุรี ใครคนหนึ่งในกลุ่มเราดำเนินมาถึงอำเภอศรีราชา แต่ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดตอบ รถแล่นผ่านที่ไหนต่อที่ไหนดังไร เราไม่ได้จดจำ จนมาถึงที่หมาย เพื่อนที่มาจับเรียกทางเบื้องหลังว่า " พวกเขอดีหลาย มาทางนี้จริง " เมื่อมาถึงบ้าน เจ้าของบ้านพาใครต่อใครมาแนะนำให้รู้จัก แล้วยกอะไรต่ออะไรมาให้รับประทาน แต่พวกเราทั้งหมดขอลืมหน้าอกอะไรอื่นทั้งสิ้น

(๒) คำชี้แจง

สรรพนามวลีทำหน้าที่เช่นเดียวกับนามวลี คือ

๑. เป็นบทประธานของประโยค เช่น พวกเขาเหล่านั้นจะเป็นพลังของชาติต่อไป
๒. เป็นบทกรรมของประโยค เช่น ถ้าไม่มีใครรับสารภาพ ฉันจะลงโทษพวกเขาทุกคน
๓. เป็นบทวิภัตติการก ตามหลังคำวิภตกรรมกริยา " เป็น, เหมือน, คล้าย, เท่า, คือ " เช่น คนที่วิ่งชนเราคงเป็นคนใดคนหนึ่งในกลุ่มนี้เอง
๔. เป็นบทรับใช้ให้ทำกริยาสำคัญ ตามหลังคำกริยา " ให้ " เช่น เจ้านายให้พวกแกทั้งหมดออกจากงานตั้งแต่วันนี้เลย

จงใช้ความรู้ในเรื่องนี้ พิจารณาคำที่ขีดเส้นใต้ในแต่ละประโยค แล้ว
ชี้บ่งหน้าที่ของสรรพนามวลีนั้น ๆ ควบการนำเฉพาะตัวเลขหน้าข้อความทางขวามือ
มาใส่ในวงเล็บหน้าตัวอักษรทางซ้ายมือให้ถูกต้อง ตัวเลขแต่ละตัวอาจนำมาตอบได้มาก
กว่า ๑ ครั้ง

<u>สรรพนามวลี</u>	<u>หน้าที่ของสรรพนามวลี</u>
(...) ก. <u>อย่าเขียนตีพวกเรา</u> เลย	๑. เป็นบทประธาน
(...) ข. <u>พวกข้านี้</u> แลจะจัดการกับเอ็ง	๒. เป็นบทกรรม
(...) ค. <u>เขามอกใคร</u> <u>ใครว่า</u> เขาจะไปต่างประเทศ	๓. เป็นบทวิภक्तिการก
(...) ง. <u>ท่านจะให้เกล้ากระผม</u> ไปอยู่ที่ไหน	๔. เป็นบทรับใช้ให้ทำ
(...) จ. <u>ที่ไหน</u> <u>ที่ไหน</u> <u>ที่ไหน</u> คงไม่เหมือนบ้านของเรา	กริยาสำคัญ
(...) ฉ. <u>หน้าตา</u> ของเขาเหมือน <u>ใครคนหนึ่ง</u> ที่เรา เคยรู้จัก	
(...) ช. <u>ขอให้ท่านทั้งหลาย</u> <u>เดินทางกลับ</u> โดยสวัสดิภาพ	
(...) ซ. <u>พวกที่ใส่หน้ากาก</u> <u>คืนนั้น</u> คือ <u>พวกเรา</u> นี้เอง	
(...) ฅ. <u>ผู้หนึ่งผู้ใด</u> เป็นญาติของชาย <u>ผู้นี้</u> หรือ	
(...) ฉ. <u>ฉันจะไม่ให้พวกแกทุกคน</u> มาอวดศึกกับฉันอีกต่อไป	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๓) กลุ่มคำที่เป็นสรรพนามวลีต่าง ๆ เหล่านี้ บางกลุ่มได้แต่งตั้งให้เป็น
บทประธานของประโยคและบางกลุ่มแต่งตั้งให้เป็นบทกรรมของประโยคแล้ว จงแต่ง
ประโยคที่เหลือให้ทำหน้าที่ตามที่เว้นว่างไว้ให้

กลุ่มคำสรรพนามวลี ไคแก ผู้อื่นไคในที่นี้ สิ่งไคสิ่งหนึ่ง ท่านทั้งหลาย
พวกเรา ๒ - ๓ คน พระเดชพระคุณท่าน

ตัวอย่าง

<u>บทประธานของประโยค</u>	<u>บทกรรมของประโยค</u>
<u>ข้าพเจ้าทั้งหลายจะอยู่ในความสงบ</u>	ท่านจะให้ <u>ข้าพเจ้าทั้งหลายทำสิ่งไค</u>
๑. <u>ผู้อื่นไคในที่นี้</u> <u>ผู้อื่นไคในที่นี้</u> ไม่โชฎกาคิของฉฉฉฉ
๒. <u>สิ่งไคสิ่งหนึ่ง</u>	อย่า <u>ทำสิ่งไคสิ่งหนึ่ง</u> ลงไปจนกว่าฉฉฉฉจะสั่ง
๓. <u>ท่านทั้งหลาย</u> <u>ท่านทั้งหลาย</u> ควรอยู่ในความสงบ
๔. <u>พวกเรา ๒ - ๓ คน</u>	เราชวน <u>พวกเรา ๒ - ๓ คน</u> ไปเที่ยว
๕. <u>พระเดชพระคุณท่าน</u>	กระผมจะเรียน <u>พระเดชพระคุณท่าน</u> ตาม ความเป็นจริง

.....

คำตอบ

แบบฝึกหัดเรื่องสรรพนามวลีแบบฝึกหัด ก.

- (๑)
- | | |
|--------------------------|--------------------|
| ๑. ท่านทั้งหลาย | ๒. พวกมันทั้งหลาย |
| ๓. พระองค์ท่าน | ๔. พวกกระผมทั้งหมด |
| ๕. ใครคนใดคนหนึ่ง | ๖. ที่ใดที่หนึ่ง |
| ๗. พวกหล่อนทั้งหลาย | ๘. สิ่งใดสิ่งหนึ่ง |
| ๙. ขาพระพุทธเจ้าทั้งหลาย | ๑๐. บาทบพิตรอดีตร |

- (๒)
- | | | |
|--------|--------|--------|
| ... ก. | ... ข | ... ค |
| ... ง. | ... จ. | ... ฉ. |
| ... ช. | ... ซ. | ... ฌ. |
| ... ฎ. | | |

- (๓)
- | | |
|------------------------------|------------------------------|
| ๑. <u>ขาพระบาทเอง</u> | ๒. <u>ไต่ฝ่าพระบาท</u> |
| ๓. <u>พระคุณเจ้ายูทรงศีล</u> | ๔. <u>เขาทั้งหลายนี้แหละ</u> |
| ๕. <u>เกล้ากระผมทุกคน</u> | ๖. <u>เจ้าทั้งหลายนะหรือ</u> |
| ๗. <u>อาตมภาพผู้ชรา</u> | ๘. <u>กระหม่อมฉันเอง</u> |
| ๙. <u>พวกคุณข้างนอก</u> | ๑๐. <u>พวกเอ็งนี่</u> |

แบบฝึกหัด ข.

- (๑)
- | | | | |
|----|----------------|-----|------------------|
| ๑. | ฉันกับเพื่อน ๆ | ๒. | พวกเรา รวม ๕ คน |
| ๓. | ใครคนหนึ่ง | ๔. | ผู้หนึ่งผู้ใด |
| ๕. | ที่ไหนที่โน่น | ๖. | พวกเธอทั้งหลาย |
| ๗. | ใครต่อใคร | ๘. | อะไรต่ออะไร |
| ๙. | พวกเราทั้งหมด | ๑๐. | อะไรอื่นทั้งสิ้น |

- (๒)
- | | | |
|--------|--------|--------|
| (๒) ก. | (๑) ข. | (๒) ค |
| (๔) ง. | (๑) จ. | (๓) ฉ. |
| (๔) ช. | (๓) ซ. | (๑) ฅ. |
| (๔) ญ. | | |

(๓) ตัวอย่างการตอบ

๑. ในห้องนี้มีผู้อื่นใดมาจากจังหวัดลำปางบ้าง
๒. สิ่งใดสิ่งหนึ่งมักเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันเสมอ
๓. รัฐบาลขอรองใหานทั้งหลายท่ามระหากินโดยสุจริต
๔. พวกเรา ๒ - ๓ คนพบกันบนรถไฟ
๕. พระเศษพระคษทานกรณาหอพวกเรามาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดเรื่องกริยาวลี

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. เรียงลำดับถ้อยคำที่เป็นสำนวนให้เป็นกริยาวลีได้อย่างถูกต้อง
๒. นำวลีที่ขาดไปมาเติมให้เป็นสำนวนไทยที่สมบูรณ์ได้
๓. บอกได้ว่ากริยาวลีกลุ่มใดมาจากคำกริยาชนิดกรรกรรมกริยา

สกรรกรรมกริยา หรือทวิกรรกรรมกริยา

๔. แต่งกริยาวลีให้มีโครงสร้างตามรูปแบบที่กำหนดให้ได้
๕. เมื่อเห็นข้อความหรือประโยค ก็ชี้บ่งได้ว่าคำใดเป็นคำกริยาที่มาจาก

คำวิเศษณ์

๖. ชี้บ่งคำกริยาแท้ในกลุ่มคำกริยาวลีได้
๗. ถ้ามีคำกริยานุเคราะห์ หรือคำหน้ากริยา หรือคำหลังกริยาอยู่ในกลุ่ม

คำกริยาวลี ก็สามารถชี้บ่งคำเหล่านั้นได้

๘. เลือกคำกริยาที่เหมาะสมเติมลงในประโยค เพื่อให้คำกริยาที่มีอยู่

เป็นกริยาวลี

๙. บอกชนิดของคำกริยาที่มาประกอบเข้าเป็นกริยาวลี และหน้าที่ของกริยา

วลีนั้น ๆ ได้

๑๐. เลือกคำกริยาวลีที่เป็นคำซ้ำมาเติมลงในประโยคได้อย่างเหมาะสม

๑๑. บอกได้ว่า กริยาวลีกลุ่มใดมีความหมายชั้นเดียว หรือกลุ่มใดมีความ

หมายสองชั้น

๑๒. แยกกลุ่มคำที่เป็นกริยาวลีออกจากกลุ่มคำชนิดอื่นได้อย่างถูกต้อง

๑๓. บอกหน้าที่ของกริยาวลีที่เป็นกริยาสภาวะมาลาได้

คำชี้แจง

คำกริยา คือคำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนาม ถ้ากลุ่มคำใดมีคำกริยานำหน้า และมีคำชนิดอื่นมาประกอบ ทำให้วลียาวขึ้น และมีความหมายเพิ่มขึ้น จากคำกริยาเดิม กลุ่มคำนั้นเรียก กริยาวลี ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำกริยา

จงทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้แบบฝึกหัด ก.

(๑) จงเรียงลำดับถ้อยคำที่เป็นส่วนวนต่อไปนี้ให้เป็นกริยาวลีที่ถูกต้อง

ก.	ออก	ผล	คอก	เกิด	เป็น
ข.	มา	ไป	ลา	ไหว	เป็น
ค.	เข้า	สี่	สี่	คึก	เป็น
ง.	ชื่อ	ชาย	ง่าย	คลอง	เป็น
จ.	ไค้	ไค้	ทัน	จับ	เป็น
ฉ.	เก็บ	รวม	หอม	ริบ	เป็น
ช.	ถาง	ร้าง	หัก	พง	เป็น
ซ.	เกราะ	ไม้	เคาะ	ตี	เป็น
ฅ.	แบ่ง	บัน	สัน	สวน	เป็น
ญ.	กระตุก	ชัก	หัก	แรง	เป็น

(๒) จงเติมวลีที่ขาดหายไป เพื่อให้สำนวนไทยต่อไปนี้สมบูรณ์

ก. ประเภทที่มีเสียงสัมผัส

๑. มุ่งร้าย.....
๒. คอนควัก.....
๓. กอร่าง.....
๔. ร่องรำ.....
๕. หมายมั่น.....

ข. ประเภทที่ไม่มีเสียงสัมผัส

๑. อคมือ.....
๒. สอกรู.....
๓. เขาคาย.....
๔. ออกหนา.....
๕. คบหัว.....

(๓) คำชี้แจง

ดร.วิจินตน์ ภาณุพงศ์ นักภาษาศาสตร์รุ่นใหม่ แบ่งคำกริยาออกเป็น ๓ ชนิด คือ คำกริยาอาการ คำกริยาสกรรม และคำกริยาทวิกรรม

คำกริยาอาการ คือคำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ ในการพิจารณาว่ากริยาตัวใดเป็นกริยาอาการ ให้กรอบประโยคทดสอบคู่หนึ่งดังนี้

- ก. นาม กริยา แล้ว เช่น นาฬิกาตีแล้ว
- ข. นาม กำลัง กริยา นาฬิกากำลังตี

คำกริยาสกรรม คือคำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับ จะพิจารณาว่ากริยาตัวใด เป็นกริยาสกรรม เราใช้กรอบประโยคทดสอบคู่หนึ่งดังนี้

ก. นาม กริยา นาม แล้ว เช่น น้องเขียนจดหมายแล้ว

ข. นาม กำลัง กริยา นาม เช่น น้องกำลังเขียนจดหมาย

คำกริยาทวิกรรม คือคำกริยาที่มีกรรมมารับ ๒ คำ จะพิจารณาว่ากริยาตัวใดเป็นกริยาทวิกรรม เราใช้กรอบประโยคทดสอบคู่หนึ่งดังนี้

ก. นาม กริยา นาม นาม แล้ว เช่น แม่ป้อนข้าวน้องแล้ว

ข. นาม กำลัง กริยา นาม นาม เช่น แม่กำลังป้อนข้าวน้อง

งใช้หลักข้างต้นนี้พิจารณาประโยคที่มีกลุ่มคำกริยาวลีที่ขึ้นต้นด้วย

กริยาอกรรม, กริยาสกรรม และกริยาทวิกรรม แล้วเขียนอักษร อ. หรือ ส.

หรือ ท. ขางหน้าข้อที่เห็นว่ากริยาวลีกลุ่มนั้นขึ้นต้นด้วยกริยาอกรรม กริยาสกรรม

และกริยาทวิกรรม แล้วแทรกที่ ขอละ ๑ อักษรเท่านั้น

(...) ๑. น้องกำลังรองให้เสียดัง

(...) ๒. พ่อคิดถึงใจวิหิตแล้ว

(...) ๓. นักเรียนกำลังเคารพธงชาติ

(...) ๔. นายแพทย์ตรวจร่างกายคนไขแล้ว

(...) ๕. ตำรวจกำลังตามจับคนร้าย

(...) ๖. พี่ตัดเสื้อแล้วเมื่อวานนี้

(...) ๗. ฝนกำลังตกหนักในภาคกลาง

(...) ๘. ครูให้หนังสือนักเรียนแล้ว

(...) ๙. พระกำลังเทศน์ทั้งสองขรรมาสนี้

(...) ๑๐. ฉันกำลังแจกเสื้อผ้าเด็กข้างบ้านอยู่

(๔) คำชี้แจง

คำกริยาที่เราใช้พูดหรือเขียนกัน มีกริยาสำคัญเรียก กริยาแท้ คำกริยาเหล่านี้มีคำเดียว เช่น กิน นอน เดิน หรือมี ๒ คำขึ้นไป เช่น เกี่ยวข้อง ชัดแจ้งหว่า ประคับประคอง

นอกจากกริยาแท้ยังมีคำปรากฏหน้า หรือหลังคำกริยา เพื่อช่วยให้คำกริยาแท้สื่อความหมายได้ตรงเจตนาของผู้พูดมากขึ้น คำกริยาพวกนี้ไม่ใช่กริยานุเคราะห์ นักภาษาศาสตร์เรียกคุณหนึ่ง คือ นววรรณ พันธุมธนา ทำการวิจัย เรื่อง " โครงสร้างของหน่วยแกนของกริยาลี " พบว่า

คำนำกริยา มีอยู่เพียง ๒ คำ คือ ไป มา

ส่วนคำหลังกริยา มี ๑๐ คำ คือ ไป มา ไว้ เสีย ขึ้น ลง

เข้า ออก ดู เอา

จงใช้หลักข้างต้นนี้แต่งกริยาลีใหม่โครงสร้างตามรูปแบบที่กำหนดให้ดังนี้

ก. กริยาลีที่มีคำกริยาแท้คำเดียวนำคำอื่น เช่น ขายของที่ตลาด

- ๑.
- ๒.
- ๓.

ข. กริยาลีที่มีคำนำกริยา + กริยาแท้ และมีคำอื่นประกอบอีกตามสมควร เช่น ไปกินข้าวในโรงอาหาร

- ๑.
- ๒.
- ๓.

ค. กิริยาวลีที่มีคำหน้ากริยา + กริยาแท้ + คำหลังกริยา และมีคำอื่นประกอบอีกตามสมควร เช่น ไปเปิดตู้

๑.

๒.

๓.

แบบฝึกหัด ข.

(๑.) คำชี้แจง

คำวิเศษณ์บางคำ เรานำมาใช้เป็นอกรรมกริยาได้ เรียกว่ากริยา
อกรรมยอย เช่น ชมมอรอย เค็กเกง ถาลองไซกริยานุเคราะห์ " คง " เติม
ไว้หน้าคำวิเศษณ์เหล่านั้น เป็น ชมมคงอรอย เค็กคงเกง ก็อ่านได้ความดี เช่นนี้
ถือว่า คำวิเศษณ์ดังกล่าว เป็นกริยาอกรรมยอยได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากหลักข้างต้นนี้ จงพิจารณาประโยคต่อไปนี้ หากคำอธิบายใดเป็นคำกริยากรรมย่อย ให้ใส่อักษร ว. หน้าข้อความ ถ้าเป็นคำกริยากรรม ให้ใส่อักษร ก. หน้าข้อความนั้น ๆ

- (...) ๑. น้องสาวเขอกงสวย
 (...) ๒. อาหารคงขาดแคลนไปบ้าง
 (...) ๓. เขอกงกระโดดไค้สูง
 (...) ๔. เขาคงจะไม่ทุจริต
 (...) ๕. ละครเรื่องนี้คงดี
 (...) ๖. ทหารคงบาดเจ็บมาจากชายแดน
 (...) ๗. คนเจ็บคงบอบช้ำมาก
 (...) ๘. เรื่องนี้คงร้ายแรงกว่าที่คิดไว้
 (...) ๙. ฉันคงตั้งใจได้
 (...) ๑๐. แม่คงจับตามองอยู่

(๒) ก. ในประโยคต่อไปนี้ ประกอบด้วยกลุ่มคำที่เป็นคำกริยาชนิดต่างๆ จงพิจารณาเฉพาะคำกริยาแล้วแยกออกเป็นคำ ๆ ใส่ตามช่องที่กำหนดให้ หากของใดไม่ใช่ให้ขีดเครื่องหมาย - ไว้

- ตัวอย่าง
 คุณไปเลื่อนรถออกก่อน
 ๑. น้องไปเยี่ยมพี่ที่โรงพยาบาล
 ๒. ใครมาช่วยเราสักคนหนึ่งได้ไหม
 ๓. เธออ่านขึ้นกว่าเคิม
 ๔. ฉันมาก็คิดดูอย่างรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง
 ๕. เขมาหาขอเมื่อวานนี้

คำหน้ากริยา	คำกริยาแท้	คำหลังกริยา
ไป	เลื่อน	ออก

๖. แดงถอกเสื้อเขียวตอก
๗. คุณยายผอมลงกว่าเก่า
๘. คนรับใชมายกแงลงจากเตา
๙. ชาวบ้านเนาออกจากกระบอก
๑๐. ลูกไปเรียกเขามาที่นี้หนอยชิ

คำหน้ากริยา	คำกริยาแท้	คำหลังกริยา

ข. คำชี้แจง

กริยานุเคราะห์ที่ทั้งพวกที่ใช้เขียนหน้ากริยา เช่น คงจะ, กำลัง, ย่อม, อดยา เพอ ฯลฯ และพวกที่ใช้เขียนหลังกริยา เช่น ชี นะ, เกิด ฯลฯ นอกจากนี้ยังนำคำกริยาอื่นมาใช้เป็นกริยานุเคราะห์ แบ่งเป็นพวกที่เขียนไว้หน้ากริยา เช่น ต้อง, ใ้, ถูก ฯลฯ และพวกที่เขียนไว้หลังกริยา เช่น อยู่, อยู่ดรง เ็นทน

จงพิจารณากลุ่มคำที่เป็นกริยาลีในประโยคนี้ แยกเฉพาะคำกริยาเขียนลง
ในตารางขวามือตามช่องที่กำหนดให้ให้ถูกต้อง ช่องใดไม่ใช้ให้ขีดเครื่องหมาย - ไว้

ตัวอย่าง

๑. เขาคงจะมาบ้านฉัน
๒. เขาต้องบอกกับเขาช
๓. เรากำลังจะไปกันอยู่แล้ว
๔. แม่กำลังเคนในสนามหญา
๕. น้องนาจะรูเรื่องนี้ตั้งแต่คอน เา

คำกริยานุเคราะห์หน้ากริยา	คำกริยาแท้	คำกริยานุเคราะห์หลังกริยา
ต้อง	ไป	นะ

๖. บ้านเขาจะพังแล้ว
๗. แมวถูกเด็กใจร้ายตี
๘. เขาเคยไปจังหวัดสโขทัยแล้ว
๙. เขอยอมแสวงหาวิชามากกว่าความรัก
๑๐. อยาก็คิดเหลวไหลซิ

คำกริยา- นุเคราะห์ หนากริยา	คำกริยาแท้	คำกริยา- นุเคราะห์ หลังกริยา

(๓) จงนำคำหนากริยา คำหลังกริยา คำเชื่อมกริยา หรือคำกริยา-
นุเคราะห์ตัวใดตัวหนึ่งที่กำหนดให้เติมลงในประโยคต่อไปนี้ให้เหมาะสม เพื่อให้คำ
กริยาและข้อความที่ตอกันนั้นกลายเป็นกริยาลี

คำหนากริยา ไต่แก มา

คำหลังกริยา ไต่แก คู่ เสีย ออก

คำเชื่อมกริยา ไต่แก ให้

คำกริยานุเคราะห์ ไต่แก น่าจะ คงจะ ซิ ถูก เคย แล้ว อยู่แล้ว

๑. เขอ.....เตรียมตัวไว้ตั้งแต่เมื่อคืนนี้
๒. แม่เรียกเด็กรับไซ.....ช่วยทำกับข้าว
๓. เปิดฝากระป๋อง.....ที่.....
๔. วันนี้ค.....อยู่บ้าน
๕. อานนำ.....กอนคอยมากินข้าว
๖. เขอคงชอบเขา.....เขอจึงรับหมั้นโดยเร็ว
๗. ดูราย.....ตำรวจจับ

- ๘. เราจะดูหนึ่ง.....สนุกที่เดียว
- ๙. เขา.....ไปต่างประเทศมา.....
- ๑๐. ถ้ามเขา.....กอนดีกว่า

(๔) คำชี้แจง

มีคำกริยาอีกชนิดหนึ่ง เรียกว่า วิกตรรณกริยา กริยาพวกนี้ไม่มีเนื้อความสมบูรณ์ในตัวเอง ต้องอาศัยเนื้อความของบทที่ตามมาข้างท้าย (บทวิภक्तिการก) เข้าช่วย ซึ่งจะช่วยให้ประโยคนั้นๆ ได้ความครบบริบูรณ์ คำกริยาพวกนี้ได้แก่คำว่า เหมือน เป็น คลาย เเทา คือ

คำที่มาประกอบวิกตรรณกริยา มักเป็นคำนามหรือคำสรรพนาม เช่น เขาเป็นคนกล้าหาญ, คนที่ช่วยเหลือนั้นก็คือเขานั้นแหละ

ในบางกรณี อาจใช้คำกริยาวิเศษณ์บางคำมาประกอบวิกตรรณกริยาบ้าง เช่น หนังสือพระอภัยมณีเป็นยอดของกลอนนิทาน

จงใช้ความรู้ในเรื่องนี้ พิจารณาประโยคที่ประกอบด้วยกลุ่มคำวิกตรรณกริยาแล้วขีดเส้นใต้เฉพาะกริยาดังนั้น ๆ

- ๑. เขาเป็นนักกีฬายอดเยี่ยมของโรงเรียน
- ๒. การแสดงความคิดเห็นของแต่ละคน ไม่น่าจะคล้ายกันมากนัก
- ๓. เธอเสียใจจนเกือบจะเป็นบ้าอยู่แล้ว
- ๔. คนที่มารับคุณคงจะเป็นญาติของคุณละกระมัง
- ๕. หนาคาผู้หญิงคนนั้นคล้ายเพื่อนของเราคนหนึ่ง
- ๖. ค่าของน้ำใจไม่ควรจะเท่ากับค่าของน้ำเงิน
- ๗. การดำเนินชีวิตของเขาเกือบจะเหมือนพระเอกในนวนิยาย

๘. การดำเนินกิจการครั้งนี้คงไม่เหมือนกับคราวที่แล้ว
๙. ครูอาจารย์เท่ากับเป็นพ่อแม่คนที่สองของเรา
๑๐. พ่อแม่คือบุญนิยมบุคคลของลูก

(๕) จงนำตัวเลขของข้อความทางขวามือ มาใส่หน้าตัวอักษรของ
ข้อความทางซ้ายมือ เพื่อบอกให้ทราบว่า กริยาวดีในข้อความหนึ่ง ๆ มาจาก
คำกริยาชนิดใด

<u>กริยาวดี</u>	<u>ชนิดของคำกริยา</u>
..... ก. ขนทรายเข้าวัด	๑. อกรรมกริยา
..... ข. เป็นหนึ่งในวงการ	๒. สกรรมกริยา
..... ค. พลัดตกลงมา	๓. วิกรรมกริยา
..... ง. เหมือนพระมาโปรด	๔. กริยานุเคราะห์
..... จ. คงจะพอใจแล้ว	
..... ฉ. กำลังจะมาถึง	
..... ช. ควรรักษาตัวก่อน	
..... ซ. รักกันไว้เถิด	
..... ฌ. ดืมตาอ้าปาก	
..... ฎ. เท่ากับเซอเกลียดฉัน	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด ค.

(๑) ในข้อความต่อไปนี้ มีกลุ่มคำที่เป็นกริยาลืออยู่ ๑๐ กลุ่ม จงขีดเส้นใต้กลุ่มคำดังกล่าวให้ครบจำนวน

มีพี่น้องชาวเมืองเหนือห้าคน บวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ใค้สำเร็จเป็นพระอรหันต์คนขึ้นโสดาบัน ครั้นพระอรหันต์คนดับขันธไปแล้ว ก็เข้าสถิตอยู่ในพระพุทธรูป ๕ องค์ แสดงฤทธิ์ให้พระพุทธรูปลอยนำมาตามแม่น้ำทั้ง ๕ สาย ชาวบ้านชาวเมืองเห็นพระพุทธรูป บังเกิดความเลื่อมใสจึงอาราธนาให้ขึ้นสถิตตามวัดต่าง ๆ

(จากเรื่อง " ประวัติวัดเพชรสมุทรวรวิหาร วัดบ้านแหลม " ของ สมชาย พุ่มสอาด)

(๒) ประโยคต่อไปนี้ ประกอบด้วยกริยาลือที่เป็นคำกริยาล้วน ๆ

ก คำ

ตัวอย่าง เราชวนกันออกไปนั่งตากลมชมจันทร์ที่ระเบียง มีกริยาทั้งหมด ๒ คำ

- (...) ๑. เธอชอบเอาของคนอื่นมาเป็นของตนเอง
- (...) ๒. ใครจะไปเนรมิตให้ใครตามความต้องการ
- (...) ๓. เราหลับเข้ามาชวนเธอออกไปนั่งรถเที่ยว
- (...) ๔. เพื่อนยกเตียงโมแซ่เย็นออกมาให้กิน
- (...) ๕. แม่ครัวรีบดูขึ้นหุงหาอาหารใส่บาตรพระ
- (...) ๖. รถชนกันตะ แคงพลิกคว่ำตกจากขอบถนน
- (...) ๗. ฉันต้องขยับคุกกี้กระซางเขาขึ้นมาจากห้องรอง
- (...) ๘. เราหยุดรถตามทางไปหมู่บ้าน
- (...) ๙. แม่ครัวรีบหาเศษสตางคมาทอนให้ลูกค้า
- (...) ๑๐. เพื่อน ๆ ช่วยประคองคนเจ็บส่งโรงพยาบาล

(๓) มีกริยาวลีบางชนิด ประกอบด้วยคำกริยา ๒ คำ เป็นคำคู่กันบ้าง หรือตรงกันข้ามกันบ้าง แต่ละคำใช้ไม่ยวมกตามหลัง แสดงว่าเป็นคำซ้ำ ๒ คู่ เช่น
นั่ง ๆ นอน ๆ ก้ม ๆ เงย ๆ ฯลฯ

จงเลือกกริยาวลีจากกลุ่มคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างของ
ประโยคแต่ละประโยคให้เหมาะสม

- | | |
|-------------------|-------------------|
| ๑. เดิน ๆ หยุด ๆ | ๒. ทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ |
| ๓. ร้อง ๆ ร่ำ ๆ | ๔. ชีต ๆ เขียน ๆ |
| ๕. หลบ ๆ ซอน ๆ | ๖. คอม ๆ มอง |
| ๗. จก ๆ จอง ๆ | ๘. ชื่น ๆ ลง ๆ |
| ๙. ปวด ๆ เมื่อย ๆ | ๑๐. พุด ๆ คุย ๆ |
| ๑๑. แแบก ๆ หาม ๆ | ๑๒. ผลุบ ๆ โผล่ ๆ |

๑. ลูกออกไปดูซิว่าใครมา.....อยู่หน้าบ้านเรา
๒. เธออย่ามัวแต่.....อยู่จะถึงบ้านช้ากว่าที่ควร
๓. งานอื่นก็พอทำได้ แต่จะให้.....ฉันเห็นจะทำไม่ไหวแน่
๔. พอมีอายุมากเข้า รู้สึก.....ไปหมดทั้งตัวเลข
๕. ของใจแล้วรู้สึกเก็บเสียบ้าง อย่าไป.....อย่างนั้น
๖. นักมวยทั้งคู่ ต่างยืน.....กันอยู่กลางเวที
๗. เขาหยิบกระดาษมา.....อะไรสักครูหนึ่ง แล้วก็ส่งให้ฉันดู
๘. คนทุจริตมักจะทำอะไร.....ให้พ้นจากสายตาของคนอื่น
๙. ถ้าฉันมีความรู้อย่างคุณ ฉันคงไม่ต้องมา.....ให้คุณพูดถูกเช่นนี้
๑๐. ชะตาชีวิตของคนมักจะมี.....อย่างนี้เสมอ

(๔) จงเขียนเลข ๑ หน้าข้อความที่มีความหมายชั้นเดียว และเขียน
เลข ๒ หน้าข้อความที่มีความหมายสองชั้น

ตัวอย่าง

- (๑.) ก. อยากอาบน้ำร้อนอย่างนั้น เนื้อตัวจะพองหมด
- (๒.) ข. อาบน้ำร้อนก่อน เจาพี่เขาใจ
- ... ก. ชาวบ้านรวมใจกันสร้างสะพานข้ามคลอง
- ... ข. อยากไคญแทนคือยานอนหลับทับสิทธิ์
- ... ค. ร้านนี้มีลูกค้ามากคงซื้อง่ายขายคล่องกินะ
- ... ง. แม่คนนั้นขอสะพานให้เจาหนมหลายครั้งแล้ว
- ... จ. ของร้านโนนขายดีเป็นหน้าเททาที่เดียว
- ... ฉ. ก่อนจะหน้าเททาระวังดูระวังคนเขาจะเปี้ยก้าง
- ... ช. ทำนามนหลังคนรวยเร็วกว่าทำนาในฝันนา
- ... ซ. คำพูดเธอแทงใจคำเขาถนัดเลย
- ... ฅ. พอเขาโมโหเขาก็พาลข่มขู่ขวยยังงี้แหละ
- ... ฎ. ใจฉันนะอยากให้เขามาหมอบกราบคาบแก้วกับฉันคนเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด ง.

(๑) ในแต่ละข้อต่อไปนี้ มีกริยาลีเพียงกลุ่มเดียว จงขีดเส้นใต้กลุ่มคำ

คิงด้อม -

	<u>ตัวอย่าง</u>		
	<u>บัวใต้น้ำ</u>	<u>เก็บกักน้ำ</u>	<u>น้ำนมในบัว</u>
๑.	ขึ้นเหนือคลองไค	น้ำตกห้วยแก้ว	ประเทศเขตแดน
๒.	หนังสือวรรณกรรม	เรียบเรียงหนังสือ	คนเขียนหนังสือ
๓.	โรงงานทอผ้า	ตัดเย็บเสื้อผ้า	เสื้อผ้าสำเร็จรูป
๔.	ล้างมือก่อนเปิบ	ฝึกคืบฝึกสด	ชาวปลาอาหาร
๕.	ป่าดงพงพี	แม่น้ำลำคลอง	ยุแยงตะแคงรั่ว
๖.	เปิดการเจรจา	โหดร้ายทารุณ	ยากเย็นเข็ญใจ
๗.	ถูกขังขามขี้	ขี้ขี้ไล่ไล่ส่ง	หัวบ้านหัวเมือง
๘.	หน้าใหญ่ใจโต	ชาวบานรานตลาด	ลมดุกดุกกลาน
๙.	ทาสน้ำเงิน	ถ่านไฟเผา	ทอคสะพาน
๑๐.	ขมื่นกับขุน	คอรองราคา	ขนมจีนน้ำยา

(๒) กริยาลีบางชนิดทำหน้าที่อย่างค่านามได้ เรียกว่ากริยาสภาวมาลากริยาลีชนิดนี้ทำหน้าที่เป็นบทประธาน และเป็นบทกรรม ของประโยคยกตัวอย่าง

บทประธาน เช่น เดินข้ามถนน ของระว่างรถทางค่านซ้ายมือและขวามือ

บทกรรม เช่น เธอรู้จักใช้เงินอย่างประหยัด เธอจึงมีฐานะมั่นคง

จากประโยคต่อไปนี้ จงเขียนหน้าที่ของกริยาสภาวมาลา ลงในช่องว่างหน้า

ตัวเลขของแต่ละข้อ

.... ๑. ฉันชอบออกกำลังกายทุกเช้า

แบบฝึกหัด ข.

- (๑) (ว) ๑. (ก) ๒. (ก) ๓.
 (ว) ๔. (ว) ๕. (ก) ๖.
 (ว) ๗. (ว) ๘. (ก) ๙.
 (ก) ๑๐.

(๒) ก. ข.

คำหน้า กริยา	คำกริยา แท้	คำหลัง กริยา	คำกริยานุเคราะห์ หน้ากริยา	คำกริยา แท้	คำกริยานุเคราะห์ หลังกริยา
ไป	เยี่ยม	-	คงจะ	มา	-
มา	ช่วย	-	ต้อง	บอก	ชี้
-	อวน	ขึ้น	กำลังจะ	ไป	อยู่แล้ว
มา	คิด	ดู	กำลัง	เดิน	-
มา	หา	-	น่าจะ	รู้	-
-	ถอด	ออก	จะ	ฟัง	อยู่แล้ว
-	นอม	ดง	ถูก	ตี	-
มา	ยก	ดง	เคย	ไป	แล้ว
-	เท	ออก	ยอม	แสวงหา	-
ไป	เรียก	มา	อย่า	คิด	ชี้

- (๓) ๑. น่าจะ ๒. มา ๓. ออก, ชี้
 ๒. คงจะ ๕. เสีย ๖. อยู่แล้ว
 ๗. ถูก ๘. ให้ ๙. เคย, แล้ว
 ๑๐. ดู

- (๔)
๑. เป็นนักกีฬายอดเยี่ยม
 ๒. ไม่น่าจะคล้ายกันมาก
 ๓. เกือบจะเป็นบ้าอยู่แล้ว
 ๔. คงจะเป็นญาติของคุณ
 ๕. คล้ายเพื่อนของเรา
 ๖. ไม่ควรจะเท่ากับ
 ๗. เกือบจะเหมือน
 ๘. คงไม่เหมือน
 ๙. เท่ากับพ่อแม่
 ๑๐. คือปู่ชื่อนี้บุคคล

- (๕)
- | | | | | | |
|---|----|-----|----|---|----|
| ๒ | ก. | ... | ข. | ๑ | ค. |
| ๓ | ง. | ... | จ. | ๔ | ฉ. |
| ๔ | ช. | ... | ช. | ๕ | ฉ. |
| ๑ | ญ. | | | | |

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แบบฝึกหัด ค.

- (๑)
- | | |
|-----------------------------|---|
| ๑. มีพี่น้องชาวเมืองเหนือ | ๒. บวชเป็นพระภิกษุ |
| ๓. ไต่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ | ๔. คัมภีร์ไปแล้ว |
| ๕. เข้าสถิตอยู่ในพระพุทธรูป | ๖. แสดงฤทธิ์ให้พระพุทธรูป |
| ๗. ลอยน้ำมาตามแม่น้ำ | ๘. เป็นพระพุทธรูป |
| ๙. บังเกิดความเลื่อมใส | ๑๐. จึงอาราธนาให้ขึ้นสถิตอยู่ตาม
วัดต่าง ๆ |
- (๒)
- | | |
|-----------|------------|
| (๕ คำ) ๑. | (๕ คำ) ๒. |
| (๔ คำ) ๓. | (๕ คำ) ๔. |
| (๖ คำ) ๕. | (๕ คำ) ๖. |
| (๗ คำ) ๗. | (๓ คำ) ๘. |
| (๕ คำ) ๙. | (๓ คำ) ๑๐. |
- (๓)
- | | |
|------------------|-------------------|
| ๑. ค่อม ๆ มอง ๆ | ๒. เค้น ๆ หยด ๆ |
| ๓. แบก ๆ หาม ๆ | ๔. ปวด ๆ เมื่อย ๆ |
| ๕. หึ่ง ๆ ขวาง ๆ | ๖. จด ๆ จ้อง ๆ |
| ๗. ชีต ๆ เขียน ๆ | ๘. หลบ ๆ ซอน ๆ |
| ๙. ร้อง ๆ รำ ๆ | ๑๐. ขึ้น ๆ ลง ๆ |
- (๔)
- | | |
|-------|-------|
| ๑. ก. | ๒. ข. |
| ๑. ก. | ๒. ง. |
| ๑. จ. | ๑. ฉ. |
| ๑. ข. | ๒. ช. |
| ๑. ฉ. | ๒. ญ. |

แบบฝึกหัด ง.

- (๑)
- | | | | |
|----|------------------------|-----|---------------------------|
| ๑. | <u>ขึ้นเหนือดงไถ่</u> | ๒. | <u>เรียบเรียงหนังสือ</u> |
| ๓. | <u>ตัดเย็บเสื้อผ้า</u> | ๔. | <u>ล้างมือก่อนเข้านอน</u> |
| ๕. | <u>ขยี้แยะตะแคงวัว</u> | ๖. | <u>เปิดการเจรจา</u> |
| ๗. | <u>ขับไล่ไสส่ง</u> | ๘. | <u>ดมลูกคลูกหลาน</u> |
| ๙. | <u>ทอดสะพาน</u> | ๑๐. | <u>ทอดรองราคา</u> |
- (๒)
- | | | | |
|----|----------|-----|----------|
| ๑. | บทกรรม | ๒. | บทกรรม |
| ๓. | บทประธาน | ๔. | บทกรรม |
| ๕. | บทประธาน | ๖. | บทกรรม |
| ๗. | บทกรรม | ๘. | บทประธาน |
| ๙. | บทกรรม | ๑๐. | บทประธาน |
- (๓)
- | | | | |
|----|----|----|----|
| ๑. | ก. | ๑. | ข. |
| ๒. | ค. | ๒. | ง. |
| ๓. | จ. | ๓. | ฉ. |
| ๔. | ช. | ๔. | ซ. |
| ๕. | ณ. | ๕. | ญ. |

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดเรื่องวิเศษณ์วิ

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. บอกชนิดของคำวิเศษณ์ที่เป็นวิเศษณ์วิได้
๒. นำวลีที่ขาดไปมาเติมให้เป็นสำนวนไทยที่สมบูรณ์ได้
๓. เลือกคำวิเศษณ์มาเติมลงในช่องว่างให้เป็นวิเศษณ์วิได้อย่างเหมาะสม
๔. บอกไวยากรณ์ไทยกลุ่มใดเป็นวิเศษณ์วิ
๕. นำคำวิเศษณ์มาแต่งเป็นวิเศษณ์วิได้
๖. แยกกลุ่มคำที่เป็นวิเศษณ์วิออกจากกลุ่มคำอื่นได้อย่างถูกต้อง
๗. บอกหน้าที่ของวิเศษณ์วิได้
๘. แยกความหมายของวิเศษณ์วิที่นำมาได้อย่างถูกต้อง
๙. แต่งประโยคควยวิเศษณ์วิบอกกาลได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

คำวิเศษณ์คือคำจำพวกที่ใช้ประกอบคำอื่น ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ด้วยกัน ให้มีเนื้อความแปลกออกไป เช่น มาเร็ว, ไกรบ้าง, เดินช้า โง่มาก ฯลฯ คำ เร็ว, บ้าง, ช้า, มาก เป็นคำวิเศษณ์ เมื่อนำคำอื่น ๆ มาต่อท้าย คำวิเศษณ์ เป็นวลีที่ยาวขึ้น และมีความหมายเพิ่มขึ้น จะเป็นวิเศษณ์วลี เช่น หลอนขี้มหวานระรื่น วลี " หวานระรื่น " เป็นวิเศษณ์วลี

จงทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

แบบฝึกหัด ก.

(๑) วิเศษณ์วลี เป็นกลุ่มคำที่นำด้วยคำวิเศษณ์ชนิดต่าง ๆ

จงนำตัวเลขทางขวามือมาใส่หน้าตัวอักษรที่มีข้อความประกอบด้วยวิเศษณ์วลีให้ถูกต้องกับชนิดของคำวิเศษณ์นั้น ๆ

หมวด ก.

<u>วิเศษณ์วลี</u>	<u>ชนิดของคำวิเศษณ์</u>
... ก. เธอเรียน <u>เก่งที่สุดในชั้น</u>	๑. คำวิเศษณ์บอกลักษณะ
... ข. เขาเดินทาง <u>ขึ้นเหนือเป็นประจำ</u>	๒. คำวิเศษณ์บอกกาลเวลา
... ค. โลกมี <u>ลักษณะกลมเหมือนผลส้ม</u>	๓. คำวิเศษณ์บอกสถานที่
... ง. ฉันไป <u>หาขายตอนเที่ยงวานนี้</u>	
... จ. <u>ของนั้นอยู่ไกลแค่มือเอื้อม</u>	
... ฉ. เราจะไป <u>เที่ยวสวนคุณป่า</u>	
<u>เวลายาววันอาทิตย์</u>	

วิเคราะห์

- ... ข. ตลาดอยู่ไกลจากบ้านมากไหม
 ... ข. เชิญเขามาขงในบานก่อนเกิดขอรับ
 ... ฉ. เด็กคนนี้จะไคค้ตอไปภายนอก
 ... ญ. ช่วยปรุงน้ำแกงใหม่มีรสกลมกลอมกว่านี้หนอย

หมวด ข.วิเคราะห์ชนิดของคำวิเคราะห์

- | | |
|---|---------------------------------|
| ... ก. <u>ไม่มีใครทำได้ แต่เราทำได้</u>
<u>แน่นอนที่สุด</u> | ๑. คำวิเคราะห์บอกจำนวน |
| ... ข. <u>ทำอย่างไรนะ ลูกเราถึงจะเรียน</u>
<u>เก่งกับเขาบ้าง</u> | ๒. คำวิเคราะห์บอกกำหนดแน่นอน |
| ... ค. <u>ห้องนี้มีเขาของมากมายจริง</u> | ๓. คำวิเคราะห์บอกกำหนดไม่แน่นอน |
| ... ง. <u>เขาไม่ได้เชิญพวกเรา เธอจะไป</u>
<u>ทำไมกัน</u> | ๔. คำวิเคราะห์บอกคำถาม |
| ... จ. <u>เขานอนน้อยเกินไป จึงนั่งหลับที่</u>
<u>โต๊ะทำงาน</u> | |
| ... ฉ. <u>เป็นสิทธิของฉัน ฉันจะทำอะไรก็ได้</u> | |
| ... ช. <u>แม่ไม่เห็นคนทั้งหลายทั้งปวงเขา</u>
<u>เหมือนแก</u> | |
| ... ซ. <u>พี่จะไปที่ไหนมาบ้าง ก็เป็นเรื่องของพี่</u> | |
| ... ฅ. <u>นายอยูบ้านหลังไหนเล่าจะ</u> | |
| ... ฎ. <u>แต่งตัวอย่างนั้นแหละ สวยน่ารักก็</u> | |

หมวด ก.

วิเศษคดี

ชนิดของคำวิเศษณ์

- ... ก. ครับเจ้านาย ผมจะไปเดี๋ยวนี้
- ... ข. เขาไปโดยไม่ว่าไม่ลา
- ... ค. อาหารอร่อยแฉะ เจ้าคะทาน
- ... ง. คุณต้องได้รับข่าวร้ายอย่างที่คาดไม่ถึง
- ... จ. สายสร้อยเส้นนี้ราคามากซึ่งไม่อาจ
ประมาณได้
- ... ฉ. เสพระบารมีปกเกล้า ๆ เกล้า -
กระหม่อมสุขสบายดี
- ... ช. เขาคิดเสียใจไม่ค่อยจะถูก
- ... ซ. เราพยายามขจัดสิ่งบกพร่องอื่นไม่ให้
ปรารณา
- ... ฅ. เธอคงจะรุนแรงการสอนในไม่ซา
- ... ฎ. ความดี ความ ดี ความ ดี จะปิดจะป้องคง

- ๑. คำวิเศษณ์ แสดงการ
ตอบรับหรือตอบโต้
- ๒. คำวิเศษณ์บอกความ
ปฏิเสธ
- ๓. คำวิเศษณ์ใช้ขยาย
วิเศษณ์ซึ่งปรากฏอยู่
ข้างหน้า

(๒) จงเติมวลีที่ขาดไป เพื่อให้สำนวนไทยต่อไปนี้สมบูรณ์

- ก. ประเภทมีเสียงสัมผัส
 - ๑. โลกนี้กว้างใหญ่ เสียจริง
 - ๒. ลูกชายของ เขาข้างเป็นคนกล้าหาญ เหนือเกิน
 - ๓. เธอไม่เขาเป็นคนโง่เขลา เลย
 - ๔. ผู้หญิงคนนั้นได้เสียสิ่งคุณค่า จริง
 - ๕. เราไปเที่ยวกับเขาอย่างเพริศเพลิน โดยทั่วหน้า

ข. ประเภทไม่มีเสียงสัมผัส

- ๑. ลุก ๆ ขอบนำเรื่องเคียดเคี้ยว.....มาสู่พ่อแม่
- ๒. สองครอบครัวนี้สนิทสนมกันจนรู้คนลึก.....กันดี
- ๓. เขาประสบความสำเร็จอย่างรุนแรง จึงกลายเป็นคนคุ่มดี.....
อย่างทีเห็น
- ๔. ฉันถือว่าสิบเบี้ย.....ฉันทองคำเอาไวก่อน
- ๕. วันนี้รู้สึกคร่ำฟ่า.....เธอมาหาฉันถึงบ้านได้

(๓) ในแต่ละข้อ จะมีคำวิเศษณ์ให้เลือก ๓ คำ จงเลือกคำที่
เหมาะสมคำใดคำหนึ่งมาเติมลงในช่องว่าง เพื่อให้ข้อความที่ขีดเส้นใต้ทั้งหมด
เป็นวิเศษณ์ดี

ตัวอย่าง แม่สาวใช้คลาน กระตวมกระเต๋ยม อยู่ในห้องรับแขก

(กระเตาะกระตะ, กระตวมกระเต๋ยม, กระตุงกระตัง)

- ๑. ทาทางของหลอน.....ฉิบขรรมคา (ละล้าละลั้ง, ลูกลี้ลูกลน
ละล้าละลั้ง)
- ๒. การทำอะไร.....เกินไป อาจเป็นผลเสียต่อตัวเอง (ประจบ
ประแจง, ประจอบประแจ, ประเจ็ดประเจ้อ)
- ๓. คนใจคำ.....เท่านั้น ที่จะทำเธอไคลงคอ (อำมหิต, อามรรมิ
อุกฉกรรจ์)
- ๔. แววดำ.....ของเธอ บอกถึงความมีเมตตาจิต (ออนเปี้ยก,
ออนโยน, ออนหวาน)
- ๕. เรื่องอะไร.....เพียงไหน ก็รู้กันแล้วทุกคน (คี่ชั่ว, มัวหมอง,
เคื่อครอน)

๖. คน ๆ นี้ คง.....ขอเชออย่างมาก (สนิทสนม, สลัดสำคัญ, สมน้ำหน้า)
๗. เสียงโตะ.....มาทางทนายบ้าน (กึกก้อง, กิ่งก้าง, เกรียวกราว)
๘. แมคนั้นมาหนึ่ง.....อยู่ที่ท่าไม้ (บันจิมบันเจอ, ประดักประเดิด, บ้า ๆ เปอ ๆ)
๙. กรรมของเราที่มีลูกโง่เขลา.....กว่าเขาอื่น (เบาเต็ง, เบาบาง, เบาปัญญา)
๑๐. วันนี้เธอแต่งตัวอย่าง.....เพื่อเขา (พิศพิถัน, พิรีพิไร, พิลึกพิลั่น)

(๔) จงขีดเส้นใต้เฉพาะสำนวนคำที่เป็นวิเศษณ์วลีในแต่ละข้อเพียง

กลุ่มเคียว

- | | | |
|--------------------|-----------------|--------------------|
| ๑. มีคหน้าตาลาย | รักใครชอบพอ | เอาบางร่างน้อย |
| ๒. อุณหภูมิฝ้าก้าง | อดหยากปากแห้ง | เก็บหอมรอมริบ |
| ๓. ออกเขาออกเรา | อกใหม่ไสซม | โอเออิหารราย |
| ๔. หวานนอกขมใน | หัวกายท่ายเกย | หมคเขี้ยวหมคงา |
| ๕. เสียงคูปุ่ลือ | สุดหลาฟ้าเขี้ยว | สิ้นไส้สิ้นพุง |
| ๖. รมโพธิ์รมไทร | ยากจนชนแดน | ภูตผีปีศาจ |
| ๗. พระอิฐพระปูน | ปีกกล้าขาแข็ง | เปรี้ยวหวานมันเค็ม |
| ๘. เบี่ยนอยทอยน้อย | รอยสีพันอย่าง | เนื่อถอยกระหงความ |
| ๙. ทนคคปลายตรง | ติดหน้าตามหลัง | ตัดของน้อยพอตัว |
| ๑๐. ฐเห็นเป็นใจ | ชুবดมตรอมใจ | เจ้าก็เจ้าการ |

(๕) จงนำคำวิเศษณ์ที่ขึ้นด้วยคำ " กระจ " มาแต่งเป็น
วิเศษณ์สี่ สัก ๕ วลี

ตัวอย่างเช่น กระจทบกระจเทือน แต่งเป็น กระจทบกระจเทือนใจมาก

๑. กระจ.....
๒. กระจ.....
๓. กระจ.....
๔. กระจ.....
๕. กระจ.....

แบบฝึกหัด ข.

(๑) ในแต่ละบรรทัดอาจมีวิเศษณ์สี่มากกว่า ๑ กลมคำ จงขีด
เส้นใต้กลมคำดังกล่าวให้ครบทั้ง ๑๐ กลมคำ

๑. ชาวพรายขวาง- จอมสวาหนานู- วายเวียนวนปนกันไป
สี่สำอาง บังอร
๒. งามเรืองเรือเนื้อ- รวดเร็วจริงยิ่งอย่าง- ทุกซึ้งเจ้าเศร้าเสียดาย
สองสี่ ลม
๓. อิ่มทุกซึ้งมธุรสนา โไฟเราะเพราะกังวาน ชายใดในแผ่นดิน
๔. ลวนหลายหลากมาก- งามชคชอยลอยหลังสินธุ์ ให้อีกครีกกรีนโครม
ภาษา
๕. หอมชวยรวยตามลม เกลือบเคลนเห็นคล้ายมา สนั่นกองซ่องเสียงหวาน
๖. งามพริ้มยิ้มแย้มพราย ยลมีจนาสารพินมี คิคอนงคองคเฮอร์

(๒) จงนำตัวเลขทางขวามือไปใส่หน้าตัวอักษรของประโยค
ทางซ้ายมือเพื่อบอกหน้าที่ของวิเศษณ์นั้น ๆ อย่างถูกต้อง

<u>วิเศษณ์</u>	<u>หน้าที่ของวิเศษณ์</u>
... ก. ลูกเขา <u>เรียบรอยทั้ง</u> ตอหนา <u>และ</u> ลับหลัง	๑. ทำหน้าที่ประกอบคำนาม ข้างหนา
... ข. แมคาบึง <u>เนื้อคืบ ๆ</u> <u>ลึก ๆ</u> อย่างนั้น ฉันทินไม้ไค้	๒. ทำหน้าที่ประกอบคำ สรรพนามที่อยู่ข้างหนา
... ค. มีอะไรใหม่ <u>ที่</u> ไหน <u>เธอ</u> รู <u>ก่อน</u> ฉันทุกที	๓. ทำหน้าที่ประกอบคำกริยา ที่อยู่ข้างหนา
... ง. ลูกคนนี้เอา <u>แต่</u> เรื่อง <u>รอนกรอน</u> ใจมาให้	๔. ทำหน้าที่ประกอบคำ วิเศษณ์ที่อยู่ข้างหนา
... จ. <u>ลุง</u> ทำงานหนัก <u>เกิน</u> ไปแล้ว <u>ไป</u> พักผ่อน <u>เสีย</u> เถอะ	๕. ทำหน้าที่เป็นกริยากรรม- ยอยของประโยค
... ฉ. พอ <u>พูด</u> จบ <u>ก็มี</u> เสียง <u>หัวเราะ</u> คึกคัก <u>ดัง</u> ขึ้น	
... ช. <u>ชนม</u> มี <u>รส</u> ร่อย <u>นารับ</u> ประทาน <u>มาก</u>	
... ซ. <u>รถ</u> แล่น <u>ไป</u> ตาม <u>เนิน</u> เขา <u>สูง ๆ</u> <u>ต่ำ ๆ</u> <u>ตลอด</u> ทาง	
... ฅ. <u>ละมุด</u> ลูก <u>นี้</u> เฝ้า <u>จน</u> ตอง <u>คาย</u> ทิ้ง	
... ฎ. คน ๆ <u>นี้</u> มี <u>อะไร</u> ที่ <u>พิลึก</u> อยู่ <u>เหมือน</u> กัน	

(๓) จงใส่เลข ๑ หน้าข้อความที่มีวิเศษณ์มีความหมายชั้น
เดียว และใส่เลข ๒ หน้าข้อความที่มีวิเศษณ์มีความหมายเป็น ๒ ชั้น

ยกตัวอย่าง

- (๑) ก. เราไม่ทราบว่าที่ตรงไหนเป็นที่สุดชอบฟ้าจริง ๆ หรือลูก
 (๒) ข. เธอจะอยู่ที่ไค้ ฉันทักจะตามคนหาเธอไปจนสุดชอบฟ้าที่เดียว

- (...) ก. อย่าเชื่อเขามากนัก คนร้อยล้นพันค่านะเชื่อไม่ได้
- (...) ข. มัวแต่ทำอะไรซักซำยี่คยาคอยู่นั้นแหละ เราเลยไปไม่ทันเขา
- (...) ค. ตามนึกเค็ยวซีแจงเสี่ยละเอ็ยคคออไปเลย
- (...) ง. เซอหะ อายยังน้อย อย่าทำแกคคคไปนั้กเลย
- (...) จ. พวกเราช่วยกันคู้วี่ว่า พวกเข็ยว ๆ แคง ๆ กลุ่มนั้น มีพวกเราหรือเปลา
- (...) ฉ. บรรดาชายกวาดชวี่ถึงหลอนวว่า หลอนเป็นสาวไวไฟของยุคปัจจุบัน
- (...) ช. เสื้อผาพวกนี้เกาจนใส่ไม่ได้ เราเลยตองหั้ง
- (...) ซ. ลูกนอกคอกอย่างแก ฉับเห็นจะเล็ยงไม่ได้
- (...) ฅ. หลานหอบอมลูกกวาดเข็ยว ๆ แคง ๆ อยู่เสมอ
- (...) ฉ. แจกนั้บนี้ถึงเวอฉั้เกาดายครามนะคุณ

(๔) จงกาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าขอที่มีกลุ่มคำเป็นวิเศษณ์ดีทั้ง ๓
กลุ่มคำ และกาเครื่องหมาย X ลงหน้าขอที่มีกลุ่มคำเป็นวิเศษณ์ดีไม่ครบทั้ง ๓ กลุ่มคำ

...	๑.	เข็มเข็งไวคอง	กว้างขวางดี	ทันอกทันใจ
...	๒.	งายคายจริง ๆ	คล้ายคล้ายคลา	ชายหน้าจะคาย
...	๓.	คกแคงสวยาม	จะไปข้างไหน	บ้านินไปได้
...	๔.	ถืออยู่ในมือ	ซึ่คเข็ยวกวาเกา	เค็คเค็ยวที่สุค
...	๕.	เค็ครอนถึงใจ	ยอมเขยราคา	ลำเล็ศกวาไกร
...	๖.	ไฟเราะเพราะพริ้ง	กล้าหาญสมชาย	สืบสาวราวเรื่อง
...	๗.	นุคคองเป็นยองโย	อลหมานไปหมค	แหลคเหลวทุกอยง
...	๘.	จึคซึคไม่เป็นรส	นุคฉาคบาดค	คคเค็ยวไปมา
...	๙.	เห็นบแนมควยค้ำพุด	อ่าอั้งอยู่เป็นครุ	เกร็ยวกราวฉาวโฉ
...	๑๐.	เย็ยมเย็ยนเช็ยอนฟูง	ครายเหล็ยเกิน	แกชราไปมจก

(๕) จงนำวิเศษณ์วลีบอกกาลต่อไปนี้ไปแต่งเป็นประโยคสั้น ๆ แล้วขีด

เส้นใต้เฉพาะวิเศษณ์วลีให้ชัดเจน

- ก. ตอนเที่ยงของวันที่ ๑ มกราคม
 ข. วันศุกร์ที่จะถึงนี้
 ค. สองเดือนมาแล้ว
 ง. อีกปีเดียวเท่านั้น
 จ. วันจันทร์หน้า

- ก.
 ข.
 ค.
 ง.
 จ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำตอบ
แบบฝึกหัดเรื่องวิเศษณ์วลี

แบบฝึกหัด ก.

(๑) หมวด ก.

๑. ก.

๓. ข.

๑. ก.

๒. ง.

๓. จ.

๒. น.

๓. ช.

๓. ข.

๒. ฉ.

๑. ญ.

หมวด ข.

๒. ก.

๔. ข.

๑. ก.

๔. ง.

๑. จ.

๑. น.

๑. ช.

๓. ข.

๔. ฉ.

๒. ญ.

หมวด ก.

๑. ก.

๒. ข.

๑. ก.

๓. ง.

๓. จ.

๑. น.

๒. ช.

๓. ข.

๒. ฉ.

๒. ญ.

(๒)

ก. ๑. ไพศาล

๒. ชำนาญ

๓. เบบัญญา

๔. บากกา

๕. เจริญใจ

ข. ๑. รอนใจ

๒. หนาวาง

๓. คุ้มภัย

๔. ไกลมือ

๕. คุ้มฝน

- (๓)
- | | |
|-----------------|-------------------|
| ๑. ลูกสี่ลูกกลน | ๒. ประเจีจประเจ้อ |
| ๓. อ่ามหิต | ๔. ออนโยน |
| ๕. คีชั่ว | ๖. สลักสำคัญ |
| ๗. เกรียวกราว | ๘. บั้นจิมบั้นเจอ |
| ๙. เบบัญญา | ๑๐. พิถีพิถัน |

- (๔)
- | | |
|------------------------------|-------------------------|
| ๑. <u>มีคหน้าตาลาย</u> | ๒. <u>อุณหนาผาคัง</u> |
| ๓. <u>โอเอวิหารราย</u> | ๔. <u>หวานนอกชมใน</u> |
| ๕. <u>สุคหลาฟ้าเขียว</u> | ๖. <u>ขากจนชนแคน</u> |
| ๗. <u>เปรี้ยวหวานมันเค็ม</u> | ๘. <u>รอยสีฟันอย่าง</u> |
| ๙. <u>ทนคคปลายตรง</u> | ๑๐. <u>ซุบผอมทรอมใจ</u> |

(๕) ตัวอย่างการแต่งวิเศษฉวีลี

- | | |
|-----------------------------------|----------------------------------|
| ๑. <u>กระดัมกระสายอยู่เป็นนาน</u> | ๒. <u>กระจุกกระจายไปทั้งห้อง</u> |
| ๓. <u>กระปรีกระเปราขึ้นมาก</u> | ๔. <u>กระคางกรมคองกว่าเพื่อน</u> |
| ๕. <u>กระหัดกระหอมมาบอกชาว</u> | |

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด ข.

๑. ชาวพรายขวงสี่ลำอาจ
๒. งามเรือเรือเนื้อสองสี่ รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม
๓. ไพเราะเพราะกังวาน
๔. ล้วนหลายหลากมากภาษา งานชคชอยชอยหลังสินธุ
๕. หอมชวยรวยตามลม เคลือบเคลนเห็นคล้ายมา สนนกของของเฮียงหวาน
๖. งามพริ้มยิ้มแย้มพราย

- (๒) ... ก. ... ข. ... ค.
 ... ง. ... จ. ... ฉ.
 ... ช. ... ซ. ... ฅ.
 ... ญ.

- (๓) (...๑) ก. (...๑) ข. (...๑) ค.
 (...๒) ง. (...๒) จ. (...๒) ฉ.
 (...๓) ช. (...๓) ซ. (...๓) ฅ.
 (...๔) ญ.

- (๔) ... ๑. ... ๒. ... ๓.
 ... ๔. ... ๕. ... ๖.
 ... ๗. ... ๘. ... ๙.
 ... ๑๐.

(๕) ตัวอย่างการแต่งประโยค

- ก. ฉันจัดงานปีใหม่ตอนเที่ยงของวันที่ ๑ มกราคม
- ข. คุณแม่จะมารับวันศุกร์ที่จะถึงนี้
- ค. เราไม่ได้ไปบ้านคุณย่าสองเดือนมาแล้ว
- ง. อีกปีเดียวเท่านั้น เขาก็จะเป็นฝั่งเป็นผ้าแล้ว
- จ. วันจันทร์หน้า เธอจะไปสมัครงานที่ธนาคาร

แบบฝึกหัดเรื่องบุพบทวิ

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. เลือกคำบุพบทมาเติมลงในสำนวนไทยได้
๒. บอกได้ว่า กลุ่มคำใดในสำนวนไทยเป็นบุพบทวิ
๓. เลือกบุพบทวิที่เหมาะสมมาเติมลงในช่องว่างได้
๔. บอกประเภทของคำบุพบทที่ประกอบกันเป็นบุพบทวิได้
๕. แยกกลุ่มคำที่เป็นบุพบทวิออกจากข้อความได้
๖. ยกตัวอย่างบุพบทวิที่ไรตามคำฟังได้
๗. ใช้บุพบทวิประกอบเข้าในประโยคได้
๘. บอกหน้าที่ของบุพบทวิได้
๙. นำคำที่กำหนดให้ไปแต่ง เป็นบุพบทวิได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

คำบุพบทคือคำนำหน้าบท อาจนำหน้าคำนาม คำสรรพนาม หรือกริยาสภาวะ มาลา เพื่อบอกตำแหน่งของคำเหล่านั้น ตัวอย่างของคำบุพบทได้แก่ คำ แก่ คว้ย กับ ของ เพื่อ ตั้งแต่ จาก เกือบ ทั้งสิ้น เป็นต้น เมื่อนำคำชนิดอื่นมาตามหลังคำบุพบท เกิดเป็นกลุ่มคำ เราเรียกกลุ่มคำที่มีบุพบทนำหน้าว่า บุพบทวลี บุพบทวลีบางกลุ่มใช้ ทำหน้าที่อย่างคำวิเศษณ์ได้

จงทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

แบบฝึกหัด ก.

(๑) จงหาคำบุพบทมาเติมลงในสำนวนไทยต่อไปนี้

- | | |
|-----------------------|-----------------------------------|
| ๑.เกลือกินทาง | ๒. ไซ้.....หิน |
| ๓. กินน้ำ.....ศอก | ๔. เขา.....ออก..... |
| ๕. สวย.....รูป | ๖. น้ำกลิ้ง.....ใบไม้ |
| ๗. ชุด...ปาก ถาก...ตา | ๘. งมเข็ม.....มหาสมุทร |
| ๘.รอดฝั่ง | ๑๐. กินอยู่...ปาก อยากอยู่...ท้อง |

(๒) จงขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่เป็นบุพบทวลีในสำนวนไทยต่อไปนี้

ตัวอย่าง เขาตามตรอก ออกตามประตู

- | | |
|----------------------|-------------------------|
| ๑. ทำนายนหลังคน | ๒. ตีเรือทั้งไกลน |
| ๓. ลูกไก่อยู่ในกำมือ | ๔. วิตเล็ดคกับปู |
| ๕. ยืนแกวให้แกวานร | ๖. ไม้ไกลฝั่ง |
| ๗. เทศนาตามเนื้อผ้า | ๘. หมองูตายเพราะงู |
| ๘. หากินตามชายเพื่อย | ๑๐. เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน |

<u>บพบทวลี</u>	<u>ประเภทของคำบพบท</u>
... ง. <u>ที่นี้เปิดเฉพาะวันหยุดราชการ</u>	๔. บพบทนำหน้าบพบทเวลา
... จ. <u>นางพยาบาลยื่นข้างเตียงคนไข</u>	๕. บพบทนำหน้าบพบทสถานที่
... ฉ. <u>อหิวาตกโรคติดต่อทางอาหารและน้ำดื่ม</u>	๖. บพบทนำหน้าบพบทประมาณ
... ช. <u>เพื่อนไปหาฉันเมื่อเดือนที่แล้ว</u>	
... ซ. <u>หนังสือเล่มนี้ของเขอดีไหม</u>	
... ฅ. <u>เขาทำงานด้วยความซื่อสัตย์</u>	
... ฉ. <u>กล้วยไม้ป่าบานอยู่เหนือคาคบไม้</u>	

แบบฝึกหัด ข.

(๑) จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วขีดเส้นใต้กลุ่มคำที่เป็นบพบทวลี
ให้ได้ครบทั้ง ๑๐ กลุ่มคำ

ห่างจากฐานทัพอเมริกันในประเทศไทยไป ๒,๕๐๐ ไมล์ ตรงใจกลางมหาสมุทรอินเดีย มีหมู่เกาะปะการังเล็กๆ ชื่อ " เคโอการ์เซียร์ " ซึ่งเป็นที่ก่อให้เกิดการแข่งขันกันสร้างพลังกองทัพระหว่างสองมหาอำนาจ ประเทศตามชายฝั่งรอบๆ มหาสมุทร คือผู้ส่งวัตถุดิบและน้ำมัน-แก๊สสหรัฐอเมริกา และทั่วโลกมากกว่าครึ่ง สหรัฐอเมริกายังคงความเป็นหนึ่งในการแสดงพลังทัพเรือในแถบนี้ ถ้าจะเทียบกับกำลังของรัสเซีย

(จากเรื่อง " มหาสมุทรอินเดียของใคร " หนังสือศตวรรษ ๒๐ ฉบับ
 เดือนตุลาคม ๒๕๑๗)

(๒) คำชี้แจง

กลุ่มคำที่เป็นบทพหวลีบางกลุ่มอาจใช้ตามลำพังได้ เช่น ในห้วงอากาศ, จากรัสเซียบุบผวยรัก เป็นชื่อหนังสือ และชื่อภาพยนตร์ตามลำดับ แต่ในบางกลุ่มคำ เรานำมาใช้ประกอบอยู่ในประโยค เพื่อบอกตำแหน่งของคำที่อยู่ข้างหน้าของคำ บพพทนั้น เช่น เขาว่ายน้ำในคลองหน้าบ้าน เป็นต้น มีพหวลีอีกเป็นจำนวนมาก ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหนึ่งถึงกลาวมาแล้ว

จงพิจารณาจากข้อความหรือประโยคต่อไปนี้ แล้วเขียนอักษรย่อ ด
หน้าข้อความที่มีพหวลีใช้เป็นหัวข้อโดยลำพัง และเขียนอักษรย่อ ป. หน้าขอ
ความที่มีพหวลีประกอบอยู่ในประโยค

- ๑. นกเกาะบนกิ่งไม้
- ๒. ทอหน้าฝน ชาวนาจึงจะปลูกข้าว
- ๓. ไกลกังวล
- ๔. เขามาจากนครศรีธรรมราช
- ๕. แด่คุณครูควยควงใจ
- ๖. ในแคววงแห่งสันติสุข
- ๗. รถชนกันตรงทางโค้ง
- ๘. สุรมกาสาวพัสดร์
- ๙. เฉพาะพนักงานของบริษัท
- ๑๐. ใต้ทะเล ๒๐,๐๐๐ โยชน์
- ๑๑. รองเท้าคู่นี้ซ่อมราว ๑ อาทิตย์
- ๑๒. บนดินแดนคืนไทย
- ๑๓. บ้านเขาอยู่หลังโรงพยาบาล
- ๑๔. กว่าจะทำงานเสร็จเขาเกือบสิ้นกำลัง
- ๑๕. ฝ่ายทะเลเบียนและวัดผล

(๓) คำชี้แจง

บุพพทวลีทำหน้าที่เป็นบทยายประธาน ขยายกริยา หรือขยายกรรม
ขึ้นอยู่กับคำที่มานำหน้าบุพพทวลีว่าเป็นคำที่ทำหน้าที่อย่างไร

ยกตัวอย่าง คนไม่ตามเชิงเขาถูกโคคนลงหลายคน คำที่นำหน้า
บุพพทวลีทำหน้าที่ประธาน บุพพทวลี " ตามเชิงเขา " จึงมีหน้าที่ขยายประธาน
จากประโยคต่อไปนี้ จึงบอกหน้าที่ของบุพพทวลี โดยนำเฉพาะตัวเลข
บอกหน้าที่ไปใส่หน้าประโยคที่มีบุพพทวลีประกอบอยู่

หน้าที่ของบุพพทวลี

๑. ทำหน้าที่ขยายประธาน
 ๒. ทำหน้าที่ขยายกริยา
 ๓. ทำหน้าที่ขยายกรรม
-
- ... ก. คนในห้องกำลังคุยกัน.
 - ... ข. ฉันไม่คบคนนอกศาสนา
 - ... ค. เด็กหญิงอยู่บ้านกับบิดามารดา
 - ... ง. ภูมิลำเนาเขาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
 - ... จ. ดวงดาวบนท้องฟ้าจักทำอะไรได้
 - ... ฉ. เธอรับของขวัญจากคุณลุง
 - ... ช. พี่ชายส่งเสื้อกันหนาวมาจากต่างประเทศ
 - ... ซ. เราเตรียมการชุดเจ้านำนันใตพื้นดิน
 - ... ฌ. หลอนวางแก้วน้ำไวข้างจานอาหาร
 - ... ฎ. ฉันกราบพระพุทธรูป เห็น อหิงพระ

(๘) คำชี้แจง

ถ้านำคำอื่น ๆ มาประกอบหลังคำบุพบทอีกเล็กน้อย และไม่ทำให้อยู่ในรูป
ของประโยค เราจะไต่ถามคำที่เป็นบุพบทดี

ยกตัวอย่าง คำ " ชิด " แต่ง เป็นบุพบทดีไควา ชิดทางเดิน

จงนำคำบุพบทต่อไปนี้ไปแต่ง เป็นบุพบทดี

๑. ภายหลัง

๒. โดย

๓. เมื่อ

๔. สำหรับ

๕. ปราศจาก

๖. ตั้งแต่

๗. แต่าง

๘. ทาง

๙. เกี่ยวกับ

๑๐. ระหว่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำตอบ

แบบฝึกหัด เรื่อง พบพทวลีแบบฝึกหัด ก.

- (๑) ๑. ไกล ๒. ใน ๓. ไ้
๔. นอก, ใน ๕. แต่ ๖. บน
๗. ควย, ควย ๘. ใน ๙. ตลอด
๑๐. กับ, กับ
- (๒) ๑. บนหลังคน ๒. ทั้งไกลน ๓. ในกำมือ
๔. กับปู ๕. แกวานร ๖. ไกลฝั่ง
๗. ตามเนื้อผ้า ๘. เพราะงู ๙. ตามชายเพื่อย
๑๐. ใตถุนราน
- (๓) ๑. แก่โชนานุโชน ๒. ของพุทธศาสนาสิกชน
๓. ควยความไมโกรช ๔. กับคนแปลกหน้า
๕. เพื่อประโยชน์ทางการค้า ๖. ตั้งแต่ยำรุง
๗. สำหรับใส่เสื้อผ้า ๘. ที่เขาใหญ่
๙. บนเรือณม ๑๐. จากตางประเทศ
- (๔) ๑. ก. ๒. ข. ๓. ค.
๔. ง. ๕. จ. ๖. ฉ.
๗. ช. ๘. ซ. ๙. ฅ.
๑๐. ญ.

แบบฝึกหัดเรื่องสันธานวลี

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. เลือกสันธานวลีเติมลงในช่องว่างได้อย่างเหมาะสม
๒. ถ้ากำหนดส่วนต่าง ๆ ของประโยครวมทั้งสันธานวลีให้ ก็สามารถเรียงให้เป็นประโยคที่อ่านได้ความแจ่มแจ้งและสื่อความหมายได้
๓. เชื่อมประโยคด้วยคำที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
๔. ชี้ขงไวยากรณ์ประโยคใดที่มีสันธานวลี
๕. บอกหน้าที่ของสันธานวลีได้
๖. แยกสันธานวลีออกจากกลุ่มคำอื่น ๆ ได้ถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

คำสันธาน หมายถึงคำพวกหนึ่ง ซึ่งใช้ต่อหรือเชื่อมถ้อยคำให้ติดต่อกัน เป็นเรื่องเดียวกัน ถ้าคำสันธานนั้นมีคำอื่นมาประกอบให้มีความยาวขึ้น จะเชื่อมกับคำสันธานด้วยกัน หรือเชื่อมกับคำอื่น หรือวลีก็ได้ และใช้ในหน้าที่เดิมของคำสันธาน เรียกว่าสันธานวลี ตัวอย่างเช่น แต่กระนั้นก็ดี, หรืออย่างไรก็ดี เพราะอย่างไรก็ตาม, ถึงกระนั้นก็ดี เป็นต้น บางครั้งอาจจะอยู่ในรูปของสันธานวลีคาว กล่าวคือเป็นสันธานวลีที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่มีคำอื่นมาแทรกอยู่ระหว่างกลางก็ได้ เช่น เพราะฉะนั้น.....จึง, เช่นนั้นสิ.....จึง, เพราะ.....เลย, แม้.....ก็ เป็นต้น

จงทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้

แบบฝึกหัด

(๑) ในกลุ่มของสันธานวลีที่ใ้หมานี้ จงเลือกสันธานวลีเพียงกลุ่มเดียว เติมลงในช่องว่าง เพื่อให้ประโยคทั้งสองของแต่ละข้อ เชื่อมติดกัน

๑. เขาเป็นเพื่อนที่ดี.....ฉันจึงไม่อยากขัดใจเขา
(อย่างไรก็ตาม, เพราะฉะนั้น, แต่ทว่า)
๒. รัฐบาลห้ามส่งนำตาลออกนอกประเทศ.....ยังมีผู้ลักลอบส่งออกขาย
(ฉะนั้น, , , , , , จึง, แม้กระนั้น ก็, อันที่จริง)
๓. เขาเรียนหนังสือไม่เก่ง.....เขามีความพยายาม เขาจึงสอบไล่ได้
(แต่ทว่า, . เพราะฉะนั้น.....จึง, อันที่จริง)
๔. เราเคยสนทนากันหลายครั้ง.....ฉันก็ยังไม่รู้จักนิสัยเขาดี
(ตลอดจน, . ถึงกระนั้น, เพราะฉะนั้น)

๕. แม่แดงจะถือรั้วกับเรา.....ฉันก็คิดว่าเขาจะต้องเป็นเด็กดีในวันหนึ่ง
(ไม่เช่นนั้น อยากรู้ก็ตาม จนกระทั่ง)
๖. เราไม่ชอบการกระทำของเขา.....เราก็กห้ามเขาไม่ได้
(มีฉะนั้น, แต่ถึงกระนั้น, เพราะฉะนั้น)
๗. หลอนชอบช่วยคนอื่น.....หลอนไม่เคยช่วยพ่อแม่ทำงานเลย
(อยากรู้ก็ตาม, แค่ว่า, เพราะฉะนั้น....จึง)
๘. เขาเป็นเพื่อนบ้านที่ดี.....เมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ พวกเราจึง
เต็มใจช่วยเขา
(ด้วยเหตุนี้, อยากรู้ก็ตาม, แต่ถึงกระนั้น)
๙. พวกคุณต้องทำงานหนักกับเงินเดือน.....อาจจะต้องหางานทำใหม่
(ยิ่งกว่านั้น, ไม่เช่นนั้น, เพราะเหตุว่า)
๑๐. คุณควรจะนอนพักผ่อน.....หาหนังสือเบาสมองมาอ่าน
(หรือไม่ก็, จนกระทั่ง, เพื่อที่จะ)

(๒) จงเรียงลำดับหน้าหลังของประโยค และเชื่อมด้วยสันชานวดี
อย่างถูกต้อง ตัวอย่างเช่น

แต่ถึงกระนั้น น้องชายฉันยังชอบเธอ หน้าตาเธอไม่สะสวยนัก

หน้าตาเธอไม่สะสวยนัก แต่ถึงกระนั้นน้องชายฉันยังชอบเธอ

- | | <u>สันชานวดี</u> | <u>ประโยค</u> | <u>ประโยค</u> |
|----|----------------------|------------------------------------|-------------------------------------|
| ๑. | เพราะถึงอย่างไรก็ตาม | เขาคงไม่ชอบเวียนกรูอย่าง
แน่นอน | เราปล่อยให้เขาตัดสินใจ
เองดีกว่า |
| ๒. | แต่จะอย่างไรก็ตาม | เราอาจไม่แวะที่บางแสน | เธอไม่ควรปฏิเสธ
รายการนี้ |

- | <u>ต้นขานวลี</u> | <u>ประโยค</u> | <u>ประโยค</u> |
|----------------------|--|----------------------------------|
| ๓. อันที่จริง | ฉันไม่ควรจะยุ่งเกี่ยวกับ | เป็นเรื่องระหว่างเขา |
| | | กับเธอ |
| | | |
| ๔. เพราะฉะนั้น...จึง | เราตกลงกันไม่ได้ | เราแยกทางกันไป |
| | | |
| ๕. อีกประการหนึ่ง | คุณต้องเอาใจลูกค้า
เพราะเป็นนโยบายของ
บริษัท | มันเป็นหน้าที่ของคุณ
ด้วย |
| | | |
| ๖. ก็ต่อเมื่อ | เขาจะตัดผม | แม่สั่งให้ตัดเท่านั้น |
| | | |
| ๗. หรือไมก็ | งคไปเชียงใหม่กับเพื่อน
ของคุณ | คุณควรจะรีบทำงานให้
เสร็จ |
| | | |
| ๘. เพื่อที่จะ | ไปโรงเรียนให้ทัน | ฉันรีบตื่นแต่เช้า |
| | | |
| ๙. ตลอดจน | คนรับใช้ทำอาหาร | ซักผ้าเสื้อผ้าของทุกคน
ในบ้าน |
| | | |
| ๑๐. เหมือนกับว่า | เรามองดูหน้าเธอ | ไม่เคยเห็นเธอมาก่อน |
| | | |

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘. ๑. ถ้าไม่เป็น ๒. อรอมศรี ๓. เขาคงมี ๔. ถูกฟ้องล้มละลาย
เพราะว่า ของเขา อนาคตก้าวหน้า เสียก่อน

๙. ๑. กระเป๋าสตางค์ ๒. เขาลืม ๓. หากไม่เป็น ๔. เขาคงประสบ
เพราะ อุบัติเหตุควาย

๑๐. ๑. เขอควรรจะ ๒. เรียนการ ๓. ตัดเย็บเสื้อผ้า ๔. หรือมิฉะนั้นก็
ไปเรียน ประดิษฐ์ดอกไม้

๑๑. ๑. หนังสือเล่มนั้น ๒. อาจจะมีคน ๓. ฉันจึงหาไม่พบ ๔. หรือไม่ก็
คงหาย ยืมไป

๑๒. ๑. เขาคือ ๒. ราวกับว่า ๓. เขอหญิงผยอง ๔. นางพระยา

๑๓. ๑. แต่ที่จริงแล้ว ๒. เขาแสวงหาเป็นคนดี ๓. ก็อนักปล้น ๔. หลังจากของเขา

๑๔. ๑. เราไม่มีทางจะ ๒. แต่จะอย่างไรก็ตาม ๓. เราจะละความ ๔. กลับมาใน
ไค่ที่คืน พยายามเสียไม่ได้ ขณะนี้

๑๕. ๑. อีกประการหนึ่ง ๒. ฉันจะไปทำธุระ ๓. ฉันจะไปเยี่ยม ๔. ที่สงขลา
เพื่อนเก่าควาย

(๔) จงขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าประโยคที่มีสันธานวลี และขีดเครื่องหมาย X หน้าประโยคที่ไม่มีสันธานวลี

- ... ๑. เธอยังคงเป็นขวัญใจของประชาชน แม้ในระยะหลังนี้เธอต้องห่างเหิน
วงการแสดงไปก็ตาม
- ... ๒. ชาวไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อีกประการหนึ่ง มีศาสนาช่วย
ยึดเหนี่ยวใจให้ทำดี เราจึงอยู่อย่างมีความสุข
- ... ๓. เราพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกแก่ทุกท่านที่มาใช้บริการ
- ... ๔. เธอทำทุกอย่างเพื่อที่จะให้ได้เงินมารักษาแม่
- ... ๕. เด็กดีต้องทำตนเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ
- ... ๖. ทางโรงเรียนจะประกาศผลการสอบกลาง เดือนมีนาคม
- ... ๗. เธอต้องรีบตัดเสื้อให้ทันลูกค้ามารับ ไม่งั้นเธอจะเสียลูกค้า
- ... ๘. วันสุดสัปดาห์ พ่อจะพาเราไปเที่ยวหน้าตึกสาริกา
- ... ๙. แม่นั่งขายอาหาร เพราะฉะนั้นฉันจึงต้องช่วยทำกับข้าว
- ... ๑๐. ฉันไม่รู้จักเขาสนิทนัก แต่อย่างไรก็ตาม ฉันจะช่วยเธอพูดกับเขา

(๕) จงบอกหน้าที่ของสันธานวลีต่อไปนี้

<u>สันธานวลี</u>	<u>หน้าที่ของสันธานวลี</u>
... ก. เธอควรที่จะเล่นกีฬาหรือไม่ก็หางานอดิเรกทำ	๑. เชื่อมความ คล้ายคลึงกัน
... ข. ครั้นพระโพธิสัตว์คลายโศกแล้วจึงทรงพระสรวล	๒. เชื่อมความขัด แย้งกัน
... ค. เขาเป็นคนดีแต่ทว่าเธอคนง่าย	๓. เชื่อมความเป็น เหตุเป็นผล แก่กัน
... ง. เธอไม่รักษาความสะอาด เพราะฉะนั้นเธอ- จึงเจ็บป่วยง่าย	

สันธานวลี

- ... จ. เชอควรวไ้หลั้ันไปส่ง ไม่เชื่อนัน้กับบอให้
ใครมารั้บที่สถานี
- ... ฉ. ที่ไม่ชอบความเงียบเหงาแตทวาพิ้กตอง
ไปอยู่ที้นัน
- ... ช. ผมไม่มีเรื่องโกธเคืองกับเขา แตผมก็
ตองจับเขาตามหน้าที
- ... ซ. เขาเป็นคณเห็นแกตัว เพราะฉะนัน้เขาจึง
ไม่มีเฟื้อน
- ... ฅ. ทั้งครุและนักเรียนตางก็เข้าใจกันดี
- ... จ. ที่บ้านมีหนูกั้ชุมมาก เพราะฉะนัน้เราจึง
ตองชื้อกับคั้กหนุ

หน้าทีของสันธานวลี

๔. เชื่อมความให้เลือกเอา

(๒) จงชี้คเสันใตกลุมคำทีเป็นสันธานวลี ชอละ ๑ กลุมเท่านั้น

- | | | |
|------------------------|------------------|------------------|
| ๑. ถึงอย่างไรก็ตาม | ถึงไม่ถึงก็ชาง | มาถึงเมื่อวานนี้ |
| ๒. เหตุการณ์ปัจจุบัน | ควยเหตุนี้ | กอเหตุยุ่งยาก |
| ๓. ไม่เชื่อนัน้ | ไม่ชอบเลย | ไม่มีใคร |
| ๔. หาไม่กอ | หากอไม่ | หาไม่ก็ |
| ๕. หนึ่งประการเท่านั้น | อีกประการหนึ่ง | ประการทีหนึ่ง |
| ๖. แมกระนัน้ | เป็นอยางนัน้ | ทำเชื่อนัน้ |
| ๗. เหตุก็เพราะว่า | เป็นเพราะเหตุนี้ | ไม่มีเหตุผล |
| ๘. คีที่คิดถึง | ไปให้ถึงนัน้ | ถึงกระนัน้ก็คี |
| ๙. ไม่คีก็มื | อยางไรก็คี | อยางคีของเชอ |
| ๑๐. จนกระทั่ง | จนปัญญา | จนแล้วมื |

คำตอบ

แบบฝึกหัด เรื่อง สันธานวลี

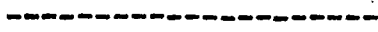
- (๑)
- | | |
|-----------------|------------------|
| ๑. เพราะฉะนั้น | ๒. แมกระนั้นก็ |
| ๓. แต่ทว่า | ๔. ถึงกระนั้น |
| ๕. อย่างไรก็ตาม | ๖. แต่ถึงกระนั้น |
| ๗. แต่ทว่า | ๘. ค่ายเหตุนี้ |
| ๙. ไม่เช่นนั้น | ๑๐. หรือไมก็ |
- (๒)
๑. เราปล่อยให้เขาคัดสินใจเองดีกว่า เพราะถึงอย่างไรก็ตาม เขาคงไม่ชอบเรียนครูอย่างแน่นอน
 ๒. เราอาจไม่แะที่บางแสน แต่จะอย่างไรก็ตาม เธอไม่ควรปฏิเสธรายการนี้
 ๓. อันที่จริง เป็นเรื่องระหว่างเขากับเธอ ฉันไม่ควรจะยุ่งเกี่ยวกับค่าย
 ๔. เราตกลงกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราจึงแยกทางกันไป
 ๕. คุณต้องเอาใจลูกคา เพราะเป็นนโยบายของบริษัท อีกประการหนึ่ง มันเป็นหน้าที่ของคุณค่าย
 ๖. เขาจะตัดผมก็ต่อเมื่อแม่สั่งให้ตัดเท่านั้น
 ๗. คุณควรจะรีบทำงานให้เสร็จ หรือไม่ก็ออกไปเลี้ยงไหมกับเพื่อนของคุณ
 ๘. ฉันรีบตื่นแต่เช้า เพื่อที่จะไปโรงเรียนให้ทัน
 ๙. คนรับใช้ทำอาหารตลอดจนซักผ้าเสื้อผ้าของทุกคนในบ้าน
 ๑๐. เรามองดูหน้าเธอเหมือนกับว่าไม่เคยเห็นเธอมาก่อน

- (๑)
- | | |
|-------------|-------------|
| ๑. ๔ ๒ ๑ ๓ | ๒. ๒ ๑ ๔ ๓ |
| ๓. ๑ ๒ ๔ ๓ | ๔. ๔ ๑ ๒ ๓ |
| ๕. ๓ ๑ ๒ ๔ | ๖. ๒ ๑ ๔ ๓ |
| ๗. ๓ ๑ ๔ ๒ | ๘. ๓ ๑ ๒ ๔ |
| ๙. ๓ ๒ ๑ ๔ | ๑๐. ๑ ๓ ๔ ๒ |
| ๑๑. ๑ ๔ ๒ ๓ | ๑๒. ๓ ๒ ๑ ๔ |
| ๑๓. ๒ ๑ ๔ ๓ | ๑๔. ๑ ๔ ๒ ๓ |
| ๑๕. ๒ ๔ ๑ ๓ | |

- (๔)
- | | | |
|-------------|------------|------------|
| ✓
... ๑ | ✓
... ๒ | ✗
... ๓ |
| ✓
... ๔ | ✗
... ๕ | ✗
... ๖ |
| ✓
... ๗ | ✗
... ๘ | ✓
... ๙ |
| ✓
... ๑๐ | | |

- (๕)
- | | | |
|--------|--------|--------|
| ... ก. | ... ข. | ... ค. |
| ... ง. | ... จ. | ... ฉ. |
| ... ช. | ... ฐ. | ... ฎ. |
| ... ฏ. | | |

- (๖)
- | | |
|---------------------------|--------------------------|
| ๑. <u>ถึงอย่างไรก็ตาม</u> | ๒. <u>ควยเทศน์</u> |
| ๓. <u>ไม่เช่นนั้น</u> | ๔. <u>หาไม้ก็</u> |
| ๕. <u>อีกประการหนึ่ง</u> | ๖. <u>แมกระนั้น</u> |
| ๗. <u>เหตุก็เพราะว่า</u> | ๘. <u>ถึงกระนั้นก็ดี</u> |
| ๙. <u>อย่างไรก็ดี</u> | ๑๐. <u>จนกระทั่ง</u> |



แบบฝึกหัด เรื่อง อุทานวลี

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

๑. บอกความรู้สึกของผู้เปล่งคำอุทานได้
๒. เลือกใช้อุทานวลีใดเหมาะกับสภาพการณ์
๓. แยกกลุ่มคำที่แสดงความรู้สึกต่าง ๆ ออกจากกันได้
๔. บอกลักษณะของอุทานวลีเสริมบทได้
๕. ยกตัวอย่างอุทานวลีที่แสดงอาการสงสารหรือปลอบโยนได้
๖. แดงกลุ่มคำแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด

(๑) จงนำตัวเลขแสดงอาการหรือความรู้สึกต่อไปนี้ใส่หน้าข้อความที่มีอทาน
วลีแสดงความรู้สึกเช่นนั้น

๑. ร้องเรียก หรือบอกให้รู้ตัว
 ๒. โกรธเคือง
 ๓. ตกใจ ประหลาดใจ
 ๔. สงสาร หรือปลอบโยน
 ๕. เข้าใจ หรือรับรู้
 ๖. รำพึง เสียใจ อ่อนใจ
- (...) ก. โอ้ / เจ้าเพื่อนซี้ของพ่อเอ๋ย
- (...) ข. นี้นะ! แม่มหาจำเริญ
- (...) ค. ตาย ตาย! ตายแล้ว ตายจริง ๆ
- (...) ง. อู๋! คุณพระช่วย
- (...) จ. โอ! โออะไรเลย บ่มีเคย ณ ก่อนกาล
- (...) ฉ. อู๋ตายตาย! ออกีแป้นแตก!
- (...) ช. พุทโธ พุทริัง อนิจจัง อนิจจา!
- (...) ซ. อะ ชักช่า! นีกาวจะไปพันหรือไอ้ตัวดี
- (...) ฅ. เออ เออนะ! จะจัดการให้เอง
- (...) ฎ. โห้เอ๋ย! ทำไม่ถึงเคราะห์ร้ายเช่นนั้นไม่รู้

๙. กลุ่มคำใดแสดงอาการดูถูกจากบุคคล

ก. เซอะ! นำหน้าอย่างเชอเนรี

ค. อนิจจา! นาสงสารจริง

ข. คุณพระช่วย! นี่เชอหรือจะ

๑๐. กลุ่มคำใดแสดงว่าบุคคลกำลังเขาะหยัน

ก. อูแม่เจ้า! ช่างงามจริง

ค. บะแล้วกัน! หลอนทำตัวเองนะยะ

ข. สมน้ำหน้า! เตือนแล้วไม่เชื่อ

(๓) คำชี้แจง

คำอุทาน เป็นคำที่เปล่งออกมาโดยไม่มี ความแปล เหมือนคำชนิดอื่น ผู้พูดเปล่งเสียงหรือคำอุทานออกมาตามความต้องการหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะนั้น บางครั้งอาจจะอุทานออกมาคำเดียว เช่น อูๆ! บางครั้งจะมีคำอื่นเสริมเข้ามาด้วย เช่น อูๆ! คุณพระช่วย คำอุทานประเภทหลัง เรียกว่าอุทานวลี

แต่ยังมีคำอุทานอีกประเภทหนึ่ง ที่ผู้พูดเพิ่มเติมด้วยคำเข้ามาโดยไม่ต้องการความหมายของคำที่มาเสริม มุ่งจะใหญ่ฟังเข้าใจเฉพาะคำใดคำหนึ่ง ส่วนคำที่เพิ่มนั้น ต้องการให้คล้องจองกัน คำอุทานประเภทนี้เรียกว่า อุทานวลีเสริมบท เช่น ชามแซม ปากกงปากกา เป็นต้น

จงชี้ค้เส้นใต้เฉพาะกลุ่มคำที่เป็นอุทานวลีเสริมบทขอละ ๑ กลุ่มเท่านั้น

ยกตัวอย่าง	วิทย์โทรทัศน์	ชาวสารการ เมือง	กระป๋องกระเป๋
๑.	กินน้ำกินทา	กินข้าวกินปลา	กินเบ็ดกินไก
๒.	ดูหนัง ดูละคร	ดูหนังสือหนังสือ	ดูเสือดูผ้า
๓.	ไม่รักไม่ชอบ	ไม่รู้ไม่เห็น	ไม่ไปไม่เบียด
๔.	กระตูกกระเคียว	กระตูกกระตัก	กระตางกระเคื่อง
๕.	ดูหยงดูหญิง	ดูเตาดูแก	ดูดีดูร้าย
๖.	จะมาจะไป	จุมูกจะปาก	จะกินจะอยู่
๗.	โรงเหล้าโรงยา	โรงหมอโรงพยาบาล	โรงรำโรงเรียน
๘.	แมรีแมแรค	แมบานแมเรือน	แมทัพแมกอง
๙.	สวมถุงนอนรองเท้า	ใส่เสื้อใส่แสง	ฉัดหน้าทาแป้ง
๑๐.	คอกรักคอกโตก	คอกไม้คอกไร่	คอกฟ้าคอกดิน

(๔) จงบอกทำนวลีที่แสดงอาการสงสาร หรือปลอบโยนมาสัก

๕ กลุ่มคำ

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

(๕) จงนำคำอุทานต่อไปนี้ ไปแต่งเป็นกลุ่มคำอุทานวลีหรือเป็นประโยค

ยกตัวอย่าง โอโห ! ยอดไปเลย

๑. ตายแล้ว !
๒. นองเอ๋ย !
๓. อ้อฮ้อ !
๔. หนอยแน่ะ !
๕. ไม่จริงละมัง !

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

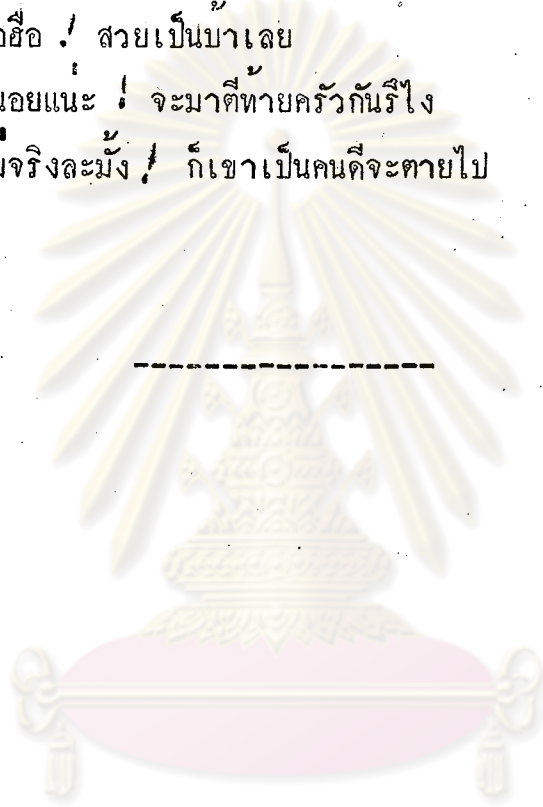
คำตอบ

แบบฝึกหัดเรื่องอุทานวลี

- (๑) ... ก. ... ข. ... ค.
 ... ง. ... จ. ... ฉ.
 ... ช. ... ซ. ... ฅ.
 ... ฎ.
- (๒) ๑. ข. โอ๊ย ! เจ็บจัง ๒. ก. ฮ่า ! จริง ๆ หรือ
 ๓. ข. แม่เจ้าโว้ย ! เป็นไปไคหรือนี้ ๔. ค. พุทโธเอ๋ย ! เชอช่าง
 เคราะห์ร้ายจริง
 ๕. ก. เฮ้อ ! โล่งใจไปที ๖. ค. ฮืม ! ไครราวข้าบ้าง
 แลวกัน
 ๗. ข. โห ! ลูกหนอลูกไม่ฟังแม่บ้าง ๘. ข. นา ! ไปควยกันหนอยนะ
 ๘. ก. เชอะ ! นำหน้าอย่างเชอนะรี ๑๐. ข. สมน้ำหน้า ! เคือนแล้ว
 ไม่เชื่อ
- (๓) ๑. กินน้ำกินท่า ๒. ดูหนังดูหนังท่า
 ๓. ไม่ไปไม่เบียด ๔. กระตูกกระเคี้ยว
 ๕. ผู้หญิงผู้หญิง ๖. จมูกจะปาก
 ๗. โรงรำโรงเรียน ๘. แม่รีแม่แรด
 ๘. ใต้เสื่อใต้แสง ๑๐. ดอกไม้ดอกไม้
- (๔) ตัวอย่างอุทานวลี
 ๑. โถ ! นาเวทนา ๒. พุทโธเอ๋ย ! ยิ่งเด็กแท้ ๆ
 ๓. โอ ! นิ่งเสียเกิดคนะ ๔. อนิจจา ! น้องของพี่
 ๕. โห ! นาตงสารจริง

(๕) ตัวอย่างการแต่งกลุ่มคำหรือประโยค

๑. ตายแล้ว ! ทำไมเขี่ยกันขนาดนี้
๒. น้องเอ๋ย ! เรื่องมันแล้วไปแล้ว อย่าคิดถึงมันอีกเลย
๓. อ้ออ้อ ! สวยเป็นบ้าเลย
๔. หนอยแน่ ! จะมาตีท้ายครัวกันรีไร
๕. ไม่จริงละมัง ! ก็เขาเป็นคนที่จะตายไป



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย